

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ
เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๔๕๑.๑๐/๖

๗๔๕๖

๘.๖

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ
เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม

- 8 ส.ค. 2544

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

๒๑๔๙๐๓๖

กาญจนา วิริยะเจริญธรรม. (2545). บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ
เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์
ดร.มารศรี สุธานี.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับ
การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์
เกี่ยวกับ การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งวิธีการจัดทำ
บรรณนิทัศน์นั้น ได้จัดเรียงลำดับตามปีพุทธศักราช 2540 - 2544 และจัดแยกตามประเภทของ
บรรณนิทัศน์ คือ บรรณนิทัศน์หนังสือ จำนวน 77 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 17 เรื่อง
และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 22 เรื่อง

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน
ประถมศึกษาครั้งนี้ ได้สรุปผลของการศึกษาค้นคว้าตามขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน คือ รูปแบบการจัด
การศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ
9 ประเภท และการบริการให้ความช่วยเหลือ

**ANNOTATION CONCERNING SPECIAL EDUCATION MANAGEMENT FOR
DISABILITY STUDENTS WITH INCLUSIVE EDUCATION
IN PRIMARY SCHOOLS**

**AN ABSTRACT
BY
MISS KANJANA WIRIYACHAREONTHAM**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

May 2002

Kanjana Wiriachareontham. (2002). *Annotation Concerning Special Education Management for Disability Students with Inclusive Education in Primary Schools*. Master's Project, M. Ed. (Educational Administration). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Dr. Marasri Suthanithi.

This study project aimed to investigate document from books, articles and researches on special education management for disability students with inclusive education in primary schools in order to make annotation concerning special education management for disability students with inclusive education in primary schools. This annotation was arranged according to the year of 2540 - 2544 B.E. (A.D. 1997-2001) and type of printed materials as to 77 of books, 17 of articles, and 22 of researches.

The results of the study revealed that we could conclude the scope of the study into three aspects : pattern of special education management for disability students with inclusive education in primary schools, nine types of disability student management, and helping service.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณา สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล)
วันที่... ๙... เดือน... พ.ศ. ๒๕... พ.ศ. ๔๕...

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิดจาก อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์และกรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำซึ่งช่วยให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ ประจำจังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้เขียนเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย ทุกท่านที่เป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ ทำให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าสำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดขึ้นจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอบอบแต่คุณพ่อคุณแม่ และคณาจารย์

กาญจนา วิริยะเจริญธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
แหล่งที่ศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 หลักการ แนวคิด.....	8
หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษ.....	8
รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม.....	11
แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท.....	13
การคัดแยกเด็ก.....	13
แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล.....	15
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	17
การบริการให้ความช่วยเหลือ.....	27
3 วิธีศึกษาค้นคว้า.....	31
วิธีศึกษาค้นคว้า.....	32
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	37
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	39
4 บรรณนิทัศน์หนังสือ.....	40
5 บรรณนิทัศน์บทความ.....	79
6 บรรณนิทัศน์งานวิจัย.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ดรรรชนีผู้แต่ง.....	112
ดรรรชนีชื่อเรื่อง.....	114
ดรรรชนีหัวเรื่อง.....	120
บรรณานุกรม.....	123
ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์.....	133

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

/การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาชีวิตของคนในสังคมให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ด้วยความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวจึงมีความพยายามที่จะพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาคนของประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนารมณ์ให้ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน โดยให้ทุกคนมีความเสมอภาคทั้งคนปกติทั่วไป ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ ซึ่งระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 80 วรรคสอง ระบุว่า รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้/ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6) นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารงานและจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุเกี่ยวกับสิทธิการรับการศึกษา ซึ่งนอกจากจะต้องจัดให้บุคคลปกติทั่วไปแล้ว บุคคลที่มีความต้องการพิเศษยังสามารถได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มาตรา 10 วรรคสองกำหนดว่า การศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 7)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งบุคคลทั่วไป และบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายว่า คนพิการ

ทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน และจัดให้มีการขยายโอกาสและบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนพิการทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2)

แนวนโยบายการจัดการศึกษา ดังกล่าว ส่งผลให้มีการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษหลายลักษณะ

การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ พฤติกรรม และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ดังที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ว่า การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัด และอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3)

รูปแบบในการจัดการศึกษาพิเศษ เช่น จัดเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จัดในโรงพยาบาล จัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดโดยการศึกษาออกโรงเรียน จัดในโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะทาง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 17)

ในปัจจุบันกระแสของการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ในการจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศได้เปลี่ยนเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ โดยจะรวมกลุ่มเด็กทั้งที่มีความบกพร่อง เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง ในรูปแบบการเรียนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชนของ สหประชาชาติ โดยเน้นการศึกษาในโรงเรียนปกติ เป็นโรงเรียนแบบการเรียนร่วม (Inclusive School) โดยยึดหลักการพื้นฐานว่า เด็กทุกคนควรเรียนด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคหรือความแตกต่างที่อาจมี โรงเรียนต้องยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 4) โรงเรียนต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของเด็กเหล่านี้ โดยเฉพาะเด็กพิการที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ ตามแนวการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ บกพร่องทางการมองเห็น บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางร่างกาย บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กออทิสติก เด็กพิการซ้ำซ้อน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 7 - 8)

เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษามีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแนวโน้มการจัดการศึกษาพิเศษจะมีบทบาทในทุกโรงเรียน ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องมีความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้สนใจ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิตคือผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สอดคล้องตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา

ขอบเขตของการศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท

1.2.1 การคัดแยกเด็ก

1.2.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.3 การบริการให้ความช่วยเหลือ

2. ขอบเขตเอกสารที่ศึกษา

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท และการบริการให้ความช่วยเหลือ โดยใช้เอกสารที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 - 2544 ดังนี้

2.1 หนังสือ จำนวน 77 เล่ม

2.2 บทความ จำนวน 17 เรื่อง

2.3 งานวิจัย จำนวน 22 เรื่อง

3. แหล่งที่ศึกษาค้นคว้า

3.1 หอสมุดแห่งชาติ

3.2 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.4 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.5 หอสมุดสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

3.6 หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.7 หอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.8 หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

3.9 หอสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร

3.10 หอสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.11 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

3.12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3.13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3.14 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

3.15 สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

3.16 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อคนพิการประจำจังหวัดปทุมธานี

3.17 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่

- 3.18 ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- 3.19 มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง
- 3.20 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี
- 3.21 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการจังหวัดปทุมธานี
- 3.22 มูลนิธิสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ (นนทบุรี)
- 3.23 ประชาสงเคราะห์จังหวัดปทุมธานี
- 3.24 แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
 - อินเทอร์เน็ต <http://www.ask-lou./ASKmain.h>
 - อินเทอร์เน็ต <http://www.iser.com/publicresources.htm>
 - อินเทอร์เน็ต <http://www.autismcincy.org/>
 - อินเทอร์เน็ต <http://www.ld101.com/>
 - อินเทอร์เน็ต <http://www.dsagc.com/AboutDSAGC.htm>

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาและความช่วยเหลือที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากความบกพร่องของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และรวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าปกติ คือ เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเด็กเหล่านี้อาจไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ

2. การจัดการศึกษา หมายถึง วิธีการที่ทางโรงเรียนได้นำไปปฏิบัติหรือจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ดังนี้

2.1 การคัดแยกเด็ก หมายถึง การพิจารณาจัดเด็กพิการแต่ละประเภท และแต่ละคนให้เข้าเรียนด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษา

2.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลที่โรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติได้เรียนรู้สอดคล้องกับความสามารถแต่ละบุคคล

3. การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

4. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ลักษณะการจัดการเรียนร่วมของเด็กปกติและเด็กพิการ

4.1 เรียนร่วมในชั้นปกติ หมายถึง การจัดเด็กที่มีพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ

4.2 เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา หมายถึง การเรียนร่วมของเด็กพิการกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้น และครูประจำวิชา

4.3 เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการจากครูเวียนสอน หมายถึง การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการและเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ

4.4 เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ หมายถึง การจัดเด็กพิการเข้าเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1 - 2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้

4.5 ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา หมายถึง การจัดเด็กพิการไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูประจำชั้นสอนเกือบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ

4.6 ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ หมายถึง การจัดเด็กพิการประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน เด็กเหล่านี้จะเรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

6. เด็กพิการ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท คือ

6.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ คนตาบอด และคนเห็นเลือนลาง

6.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง การสูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อยอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คนหูหนวก และคนหูตึง

6.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาดำกว่าคนปกติและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณะสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญา จะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

6.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์ อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรงมีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก

6.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูด/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากสภาพบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

6.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจและหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษาและหน้าที่ของภาษา

6.7 เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือวัฒนธรรม

6.8 เด็กออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมทางอารมณ์ และจินตนาการ

6.9 เด็กพิการซ้ำซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน

7. การบริการให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเสริมจากเด็กปกติเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการของเด็กพิการ เช่น ช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การฟังสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน การปรับสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และการรับบริการจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีหลักการ และแนวคิดในการจัดการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กพิการโรงเรียนเรียนร่วมตามลำดับ ดังนี้

1. หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม
2. รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม
 - 2.1 ความเป็นมา
 - 2.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
3. แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท
 - 3.1 การคัดแยกเด็ก
 - 3.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - 3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การบริการให้ความช่วยเหลือ

1. หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการโรงเรียนเรียนร่วม

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่า เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา และปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Declaration on Education for All) ซึ่งระบุว่าผู้ด้อยโอกาสทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามที่พวกเขาต้องการ พ่อแม่ผู้ปกครองมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดกับความต้องการสภาพแวดล้อม และความประสงค์ของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1-2) นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องสงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6) ซึ่งตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญดังกล่าวทำให้เกิดกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุ

ว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้กับทุกคน ทุกกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้การศึกษาพิเศษของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้วย เช่นกัน โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาพิเศษให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ที่มีความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง โดยจัดด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4 - 5)

การจัดการศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาและต้องการความช่วยเหลือ แตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากสาเหตุความบกพร่องของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และรวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าปกติ คือ เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 10) ในการจัดการศึกษาพิเศษจะมุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ ความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมถึงระดับอุดมศึกษา โดยจัดในหลายลักษณะทั้งในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางหรือจัดเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 3)

การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ โดยมีความหมายตรงศัพท์ภาษาอังกฤษ 3 ความหมายซึ่งมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 9-10)

Mainstreaming หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลาโดยไม่มีบริการเพิ่มเติมพิเศษ

Integration หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา และรวมถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

Inclusion หรือ Inclusive Education หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมชั้นกับเด็กปกติ โดยวิธีการรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาโดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าเด็กในท้องถิ่นทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อถึงอายุเข้าเรียนก็ควรเข้าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นเช่นกัน

ความหมายของการเรียนร่วมดังกล่าว เน้นการเรียนร่วมกันของเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะเด็กพิการ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นจึงควรส่งเสริมช่วยเหลือและเตรียมผู้พิการตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้ความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ การให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านต่างๆ ที่มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็ก

ปกติเท่าที่จะทำได้จะช่วยให้ทุกคนสามารถปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งการจัดการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 17)

1. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
3. เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. เนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างกันไป จากเด็กปกติ ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างไปจากรูปแบบ และวิธีการสำหรับเด็กปกติทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนร่วมชี้ให้เห็นความสำคัญ และความเสมอภาคของทุกคนในสังคม ทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคม และการศึกษาที่ทุกคนควรได้รับในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้อย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม ในสังคมปัจจุบันนอกจากนั้นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบเรียนร่วม ยึดหลักการพื้นฐานที่ถือว่า เด็กทั้งมวลควรเรียนด้วยกันเท่าที่เป็นไปได้ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคต่างๆ หรือความแตกต่างใดๆที่อาจจะมี โรงเรียนแบบเรียนร่วมต้องยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบและระดับของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และประกันคุณภาพการศึกษาให้กับนักเรียนทั้งมวลโดยวิถีทางของการใช้หลักสูตร การจัดระเบียบทางการบริหาร ยุทธศาสตร์การสอน การใช้ทรัพยากร และการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับชุมชนของโรงเรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งควรมีการให้ความสนับสนุนและบริการที่ต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นเพื่อให้สอดคล้องกับลำดับขั้นของความต้องการพิเศษของเด็กที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทุกๆ แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 5)

2. รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม

2.1 ความเป็นมา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อช่วยให้เด็กพิการได้มีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระยะแรกๆ เป็นการส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเด็กเหล่านั้นโดยเฉพาะ เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสอนคนหูหนวก เป็นต้น และจากการจัดการศึกษาดังกล่าว พบว่า เด็กพิการสามารถเรียนได้ไม่ว่าจะเป็นความพิการที่เกิดจากร่างกายหรือสติปัญญา จึงทำให้เกิดความคิดที่จะให้เด็กพิการได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ประกอบกับประเทศต่างๆ มีแนวคิดและแนวดำเนินการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยเห็นว่าโรงเรียนพิเศษที่จัดตั้งขึ้นสำหรับสำหรับเด็กเฉพาะกลุ่มพิการนั้น ไม่เหมาะสมหลายประการ ผิดหลักการที่จัดแยกเด็กออกเป็น ชนส่วนน้อยของสังคม และขัดแย้งกับสิทธิพื้นฐานของเด็กและของผู้ปกครองที่เด็กควรมีสิทธิเลือกที่จะเรียนร่วมในโรงเรียนปกติหรือเรียนในโรงเรียนพิเศษ ปัจจุบันหลายประเทศจึงมีแนวโน้มให้เด็กเรียนร่วมในโรงเรียนปกติมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 20-21) สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันได้จัดการศึกษาให้กับคนพิการในลักษณะการเรียนร่วม และการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง ซึ่งนับว่าประเทศไทยได้มีความพยายามในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการอย่างจริงจังจนได้รับรางวัล Franklin Delano Roosevelt International Disability Award 2001 (FDR) ซึ่งเป็นรางวัลระดับโลกที่มอบให้กับประเทศที่มีความก้าวหน้าดีเด่นในการดำเนินงานด้านคนพิการ (สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. 2544 : 2)

2.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำได้หลายลักษณะ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 23-25) ได้เสนอรูปแบบการเรียนร่วม ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น และนักเรียนไม่ได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่นักเรียนจะได้รับบริการทางอ้อม

2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษร่วมให้การปรึกษาหารือ เช่น นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่เป็นครูสอนเสริมในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา และจัดหาบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนดหรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูด หรือครูการศึกษาพิเศษที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่างๆ แก่เด็กพิการ ทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือแก่ครูปกติโดยตรงด้วย เช่น ช่วยครูปกติในกรณีที่เด็กบางคนต้องการการสอนเสริม หรือปรับพฤติกรรม

4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูจากการศึกษาพิเศษที่ประจำที่ห้องสอนเสริมตามกำหนดตารางเรียนโดยให้นักเรียนมาเรียนกับครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา ครูสอนเสริมอาจสอนเนื้อหาที่เด็กมีความบกพร่อง หรือทักษะที่เด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation & Mobility: O&M) สำหรับเด็กตาบอด หรือภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆ ได้ ในปัจจุบันครูสอนเสริมจะใช้เวลาสอนเด็กร่วมกับครูในชั้นเรียนมากกว่าที่จะนำเด็กออกมาสอนในห้องสอนเสริม

5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษ และเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติมากน้อยตามความเหมาะสม โดยอาจเรียนร่วมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติร่วมกันทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบรูปแบบนี้จัดได้ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการ ประมาณ 5 -10 คน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชาเด็กจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไปเช่นการเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

นอกจากนั้น กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2542 : 26) ได้เสนอรูปแบบการเรียนร่วม 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นปกติ และปฏิบัติเหมือนเด็กปกติทุกประการ
 2. การเรียนร่วมในชั้นปกติ แต่ได้รับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
 3. การเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา และเรียนในชั้นพิเศษเฉพาะเด็กพิการบางวิชา
 4. การเรียนในชั้นปกติทุกวิชา โดยมีครูการศึกษาพิเศษให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย ๆ ขณะครูประจำวิชาอธิบาย
 5. เรียนในชั้นพิเศษ โดยให้เด็กปกติเข้าไปเรียนร่วม
 6. เรียนในชั้นพิเศษ โดยให้เด็กปกติเข้าไปเรียนร่วมในบางวิชา แต่บางวิชาเด็กปกติแยกไปเรียนกับเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แยกไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องอื่น ๆ
 7. เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับเด็กปกติ
 8. เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่จำเป็น
- การจัดการเรียนร่วมสามารถจัดได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและความต้องการของเด็กแต่ละคนซึ่งจะส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท

3.1 การคัดแยกเด็กพิการ

การคัดแยก คือ การพิจารณาจัดเด็กแต่ละประเภทแต่ละคนให้เข้าเรียนด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการศึกษา ในการคัดแยกเด็กจะต้องกระทำก่อนส่งเด็กเข้าเรียน และการคัดเลือกนั้นควรจะทำร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งประกอบกันเข้าเป็นคณะกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกตัดสินว่าเด็กคนใดมีปัญหาอย่างไรควรจะส่งเข้ารับบริการการศึกษาพิเศษในลักษณะใดจึงจะเหมาะสม ซึ่งจะมีขั้นตอนดำเนินการคัดแยกเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 30) ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล ครูและผู้เชี่ยวชาญช่วยกันรวบรวมข้อมูลเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทดสอบซึ่งอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครูคิดขึ้นเอง การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกและการรายงานซึ่งอาจเป็นบันทึกจากครูผู้สอน แพทย์ นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และการพิจารณาจากผลงานของนักเรียน เป็นต้น ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีหลายแบบ

เช่น เครื่องมือคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู นอกจากนั้นยังมีแบบการวินิจฉัยความบกพร่องของเด็กแบบไม่เป็นทางการอีกหลายรูปแบบ

2. ขั้นประเมินข้อมูล เพื่อตัดสินใจว่าข้อมูลที่ได้อาจมีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอก็ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

3. ขั้นประมวลผลข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนเพียงพอแล้วจึงสรุปข้อมูล เพื่อชี้ให้เห็นจุดเด่นจุดด้อยของเด็ก

4. ขั้นการให้ความช่วยเหลือ หากพบว่าเด็กมีปัญหาในด้านต่างๆ ที่รุนแรงก็ประสานงานและส่งต่อเข้ารับการบริการจากแพทย์เฉพาะทาง แต่หากเด็กมีความบกพร่องที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาพิเศษได้ก็ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยโรงเรียนต้องจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งจะกำหนดว่าเด็กจะได้รับบริการการช่วยเหลืออะไรบ้าง โดยวิธีใด เป็นต้น

นอกจากนั้น หน่วยศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร ได้เสนอแนวทางการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (มัชชา ศักดิ์จารุศล. 2544 : 8-9) ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเบื้องต้น แหล่งข้อมูลที่ควรนำมาพิจารณาว่าเด็กมีความต้องการพิเศษหรือไม่ ได้แก่

- การสังเกต ควรสังเกตเด็กในสภาพการณ์และเวลาต่าง ๆ กัน การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน หรือสังเกตขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรต้องกำหนดจุดประสงค์ของการสังเกตให้ชัดเจน เช่น สังเกตเรื่องใด เวลาใด จำนวนครั้งที่สังเกต พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต เป็นต้น

- การสัมภาษณ์ ควรสัมภาษณ์เด็ก พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็ก ครู เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตัวเด็กเป็นอย่างมาก และข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ควรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

- การบันทึกและการรายงาน เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและพื้นฐานของเด็กเป็นอย่างดี เช่น บันทึกจากครูผู้สอน แพทย์ นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ เป็นต้น ทำให้เราทราบสภาพอนามัย พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ตลอดจนผลการเรียน

- พิจารณาผลงานของเด็ก เพื่อดูนิสัยการทำงานและทักษะการทำงานของเด็ก

- การทดสอบทางสติปัญญา ซึ่งเป็นการใช้แบบทดสอบมาตรฐานชนิดที่อิงกลุ่มหรืออิงเกณฑ์ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

การรวบรวมเหล่านี้ใช้สำหรับการประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะช่วยอธิบายข้อบกพร่องของเด็ก และสามารถคาดคะเนปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็กได้อีกทางหนึ่ง

2. การประเมินความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องประเมินความสามารถของเด็กดังนี้

- ประเมินความสามารถทางสติปัญญา เป็นการประเมินระดับความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจว่าเด็กกำลังเรียนรู้ตามศักยภาพที่แท้จริงหรือไม่เพียงใด
- ประเมินเกี่ยวกับขบวนการเบื้องต้นทางจิตวิทยา ได้แก่ การทดสอบทางสายตา การเคลื่อนไหว ขบวนการทางภาษา โดยใช้เครื่องมือทดสอบ
- ประเมินความสามารถทางภาษา ได้แก่ การใช้ภาษา ระบบเสียงของภาษา ภาษาที่ไม่ใช้ข้อความหรือภาษาท่าทาง ภาษาที่ใช้ข้อความหรือภาษาพูด
- ประเมินความสามารถทางการรับรู้ ความสามารถขบวนการรับรู้ ได้แก่ การรับรู้ในการมองเห็น การรับรู้ทางการได้ยิน การรับรู้และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อต่าง ๆ สมาธิ และความสนใจ
- ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำมาเป็นหลักฐานแสดงว่าเด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถทางสมอง คือ ไม่สอดคล้องกับสติปัญญา โดยเฉพาะการเรียนที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การสะกดคำ และคณิตศาสตร์
- ประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จำเป็นต้องใช้การวัดหลาย ๆ อย่าง การประเมินต้องอาศัยความชำนาญในการสังเกตหรือใช้แบบวัดพฤติกรรมที่มีความแม่นยำ สถานการณ์ที่หลากหลาย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งในการแยกมีหลายวิธี ซึ่งมีทั้งใช้แบบทดสอบ และการวินิจฉัยพัฒนาการของเด็กโดยนักจิตวิทยา นักการศึกษา นักการศึกษาพิเศษ หรือแพทย์

การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามขั้นตอนและแนวทางดังกล่าว มีความสำคัญมากเพราะหากดำเนินการคัดแยก และตั้งข้อสังเกตผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการให้ความช่วยเหลือ. นอกจากนั้นในการใช้แบบคัดแยกเด็กอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่า เด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด ดังนั้นในการคัดแยกเด็กจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบ และหลาย ๆ วิธีประกอบกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 33) จากความสำคัญของกระบวนการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการคัดแยกเด็ก จึงต้องร่วมกันรวบรวมข้อมูลของเด็กอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสม

3.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program : IEP)

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือที่เรียกกันว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลที่โรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้สอดคล้องกับความต้องการของ

เด็กแต่ละคนทั้งด้านการศึกษา การให้บริการและความช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพจึงอาจกล่าวได้ว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษได้ออกกฎหมายชื่อ Education for All Handi capped Chiddren Act of 1975 กำหนดให้คนพิการทุกคนที่มีอายุ 3 -21 ปี ได้รับการศึกษา โดยรัฐจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือและมีการจัดทำข้อมูลแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการให้บริการช่วยเหลือแก่คนพิการ (กรมสามัญศึกษา. 2545 : 7)

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแผนที่มีเป้าหมายประจำปี โดยกำหนดจุดประสงค์ระยะยาวและระยะสั้น ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของครูว่าจะสอนอะไรให้บริการส่งเสริมพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างไร ในส่วนของตัวเด็กจะได้ทราบว่าตนต้องเรียนอะไร จะได้รับบริการความช่วยเหลือ การบำบัดฟื้นฟูอย่างไรบ้าง และในส่วนของผู้ปกครองจะได้ทราบว่าโรงเรียนได้สอนอะไรให้บริการอะไรแก่เด็กบ้าง สำหรับโรงเรียนจะได้ทราบว่าเด็กที่เข้ารับการศึกษานั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อให้สามารถจัดบริการด้านการศึกษา และบริการอื่นๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคน ซึ่งในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคนนั้นต้องยึดหลัก ดังนี้ (กองการศึกษาเพื่อคนพิการ. 2543 : 9)

1. จัดทำให้กับเด็กพิการทุกคนเป็นรายบุคคล
2. เน้นพัฒนาเด็กพิการอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน
3. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหลายๆ ด้านจากหลายๆ แหล่งหลากหลายวิธีการ
4. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
5. ประเมินผลเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและปรับปรุงแก้ไขแผน
6. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องและความต้องการของเด็กแต่ละคน

หลักการในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำ ซึ่งประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้ได้รับมอบหมายนักวิชาชีพ ผู้ปกครอง เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการแล้วจึงมีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง รวบรวมข้อมูลและพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นทุกด้านของเด็ก ประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสู่การปฏิบัติ การประเมินผลการเรียนของเด็กและทบทวนและพัฒนาการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการวางแผนในการช่วยเหลือ เด็กให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาตามสภาพความแตกต่างของแต่ละคน หากทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้

เด็กได้รับการทุกด้าน โดยขั้นตอนในการจัดทำอาจปรับเปลี่ยนรายละเอียดได้ตามสภาพความจำเป็นนอกจากนั้นในรายละเอียดเนื้อหาของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอาจมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ดังนั้นโรงเรียนแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาสาระเหมือนกันทุกประการแต่โดยทั่วไปแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลทั้งของกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 72) และกองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 18-19) มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น อายุ เพศ ประเภทความบกพร่อง
2. ระยะเวลาเริ่มใช้และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน
3. ศักยภาพของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม
4. ประเภทของแผน เป็นลักษณะของบริการที่จัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การแก้ไขด้านการพูด
5. ผู้ร่วมประชุมเขียนแผน
6. จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยทั่วไปกำหนด 1 ปี
7. จุดมุ่งหมายระยะสั้น
8. การเรียนร่วมกับเด็กปกติต้องระบุว่า เรียนร่วมเมื่อใดอย่างไร
9. บริการพิเศษที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
10. กำหนดวิธีการประเมินผล ระบุวิธีการประเมินผลและขั้นตอนการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

11. การรับรองแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องได้รับการรับรองจากผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน และครูโดยลงชื่อกำกับไว้ด้านล่างของแบบฟอร์มเพื่อเป็นการยืนยันว่าบุคคลดังกล่าวเห็นพ้องกับรายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในแผนการศึกษานี้

เนื้อหาของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่กำหนดโดยหน่วยงานต่างๆ จะมีข้อมูลหลักคล้ายคลึงกัน ส่วนรายละเอียดย่อยอาจแตกต่างกันตามความเหมาะสม นอกจากนั้นในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การเขียนจุดประสงค์ จุดประสงค์ที่เขียนจะต้องชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการพัฒนาเด็กว่าจะต้องทำอะไรกับเด็กบ้าง ดังนั้นในการเขียนจุดประสงค์ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องให้จุดประสงค์นั้นมีลักษณะ SMART คือ ต้องชัดเจน (SPECIFIC) สามารถวัดได้ (MEASIRABLE) เกณฑ์ที่เด็กทำได้ (ACHIVABLE) เหมาะสม (RELEVANT) และกำหนดเวลาที่แน่นอน (TIME BOUND) (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 39)

3.3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นการวางแผนการจัดการศึกษาโดยกำหนดเนื้อหาสาระว่าเด็กจะได้รับการและหลักสูตรการเรียนว่าจะต้องเรียนอะไรบ้าง ซึ่งจะมีการ

กำหนดจุดมุ่งหมายทั้งระยะยาว ระยะสั้น แล้วนำจุดมุ่งหมายระยะสั้นมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของการสอน ในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) รูปแบบของแผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จะคล้ายกับแผนการสอนนักเรียนปกติทั่วไป แต่ในส่วน ของกิจกรรมการเรียนการสอนของแผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้ครูจะต้องศึกษาวิธีการสอนที่เหมาะสม โดยต้องพิจารณาถึงสภาพปัญหา ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนเพื่อเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคน ดังนี้

3.3.1 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น ตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 2)

1. คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาง่ายดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันในระยะ 60 เมตร หรือ 200 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึงสามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

2. คนเห็นเลือนลาง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาง่ายดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยทั่วไปไม่แตกต่างไปจากเด็กปกติ คือ ยึดแนวหลักสูตรปกติเพียงแต่ปรับหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความพิการและเพิ่มเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับเด็กและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้นมีหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ประการ คือ (กรมสามัญศึกษา . 2544 : 62)

1. ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล
2. ต้องใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม ให้โอกาสได้สัมผัสด้วยมือในการสำรวจสัมผัสจริง
3. แสดงความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ของโครงสร้างทั้งหมดในเวลาเดียวกัน

4. เพื่อเติมสิ่งเร้า คือ ต้องวางแผน จัดกิจกรรม และประสบการณ์ เพื่อ
 เพิ่มพูนความรู้ที่เด็กมีอยู่ ขยายความสนใจไปที่สิ่งแวดล้อมชุมชน สังคม

5. ให้มีโอกาสนับถือนกิจกรรมด้วยตนเองตามลำพังให้ค้นคว้าด้วยความ
 อยากรู้ อยากเห็น

นอกจากนั้น กระบวนการสอนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่บกพร่อง
 ทางการเห็น เช่น ปรับกิจกรรมการวาดภาพ เป็นการปั้นแทน และให้เด็กที่มีความบกพร่อง
 ทางการเห็นและเด็กปกติได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมสัมพันธภาพใน
 ชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน เกิดความคิดและทัศนคติที่มีต่อกัน
 ในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้นสามารถเรียนรู้ได้เท่ากับเด็กปกติเพียง
 แต่ครูจะต้องใช้สื่อและวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประม
 ศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 29) เช่นใช้อักษรที่มีขนาดใหญ่ จัดให้เด็กนั่งใกล้ครูเพื่อได้ยินเสียงครู
 บันทึกเนื้อหาวิชาในเทปแล้วเปิดให้เด็กฟัง จัดอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น แผนที่นูน แวนขยาย
 จัดให้มีแสงสว่างในห้องเรียนอย่างเพียงพอจะเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน
 สำหรับเด็กที่มีสภาพบกพร่องทางการเห็นเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียน
 การสอนนั้นบางส่วนเป็นอุปกรณ์ที่นักเรียนต้องมีประจำตัว เช่นเครื่องเขียนลูกคิด หนังสือเรียน
 ไม้เท้า แวนขยาย บางส่วนเป็นหนังสือที่ครูต้องจัดให้มีประจำชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ในการ
 พัฒนาศักยภาพของเด็กให้เจริญงอกงามทุกด้าน

3.3.2 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยิน
 ตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (กรมการศึกษานอก
 โรงเรียน. 2543 : 4)

คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่อง
 ช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยิน จะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป
 (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง หมายถึง เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของ
 คนปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล)

คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง
 การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟังและหากตรวจการได้ยินจะพบว่า มีการสูญเสียการได้ยิน
 น้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล คือ เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของ
 คนปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบล
 ขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับเด็กที่มีระดับการได้ยิน
 ต่ำกว่า 90 เดซิเบล ต้องยึดหลักสูตรเด็กปกติ เพราะการสอนเด็กเหล่านี้ โดยหลักส่วนใหญ่

เหมือนกันเด็กปกติแตกต่างในรายละเอียดเท่านั้น เช่น เนื้อหาใดที่ขัดกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็อาจตัดช่วงนั้นแล้วให้เรียนการฝึกฟังฝึกพูด การอ่านริมฝีปาก แทน นอกจากนั้นอาจมีการปรับจุดประสงค์ การเรียนรู้และการวัดผลบางวิชาที่ได้เหมาะกับเด็ก ส่วนแผนการสอนใช้แผนการสอนเช่นเดียวกับเด็กปกติแต่เสริมแผนการสอนพิเศษ เพื่อให้ฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การสอนพูด เป็นวิธีการสอนภาษาได้แก่เด็กประกอบด้วยขั้นตอน เริ่มจากการฝึกฟัง การฝึกพูด การ ฝึกอ่านริมฝีปาก และการฝึกการใช้ภาษา นอกจากการสอนพูดตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว การสอนภาษามือ (Sign Language) นับเป็นวิธีหนึ่งสำหรับการสื่อสารของเด็กที่มีความสูญเสียการได้ยินในระดับตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป หรือหูหนวกที่ไม่สามารถสื่อสารด้วย การพูดได้ สำหรับการสะกดนิ้วมือ (Finger Spelling) เป็นวิธีการสื่อสารประกอบด้วยท่ามือ 8 ท่าแทนพยัญชนะ ตำแหน่งของมือ 4 ตำแหน่ง คือบริเวณข้างใบหน้า คอ คาง และปากแทนเสียงสระ สำหรับการสื่อสารแบบรวม (Total Communication) เป็นการสื่อสาร โดยวิธีสื่อสารหลายวิธีรวมกันกับการพูด (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 19-26)

นอกจากวิธีการสอนที่ใช้ฝึกสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดังกล่าวแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงสำหรับการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 35-36 ; ผดุงอารยะวิญญู. 2542 : 121-131)

1. สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้เด็กปกติเข้าใจว่าควรปฏิบัติอย่างไร
ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมชั้น
2. ควรให้เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน นั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็น
หน้าครู เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะต้องอ่านคำพูดจากครูด้วย ดังนั้นเวลาพูด
ครูไม่ควรพูดขณะหันหลังให้เด็กหรือเขียนกระดาน
3. ขณะเรียนเด็กบางคนอาจมีท่าทางเบื่อหน่ายหรือไม่สนใจครูควร
ตรวจสอบสาเหตุ ซึ่งอาจจะเกิดจากเครื่องช่วยฟังบกพร่อง ดังนั้นก่อนสอนควรตรวจเช็คเครื่อง
ช่วยฟังของเด็กทุกครั้ง
4. การใช้ท่าทางประกอบการพูดเพื่อให้เด็กเข้าใจคำพูดของครูเป็นสิ่ง
จำเป็น เพราะเด็กจะแปลความหมายจากท่าทางรวมทั้งการแสดงออกทางใบหน้าที่ของครู
5. การสอนควรมีอุปกรณ์ประกอบการสอนหรืออธิบายจะช่วยให้เด็กเข้าใจ
มากขึ้น
6. ครูควรเขียนบนกระดานให้มาก โดยเฉพาะในการบรรยายควรเขียน
หัวข้อเรื่องลงกระดานทุกครั้งจะทำให้เด็กเข้าใจว่าครูกำลังพูดเรื่องอะไร
7. การสอนแต่ละครั้งครูควรสรุปประเด็นสำคัญสั้นๆ คำสั่ง การบ้าน เพื่อ
ให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น
8. ก่อนสอนครูควรแจกหัวข้อเรื่องและสาระสำคัญในการสอนแต่ละครั้ง

9. ให้โอกาสเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินออกมารายงานหน้าชั้น บ้าง เพื่อให้เด็กได้ฝึกพูด
10. ให้กำลังใจ แก่เด็กที่มีความบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ
11. ใช้วิธีการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อให้เด็กปกติช่วยสอนบางเรื่องที่เด็กไม่ เข้าใจ ควรจัดเด็กที่มีความบกพร่องอยู่ในกลุ่มเด็กปกติที่เก่ง
12. หลักการสอนควรตรวจสอบทุกครั้งว่าเด็กเข้าใจเรื่องที่สอนหรือไม่

3.3.3 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่า คนปกติทั่วไปเมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาดำกว่าบุคคล ปกติ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่อง ทางสติปัญญาจะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 9) ความบกพร่องทาง สติปัญญาแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 5)

- (1) บกพร่องเล็กน้อย ระดับเซวาร์ปัญญา (IQ) 56-70
- (2) บกพร่องระดับปานกลาง ระดับเซวาร์ปัญญา (IQ) 36-55
- (3) บกพร่องระดับรุนแรง ระดับเซวาร์ปัญญา (IQ) 25-35
- (4) บกพร่องระดับรุนแรงมาก ระดับเซวาร์ปัญญา (IQ) 20-24

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากต้องใช้วิธีการสอน หลายๆ วิธีแล้วยังต้องใช้สื่อการสอนประกอบการสอนมากกว่าเด็กปกติ และสื่อการสอนที่ใช้จะ ต้องมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ สามารถมองเห็นได้จับต้องได้ จะเห็นว่าการเรียนการสอนและ สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการสอน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องใช้วิธีการสอนที่แตกต่างจากเด็กปกติ ซึ่งมีหลักการ สอน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 39-41) คือ มีการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะกับเด็กและใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมของเด็ก สอนตามระดับสติปัญญา สอนแบบซ้ำๆ ให้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติ สอนแบบเป็นกิจวัตรประจำวัน สอนแบบยืดหยุ่น ไม่เคร่งเครียด สอนที่ละขั้นจากง่ายไปหายาก สอนโดยให้เด็กปฏิบัติจริง ควรให้การให้การ เสริมแรงและต้องมีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กอยู่ตลอดเวลา เพื่อเปรียบเทียบพัฒนา ของเด็ก

3.3.4 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนสามารถใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่อาจปรับหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ การจัดแผนการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่กระตุ้นพัฒนาการโดยการให้แรงเสริม การสอนแบบกระตุ้นเตือน การเลียนแบบ การตะล่อมกล่อมเกลา การวิเคราะห์งาน นอกจากนั้นในบางกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เช่น พลศึกษา การงานอาชีพ จะต้องปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ตลอดจนการพิจารณาจัดแปลงอุปกรณ์หรือเลือกอุปกรณ์พิเศษ ซึ่งเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งมีทั้งอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีพื้นฐานจนถึงสื่ออุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย (กรมสามัญศึกษา. 2544: 65) ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากขึ้น นอกจากนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจะต้องคำนึงถึงเทคนิค ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมให้ยืดหยุ่นตามสภาพแวดล้อม ความสนใจ ความต้องการจำเป็นและศักยภาพของเด็ก
2. จัดแผนการเรียนการสอนโดยผสมผสาน การสอนแบบตัวต่อตัวควบคู่ไปกับการสอนแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 28)
3. สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้มีบรรยากาศแห่งความร่วมมือ
4. ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาทักษะที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ครูจะต้องหาความเข้าใจกับกลไกการทำงานของเครื่องมือต่าง ๆ ที่เด็กใช้ เพื่อจะได้ไม่เป็นอุปสรรคในการสอนของครู
6. ฝึกให้นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กในหลายด้าน รวมทั้งการพิมพ์แทนการเขียนของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 134)

3.3.5 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) หรือ LD หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่า

หนึ่งเรื่อง ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษา การฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน หรือ การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 15)

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านภาษา ด้านการใช้กล้ามเนื้อ ด้านทักษะทางสังคม ด้านวิชาความรู้พื้นฐาน ด้านการงาน และอาชีพ ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรผสมผสานทั้งแบบตัวต่อตัวกับการสอนแบบกลุ่มย่อย และแบบกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพและมีปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนวิธีการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนมีหลายวิธี ดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 113-115)

1. วิธีถามตนเอง (Self Questioning) ครูให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน
2. วิธีท่องจำ (Verbal Rehearsal) ครูเป็นคนพูดและให้เด็กพูดตามแล้วจึงให้ท่องจำโดยไม่มีเสียง
3. วิธีจัดหน่วยการเรียนรู้ (Organization) โดยจัดเนื้อหาวิชาใหม่เป็นหน่วยย่อยๆ ให้เด็กเรียนรู้ทีละหน่วย บทต่อไปควรมีเนื้อหาใหม่ไม่มากนักและควรสัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กเรียนรู้แล้วในบทก่อน
4. ใช้ความรู้เดิม (Using Prior knowledg) จัดเนื้อหาในบทเรียนใหม่ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในบทที่เด็กเรียนมาแล้ว
5. ใช้กลยุทธ์ในการจดจำ (Memory Strategies) การสรรหากลวิธีในการจดจำสิ่งต่างๆ ให้ได้ดี ซึ่งบางครั้งอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งที่น่าสนใจ หรือลักษณะเด่นของสิ่งนั้นๆ
6. วิธีพยากรณ์ (Predicting) โดยการให้เด็กคาดเดาล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน
7. วิธีกำหนดล่วงหน้า (Advance Organizer) ให้เด็กทราบล่วงหน้ามาก่อนว่าจะเรียนเรื่องอะไรเด็กจะได้เตรียมตัว
8. ใช้วิธีปรับพฤติกรรมความคิดความจำ (Conative Behavior Modification) มีขั้นตอนดังนี้ โดยครูแสดงตัวอย่างขณะอธิบายเด็กแสดงทำตามขณะฟังครูเด็กอธิบายด้วยเสียงดัง เด็กอธิบายด้วยเสียงกระซิบ และให้เด็กแสดง
9. ใช้แบบอย่าง (Modeling) ครูแสดงพฤติกรรมให้เด็กดูเป็นแบบอย่างแล้วให้เด็กแสดงตาม
10. การตรวจสอบตนเอง (Self Monitoring) การให้เด็กหมั่นสังเกตตนเองว่าตนทำผิดพลาดอย่างไร ให้เด็กเสนอแนะข้อแก้ไข

การสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นอกจากจะใช้วิธีการสอนที่หลากหลายแล้ว ในการสอนหากครูนำหลักการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมไปใช้จะช่วยทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ หลักการที่เหมาะสมในการจัดการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ คือ (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 18-21) การสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนจากสิ่งที่ง่ายที่สุด สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่ไม่คุ้นเคย สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ให้โอกาสเด็กเลือกเรียน ให้เด็กมีความสุขในการเรียน ใช้ประสบการณ์ตรง ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดให้เด็กได้เรียนจากเพื่อน แจ้งผลการเรียนให้เด็กทราบโดยเร็ว ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ ใช้คำสั้นๆที่สั้นและเข้าใจง่าย การมอบหมายงานให้เด็กทำต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม ให้เด็กมีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ และจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3.6 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไปและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและผู้อื่น เป็นผลมาจากความขัดแย้งของเด็กกับสภาพแวดล้อม หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ ขาดสัมพันธภาพกับเพื่อนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน มีความคับข้องใจ มีความเก็บกดทางอารมณ์โดยแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งบางคนมีความบกพร่องซ้ำซ้อนอย่างเด่นชัดอีกทั้งเกิดขึ้นเป็นเวลานาน

ในการจัดการเรียนการสอน เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ครูควรนำกลวิธีในการปรับพฤติกรรมมาใช้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และควรให้นักเรียนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนเพื่อนักเรียนจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นอกจากนั้นการเรียนการสอนควรมีทั้งการสอนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย การสอนเป็นรายกลุ่มย่อยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกและพัฒนาทักษะทางสังคมและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูควรมีความอดทน มีความเข้าใจเด็ก ให้ความเมตตาแก่เด็ก พร้อมกับการใช้วิธีการแก้ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนั้นด้านสุขภาพจิตของเด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ครูควรให้ความสำคัญเพราะสภาพความเป็นอยู่ในสังคมมีส่วนผลักดันให้สุขภาพจิตของเด็ก มีแนวโน้มจะมีปัญหามากขึ้น ซึ่งหากทุกฝ่ายให้ความสำคัญจะสามารถลดปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กได้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 30)

การจัดการเรียนการสอนและการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรือทางอารมณ์ สามารถดำเนินการได้ดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 104-105)

1. สังเกตการกระทำโดยศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอเพื่อดูว่ามี การกระทำใดผิดไปจากปกติ

2. การกำหนดระเบียบของห้องเรียนควรชัดเจนและควรทำตั้งแต่เริ่มเปิดภาคเรียน ชี้แจงให้นักเรียนทุกคนเข้าใจ

3. ครูคอยติดตามตรวจสอบว่านักเรียนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือไม่ และให้แรงเสริมหากนักเรียนปฏิบัติตาม

4. หากนักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ครูอาจให้นักเรียนได้ศึกษาแบบอย่างพฤติกรรมที่ถูกต้องจากเด็กอื่น แล้วให้ปฏิบัติตามหรือนำวิธีการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ มาใช้อย่างเป็นระบบ

3.3.7 วิธีสอนเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการผิดปกติ และส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการสื่อสารทั้งการใช้ภาษา ท่าทาง ภาษาพูด จินตนาการ อารมณ์ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 6)

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติก ต้องมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจของเด็กออทิสติก การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติกจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูซึ่งต้องอาศัยเทคนิคการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดกิจกรรมที่พัฒนาเด็กในทุกด้าน วางแผนการสอนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียน สอนจากสิ่งที่ยาก ทักษะด้านภาษาควรเน้นการรับรู้ภาษา และการแสดงออกทางภาษา ใช้กระบวนการปรับพฤติกรรมควบคู่ไปกับการสอน หลีกเลี่ยงการลงโทษ หากเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อาจใช้วิธีเลือกกิจกรรมที่เด็กสนใจ เพื่อหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เด็กบางคนเรียนรู้ช้า ครูอาจลดจุดประสงค์ทางพฤติกรรมลงหรือลดเนื้อหาวิชาลงซึ่งจะทำให้เด็กสอบผ่านเกณฑ์ได้ง่ายขึ้น เน้นทักษะทางสังคม เด็กออทิสติกส่วนมากมักเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนที่มีอายุในวัยเดียวกัน การเรียนการสอนจึงควรให้เพื่อนเป็นแบบอย่างให้มากที่สุด (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 122-125)

3.3.8 วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึงคนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจและการใช้ภาษาหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษาและหน้าที่ของภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 32)

การพัฒนาทางภาษาพูดของเด็ก ผู้มีส่วนในการพัฒนาทางภาษาของเด็ก จะต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบในการที่เด็กจะเรียนรู้ด้านภาษาว่า จะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ คือ ความเข้าใจภาษาที่ผู้อื่นพูด ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ศัพท์ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานทำนองเดียวกับที่ผู้ใหญ่เรียนภาษาต่างประเทศที่ต้องรู้ศัพท์มากพอสมควร จึงจะจับความได้ นอกจากนั้นในการเรียนรู้ศัพท์ ทั้งศัพท์ทั่ว ๆ ไป และศัพท์เฉพาะซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสติปัญญาความเฉลียวฉลาดของเด็ก และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสร้างประโยคซึ่งจะต้องฝึกนำคำต่าง ๆ มาสร้างและเชื่อมโยงเป็นประโยค นอกจากนั้นในการออกเสียงของเด็ก เด็กจะออกเสียงได้ชัดเมื่ออายุมากขึ้นและได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง (ศรียา นิยมธรรม. ม.ป.ป : 5-10)

3.3.9 วิธีสอนเด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน

เด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกันเช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 7)

เด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อนมีปัญหาสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือตนเอง ด้านการสื่อสาร ด้านการเคลื่อนไหว ด้านพฤติกรรม ด้านสังคม ดังนั้นหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน จึงควรมุ่งเน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กทั้ง 5 ด้าน (ผดุงอารยะวิญญู. 2541 : 166-168) กล่าวคือ ด้านการช่วยเหลือตนเอง จะมุ่งเน้นให้เด็กช่วยตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การแต่งตัว การรับประทานอาหาร ด้านการสื่อสาร ฝึกทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่น เช่น การทักทาย การบอกความต้องการของตนเอง ส่วนด้านการเคลื่อนไหวมุ่งเน้นทั้งการใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก ด้านการปรับพฤติกรรมมุ่งเน้นให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และด้านการพัฒนาทางสังคมมุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะในทางสังคมเพื่ออยู่ร่วมในสังคมได้ นอกจากนั้นการเรียนการสอนต้องเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของแต่ละคน โดยครูผู้สอนต้องจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ทั้งด้านการศึกษาและบริการอื่นๆ

จากแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ทราบผลการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ซึ่งการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรดำเนินการตามขั้นตอนและเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และควรประเมินผลทั้งระยะสั้นทุกภาคเรียน และประเมินผลระยะยาวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำผลมาใช้ในการวางแผนการสอนของครู

ซึ่งการวัดผลการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะถูกกำหนดไว้ในแผนการศึกษารายบุคคล เด็กบางคนอาจใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติก็สามารถวัดผลเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่หากเด็กบางคนที่มีความบกพร่องจนไม่สามารถใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติก็ไม่จำเป็นต้องวัดผลเหมือนเด็กปกติ

การวัดผลประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เหมาะสมจะช่วยให้ครูทราบว่าความสามารถของเด็กอยู่ระดับใด สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กหรือไม่ ซึ่งอาจกระทำได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 41-43)

1. กำหนดลำดับขั้นของทักษะ โดยกำหนดทักษะทางการเรียนของเด็กเป็นขั้นย่อยๆ แล้ววัดผลโดยการทดสอบด้วยวิธีการที่หลากหลายเมื่อเห็นว่าเด็กมีทักษะตามขั้นย่อยๆ เหล่านั้นแล้วให้ถือว่าเด็กสอบผ่าน

2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีหลักสูตรของตนเองตามแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) จึงไม่ควรนำผลการเรียนมาเปรียบเทียบกับเด็กปกติ ควรเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กเองว่าเด็กมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเพียงใด

3. การให้เกรด การให้เกรดเป็นวิธีที่มีข้อจำกัดและข้อบกพร่อง ซึ่งอาจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นครูอาจค้นหาวิธีประเมินผลและการให้เกรดใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การประเมินผลโดยประเมินจากพฤติกรรมหลายๆ อย่าง เช่น ความก้าวหน้าของทักษะ ความพยายาม ผลสัมฤทธิ์ ทั้ง 3 อย่างรวมกันเป็นเกรดที่เด็กจะได้เป็นต้น

4. ครูร่วมกันให้เกรด เด็กที่มีความต้องการพิเศษมักจะได้รับการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ดังนั้นครูที่ร่วมสอนควรมีส่วนร่วมในการให้เกรด

5. ให้เกรดจากคะแนนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีข้อจำกัดหลายด้าน จึงจำเป็นต้องอย่างยั้งจะต้องให้เกรดเด็กจากการปฏิบัติกิจกรรมหลายด้านของเด็ก

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการวัดและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องพิจารณาปรับให้เหมาะสมกับสภาพความพิการและศักยภาพของเด็ก ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้จากของนักเรียนรายบุคคล รวมทั้งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียน

4. การบริการให้ความช่วยเหลือ

การจัดการเรียนร่วมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน จึงเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการการเรียนร่วมของผู้บริหารมีหลาย

ด้าน ตามแนวทางของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 17-18) และ กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 19-43) ดังนี้

1. การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ผู้บริหารควรวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อความสะดวก และเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนเหมือนเด็กปกติได้ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ นั่งหน้าชั้นเรียน และจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่างๆ และอุปกรณ์ โดยเฉพาะการจัดอาคารสถานที่อาจ จำเป็นต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พื้นควรทำทางลาด การจัดสร้างห้องน้ำมีราวจับสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น และควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนให้น้อยที่สุด เพราะเสียงรบกวนจะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องการได้ยินมีปัญหาในการรับฟังเสียงครูผู้สอน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ นอกจากนั้นอาจจัดห้องบริการพิเศษ ซึ่งได้แก่ ห้องกายภาพบำบัด ห้องเสริมวิชาการ เป็นต้น

2. การจัดเตรียมบุคลากร ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม และสามารถปฏิบัติงานกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางในการจัดเตรียมบุคลากรนั้น อาจดำเนินการโดยการให้เข้าสัมมนา การฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมให้มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้และให้การยอมรับว่าเด็กก็เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสถานศึกษาที่มีสิทธิที่จะได้รับการและความช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. การจัดเตรียมเด็ก การจัดการเรียนร่วมมีความจำเป็นต้องจัดเตรียมเด็กทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ กล่าวคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม และยังช่วยลดความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนั้นเด็กที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมควรจะได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่า มีความพร้อมมากน้อยเพียงไร เพื่อนำมา กำหนดเป็นแผนการเตรียมความพร้อมโดยใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก ส่วนเด็กปกติที่ต้องเรียนร่วมจำเป็นต้องมีการจัดเตรียมเช่นกัน เพื่อให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติหรือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม และมีเจตคติที่ดีไม่ล้อเลียน และยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. การจัดเตรียมผู้ปกครอง ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมต้องมีการเตรียมการทั้งด้านบทบาทหน้าที่และความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียน สิทธิที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องได้รับ แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

ที่มีความต้องการพิเศษ แนวการสอนและแนวการประเมินผลการเรียนตลอดจนต้องรู้จักรายชื่อสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการ เช่น เด็กที่มีสายตาเลือนลางจะต้องทำตัวหนังสือที่มีขนาดโตพอที่เด็กเห็นได้ หรือเตรียมแว่นขยายสำหรับเด็ก และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ช่วยในการเรียนการสอน

6. จัดห้องเสริมวิชาการ ในห้องนี้จะประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือตลอดจนเอกสาร และหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. การบริการแนะแนว เป็นบริการที่ช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวและแก้ปัญหาต่างๆ ทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก เพื่อให้เด็กปรับตัวได้ดีขึ้น การบริการแนะแนวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท

8. การบริการด้านจิตวิทยา เป็นบริการในด้านการปรับพฤติกรรมเด็ก จำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเด็กที่มีความต้องการการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาทางพฤติกรรมร่วม

9. กายภาพบำบัด จำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หากได้รับกายภาพบำบัด มีการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและข้อต่อ จะช่วยให้เด็กสามารถทรงตัวและเคลื่อนไหวได้ดีขึ้น

10. กิจกรรมฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร โดยฝึกให้เด็กใช้อุปกรณ์การรับประทานอาหารให้ถูกวิธีฝึกมารยาท ฝึกช่วยเหลือตนเองขณะรับประทานอาหารโดยครูแนะนำตำแหน่งของอาหารว่าอยู่ที่ใด ช้าย ขวา ตรงหน้าหรือตำแหน่งตามเข็มนาฬิกา เช่น แกงอยู่ตรงเก้าโมงเช้า ผักอยู่ระหว่างเที่ยงวันถึงบ่ายโมง แก้วนํ้าอยู่ตรงบ่ายสามโมง เป็นต้น

11. ศิลปะบำบัด เป็นการใช้กิจกรรมศิลปะ เพื่อการค้นหาข้อบกพร่องของบุคคล ซึ่งเกิดจากความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิต และเพื่อใช้กิจกรรมศิลปะ ช่วยในการแก้ไข รักษาสภาพความบกพร่องด้านต่างๆ ให้มีสภาพดีขึ้นจากเดิม

12. ดนตรีบำบัด เป็นการใช้ดนตรีเพื่อช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ ตลอดจนผู้มีปัญหาความบกพร่องทางด้านร่างกายที่เกี่ยวข้องกับระบบประสาทการรับรู้ การเคลื่อนไหว ให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ

13. กิจกรรมการเล่นและส่งเสริมทักษะสังคม การเล่นมีความสำคัญต่อเด็กทุกคน เด็กพิเศษมีปัญหาในการเล่น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เด็กได้ประโยชน์สูงสุดจากการเล่น การเล่นมีหลากหลาย เช่น การเล่นแบบออกแรง การเล่นแบบสำรวจตรวจค้น การเล่นแบบใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เด็กพิเศษอาจมีระดับความล้มเหลวในชีวิต ดังนั้นการเล่นแบบนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก นอกจากนั้นยังมีการเล่นแบบร่วมมือกันเป็นการเล่นของเด็กตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป เล่นด้วยกันเด็กจะได้เรียนรู้วิธีการเล่นกับผู้อื่น เล่นตามกติกา

14. การช่วยเหลือการส่งต่อ การส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งจะดำเนินการเมื่อเด็กมีปัญหาต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากนักวิชาชีพเฉพาะทาง โดยครูจะสังเกตเด็กเป็นระยะเมื่อเห็นว่าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใดครูจะส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษต่อไป

บทที่ 3

วิธีศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในการจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ บทความ และงานวิจัย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 - 2544 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาโดยศึกษาตามขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน ดังนี้

1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท

1.2.1 การคัดแยกเด็ก

1.2.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 การบริการให้ความช่วยเหลือ

2. เกณฑ์การพิจารณาเอกสารค้นคว้า โดยพิจารณาดังนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานทางราชการ หรือสถาบันที่ได้รับการยอมรับที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ และการช่วยเหลือเด็กพิการ เช่น

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ
- สมาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย
- สมาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
- กรมสามัญศึกษา
- สมาคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ที่ผู้เขียนมีประสบการณ์ มีความรู้ หรือเป็นคณะทำงานและที่ปรึกษาของหน่วยงานทางราชการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ อาทิ เช่น ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู อาจารย์ ดร. พชรวัลย์ เกตุแก่นจันทร์ ศาสตราจารย์ศรียานิยมธรรม จิตติรัตน์ พุกจินดา อุษณีย์ โพธิสุข ไพท สิทธิสุนทร

2.3 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันการศึกษา เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการของสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

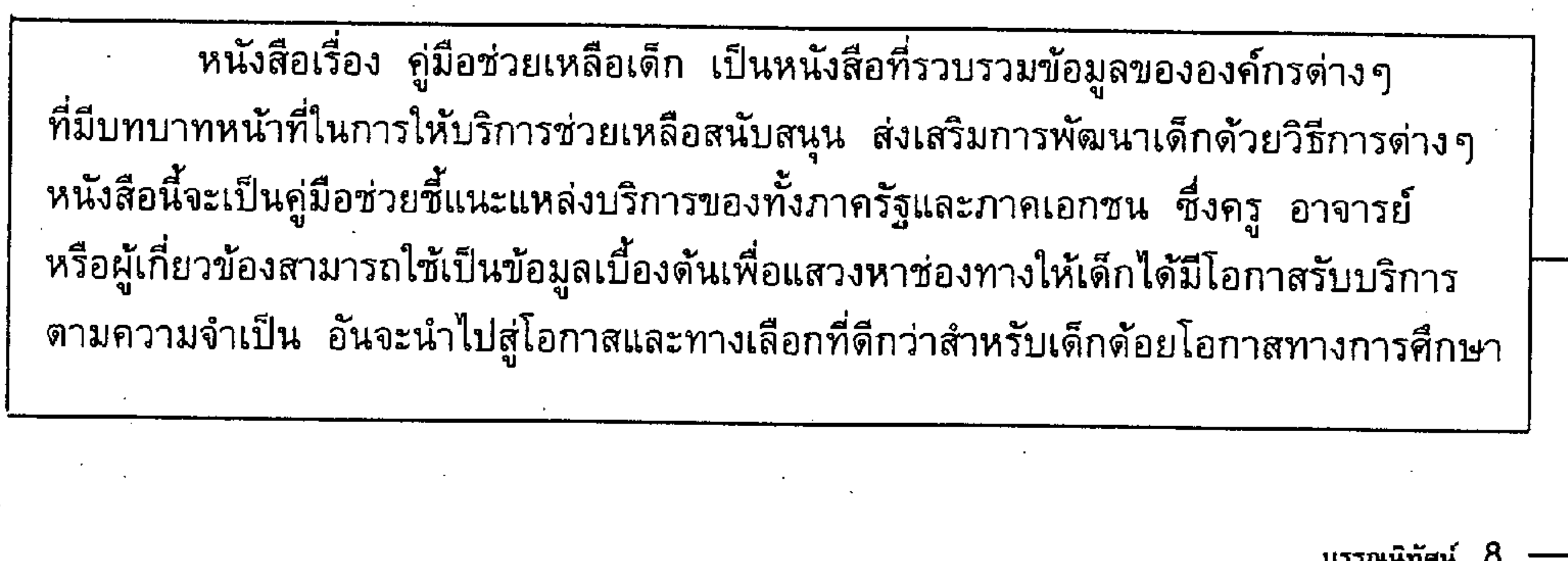
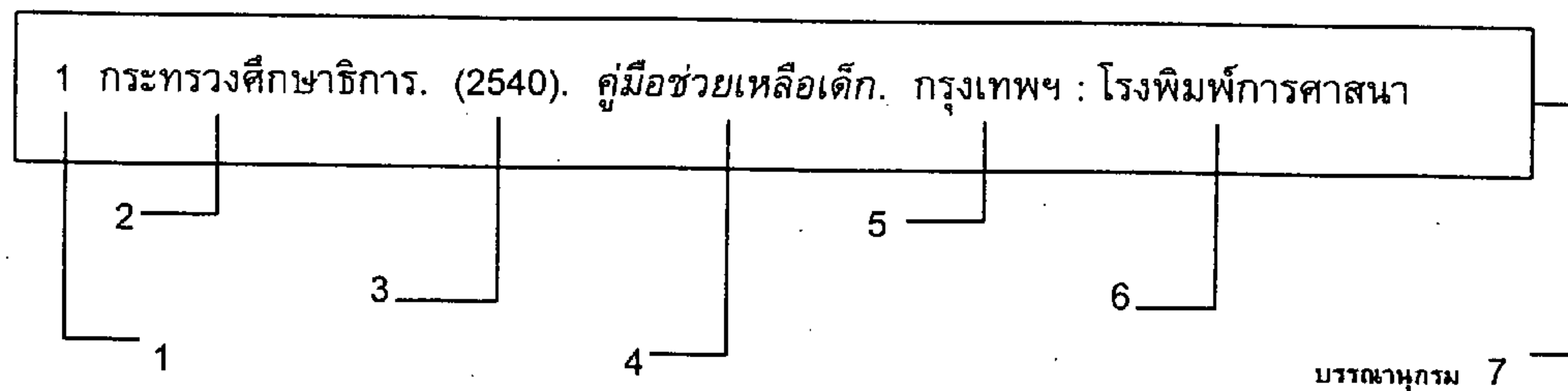
3. สรุปย่อเนื้อหาสำคัญของเรื่องจากเอกสารหนังสือ บทความและงานวิจัย ดังนี้

- 3.1 หนังสือ จำนวน 77 เล่ม
- 3.2 บทความ จำนวน 17 เรื่อง
- 3.3 งานวิจัย จำนวน 22 เรื่อง

4. จัดทำบรรณนิทัศน์เรียงตามปีพุทธศักราชตั้งแต่ 2540 - 2544 และแยกตามประเภทของบรรณนิทัศน์ตามเอกสารที่ศึกษา คือ

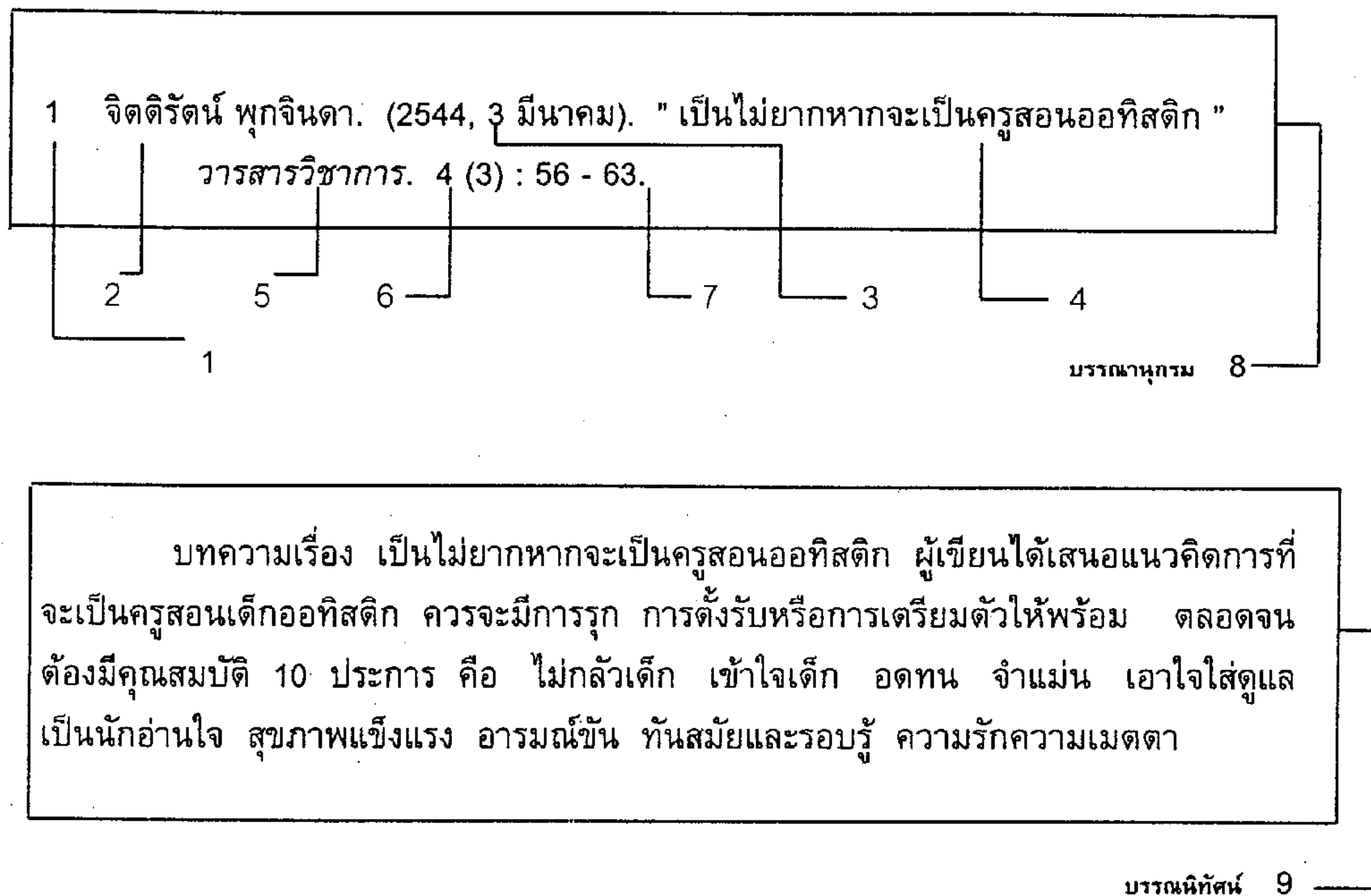
- 4.1 บรรณนิทัศน์หนังสือ
- 4.2 บรรณนิทัศน์บทความ
- 4.3 บรรณนิทัศน์งานวิจัย

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือ

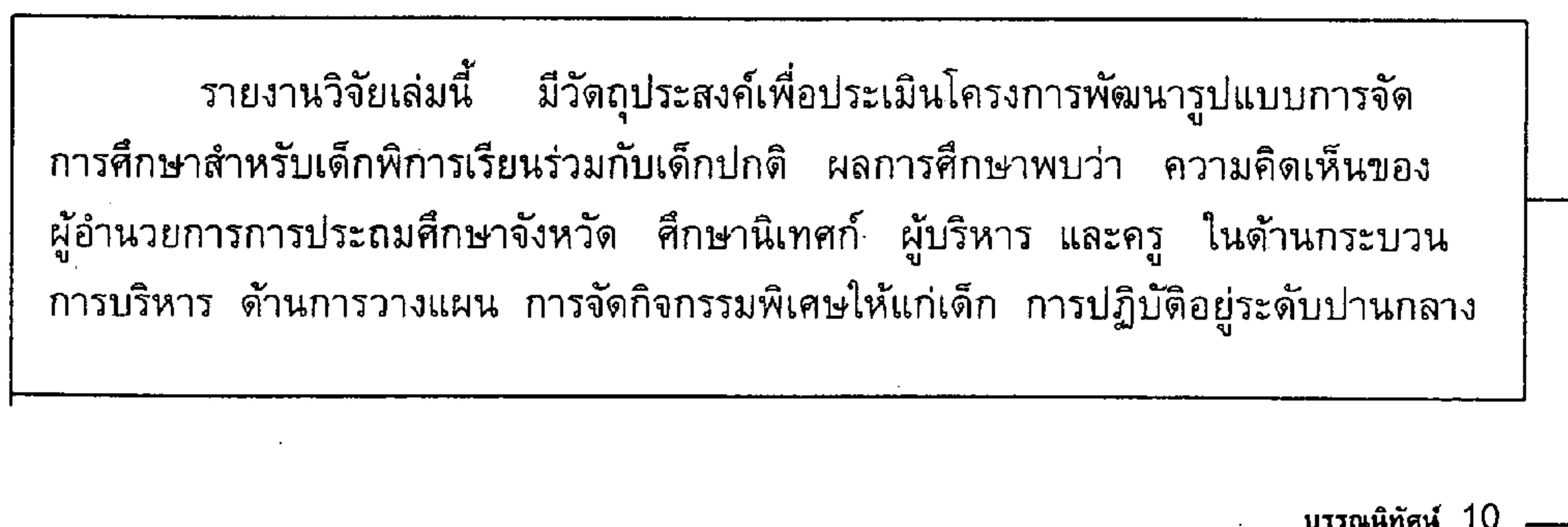
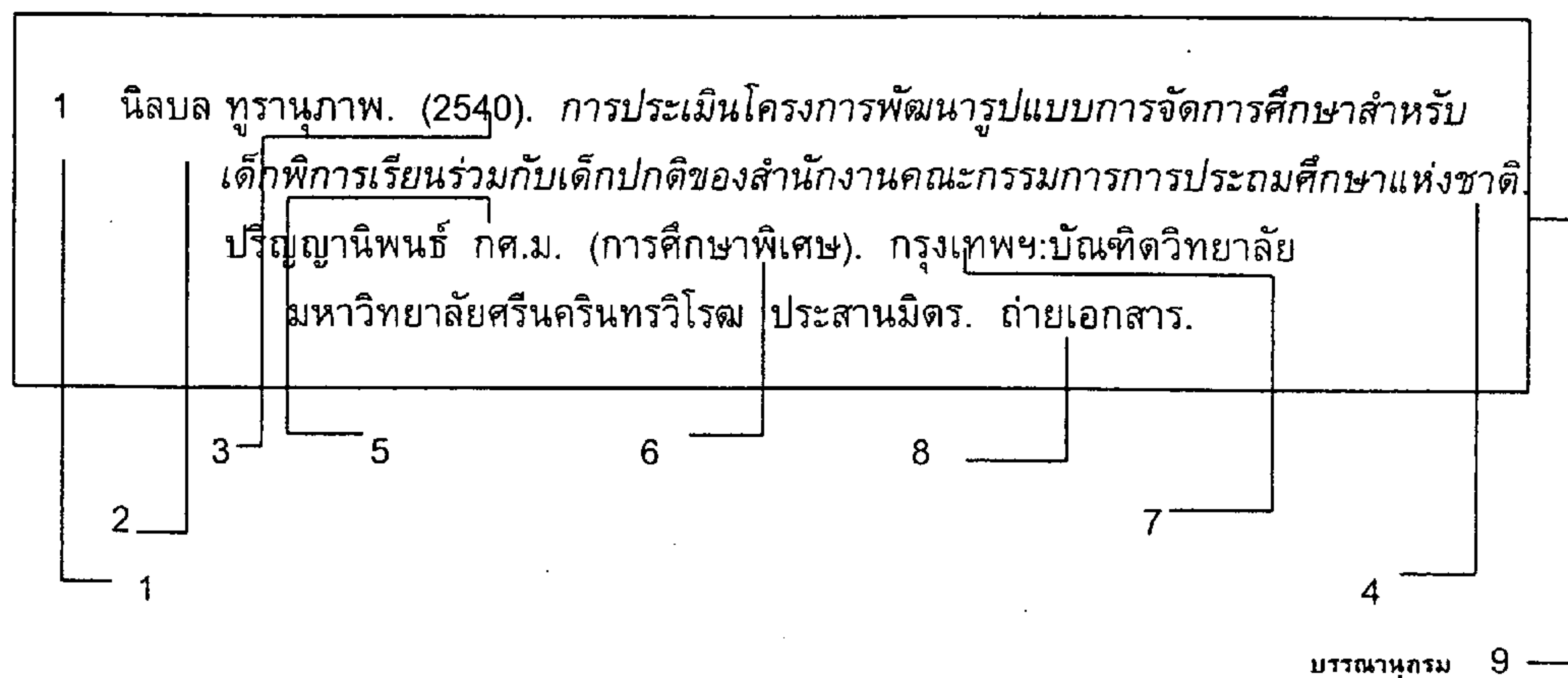
- 1 ลำดับที่บรรณนิทัศน์
- 2 ชื่อผู้เขียน
- 3 ปีที่พิมพ์
- 4 ชื่อหนังสือ
- 5 เมืองที่พิมพ์
- 6 สำนักพิมพ์
- 7 บรรณานุกรม
- 8 บรรณนิทัศน์

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ

- 1 ลำดับที่บรรณนิทัศน์
- 2 ชื่อผู้เขียนบทความ
- 3 ปีที่พิมพ์ / วันที่ / เดือน
- 4 ชื่อบทความ
- 5 ชื่อวารสาร
- 6 ปีที่ (ฉบับที่)
- 7 หน้าที่อ้างอิง
- 8 บรรณานุกรม
- 9 บรรณนิทัศน์

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย

- 1 ลำดับที่บรรณนิทัศน์
- 2 ชื่อผู้เขียน
- 3 ปีที่พิมพ์
- 4 ชื่อเรื่อง
- 5 อักษรย่อทางปริญา
- 6 สาขาหรือวิชาเอก
- 7 เมืองที่พิมพ์
- 8 ระบุว่าเป็นฉบับอัดสำเนา หรือถ่ายเอกสาร
- 9 บรรณานุกรม
- 10 บรรณนิทัศน์

5. จัดทำบรรณนิทัศน์ของบรรณนิทัศน์หนังสือ บรรณนิทัศน์บทความ และบรรณนิทัศน์งานวิจัย ได้แก่ บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง ดังนี้

5.1 บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง ทำโดยเรียงรายชื่อผู้แต่งตามลำดับอักษร และกรณีที่ผู้แต่งเขียนหลายเรื่องจะเรียงลำดับเรื่องตามลำดับเลขบรรณนิทัศน์ ดังตัวอย่าง

บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง	บรรณนิทัศน์ลำดับที่
- เกษร ทมทิตขงค์	(29)
- ผดุง อารยะวิญญู	(30 31 32 33)

5.2 บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง จัดทำโดยเรียงชื่อเรื่องของหนังสือ บทความ และงานวิจัยตามลำดับอักษร ซึ่งแต่ละรายการจะมีหมายเลขลำดับบรรณนิทัศน์กำกับไว้ ดังตัวอย่าง

บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง	บรรณนิทัศน์ลำดับที่
- การพัฒนาเด็กออทิสติก	(16)
- การเรียนร่วม ปัญหาและความต้องการ	(71)

5.3 บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง จัดทำโดยเรียงลำดับหัวเรื่องตามลำดับอักษร แต่ละหัวเรื่องจะมีหมายเลขลำดับบรรณนิทัศน์กำกับไว้ ดังตัวอย่าง

บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง	บรรณนิทัศน์ลำดับที่
- การคัดแยก	(17)
- การช่วยเหลือ	(14 18 19 21 27)
- การดำเนินงาน	(76)
- การเรียนร่วม	(31 36 42)

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ผลที่ได้คือ บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกประเภทเป็นบรรณนิทัศน์หนังสือ จำนวน 77 เล่ม บรรณนิทัศน์ บทความ จำนวน 17 เรื่อง และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 22 เรื่อง ซึ่งศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม

การเรียนร่วม เป็นวิธีการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในสหสัวรรษใหม่มีแนวการจัดที่มุ่งจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับประเทศไทยมีการจัดการศึกษาให้เด็กพิการ 2 ลักษณะ คือ การเรียนร่วมและการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ ซึ่งการศึกษาแบบเรียนร่วมนี้สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ดังนี้ ทั้งการเรียนร่วมในชั้นปกติ เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลาหรือชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

2. แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะมีความต้องการบริการทางการศึกษาแตกต่างจากเด็กปกติทั้งด้านหลักสูตร เทคนิควิธีสอน กระบวนการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ และการวัดประเมินผล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคัดแยกเด็ก เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถทางการศึกษาของเด็กแต่ละประเภทแต่ละคน ในการคัดแยกเด็กนั้น สามารถกระทำได้หลายวิธีและสามารถใช้เครื่องมือหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีวัตถุประสงค์และวิธีการใช้ที่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้คัดแยกเด็ก เช่น เครื่องมือคัดแยกเด็กแป้นหมุน 1 เครื่องมือคัดแยกเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก แบบสำรวจปัญหาในการเรียน เป็นต้น

ผลการคัดแยกเด็กทำให้ทราบว่าควรดำเนินการช่วยเหลือ และการบริการอย่างไรกับเด็กบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพ และส่งเด็กเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมตามระดับความสามารถของเด็ก หรือหากพบว่าเด็กมีความบกพร่องในระดับรุนแรงจนไม่สามารถ เข้าเรียนร่วมในรูปแบบใดๆ ได้อาจส่งต่อเข้าเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะด้าน หรือส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อรับการวินิจฉัย และรับการช่วยเหลือทางการแพทย์ต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการพิเศษของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็ก แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ จะบรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เด็กจะต้องเรียน แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้จะจัดทำขึ้นสำหรับเด็กแต่ละคนเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน

โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ต้องยึดหลักสูตรของเด็กปกติเป็นหลัก เพราะการสอนเด็กเหล่านี้โดยหลักใหญ่ๆ เหมือนเด็กปกติแตกต่างกันที่รายละเอียดเท่านั้น และการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยทั่วไปยึดหลัก คือ สอนจากสิ่งที่ย่างไปหายาก ใช้ประสบการณ์ตรง สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด ใช้แรงเสริมและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน เป็นต้น

การประเมินผลความก้าวหน้าด้านการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนแต่ละคนควรดำเนินการไปตามขั้นตอน และเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งควรมีการประเมินทั้งระยะสั้นทุกภาคการศึกษาและประเมินผลระยะยาวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และการประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อนำผลประเมินไปใช้ในการวางแผนการเรียนการสอน และติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

3. การบริการให้ความช่วยเหลือ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม จะประสบความสำเร็จด้วยดี หากผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการทั้งด้านการบริหารงาน เช่น ควบคุมดูแลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการรับนักเรียน การคัดแยกเด็ก การจัดชั้นเรียน การวัดประเมินผล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรเพื่อให้เอื้ออำนวยในการจัดการเรียนร่วม เช่น การเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ การสร้างทัศนคติต่อการเรียนร่วม การสร้างขวัญกำลังใจ การนิเทศติดตามผล ส่วนด้านการบริหารอาคารสถานที่ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำงาน เช่น การจัดอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดเตรียมห้องเสริมวิชาการ จัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบริการให้ความช่วยเหลือด้านการแนะแนว กายภาพบำบัด ศิลปบำบัด ดนตรีบำบัด และบริการด้านจิตวิทยา เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาพิเศษ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม
2. ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการสามารถใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ
3. ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้สนใจ สามารถใช้บรรณนิทัศน์การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็ก ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. ผู้สนใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมสามารถใช้ข้อมูลจากบรรณนิทัศน์ฉบับนี้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์หนังสือ

บรรณนิทัศน์หนังสือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน 77 เล่ม เรียงลำดับตั้งแต่พุทธศักราช 2540 - 2544

1. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช 2540 ลำดับที่ 01 - 02
2. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช 2541 ลำดับที่ 03 - 17
3. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช 2542 ลำดับที่ 18 - 28
4. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช 2543 ลำดับที่ 29 - 57
5. บรรณนิทัศน์หนังสือ ปีพุทธศักราช 2544 ลำดับที่ 58 - 77

01 กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือช่วยเหลือเด็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง *คู่มือช่วยเหลือเด็ก* เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อมูลองค์กรต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาเด็กด้วยวิธีการต่างๆ หนังสือนี้จะ
เป็นข้อมูลช่วยชี้แนะแห่งบริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งครู อาจารย์ หรือผู้เกี่ยวข้องที่ทำงาน
ด้านเด็ก สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น เพื่อแสวงหาช่องทางให้เด็กได้มีโอกาสรับบริการตามความ
จำเป็น อันนำไปสู่โอกาสและทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษา แหล่งบริการ
ที่ช่วยเหลือเด็กด้วยโอกาสจะให้บริการด้านต่างๆ เช่น ด้านทุนการศึกษาสำหรับเด็ก หน่วยงานที่
ให้ความช่วยเหลือมีทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
และศูนย์ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ เช่น มูลนิธิคุ้มครองเด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิ
เด็ก ศูนย์พิทักษ์และช่วยเหลือเด็กทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้นสถานศึกษา
สำหรับเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษา เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนสำหรับเด็กพิการ
ได้แก่ โรงเรียนเศรษฐเสถียร โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนศรีสังวาลย์ สถานสงเคราะห์
เด็กพิการทางสมองและปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นต้น

02 ศรียา นิยมธรรม. (2540). *การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.

หนังสือเรื่อง *การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย* เป็นหนังสือที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของช่วงปฐมวัย คือ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของการพัฒนาการในเด็กทุกคน แม้แต่เด็กพิการอยู่ในช่วงที่สอนได้เช่นกัน แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมามักถูกละเลย และแยกเด็กพิการให้อยู่ตามลำพัง ไม่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่ปัจจุบันเริ่มมีแนวคิดใหม่ที่เปิดโอกาสให้เด็กพิการได้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติ นอกจากนั้นในหนังสือได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนเด็กพิการเรียนรู้ร่วมเด็กปกติ การจัดหลักสูตร การจัดทำโปรแกรมการศึกษารายบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเหลือเด็กพิการและในการจัดทำโปรแกรมการศึกษารายบุคคลนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องร่วมมือกันเป็นทีม ซึ่งรวมทั้งครู นักบำบัด นักจิตวิทยา ผู้ปกครอง และอาจารย์ตัวเด็กในบางโอกาส นอกจากนั้นได้กล่าวถึงบ้านและชุมชนซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของเด็กเพราะมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ฟื้นฟูสมรรถภาพ และกระตุ้นพัฒนาการให้กับเด็ก หากครอบครัวไม่เข้ามาเกี่ยวข้องเด็กจะถอยหลังไปอีกเมื่อไม่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

03 ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.

หนังสือเรื่อง *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ* เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างละเอียด โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 กล่าวถึง ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้ เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง เด็กออทิสติก เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน เด็กปัญญาเลิศ และในเด็กแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะของเด็ก เกณฑ์การตัดสินเด็กแต่ละประเภท หลักสูตรและการเรียนการสอน การเรียนรู้ระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องกับเด็กปกติ อาคารสถานที่ การประเมินผล และโรงเรียนตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 2 เรื่องของนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษ คือ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และการเรียนรู้ร่วม ตอนที่ 3 เรื่องของหลักการสอนและการประเมินผล เนื้อหาดังกล่าวจะเป็นความรู้สำหรับบุคคลทั่วไปที่ยังขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น

04 พัทธวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2541). เด็กสมาธิสั้น. กรุงเทพฯ : P.A. ART

หนังสือเรื่อง สมาธิสั้น เป็นหนังสือที่เสนอลักษณะพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้น การวินิจฉัย การบำบัดรักษา คำว่าเด็กสมาธิสั้น ปัจจุบันใช้คำศัพท์ว่า Attention Deficit and Hyperactivity Disorders หรือใช้คำย่อว่า ADHD ในทางการแพทย์ใช้ศัพท์ ADD โดยทั่วไปนักวิชาการยังใช้ศัพท์ เด็กขบถอยู่นิ่ง (Hyperactivity children) ADHD เป็นความผิดปกติที่ซับซ้อนซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากลักษณะถ่ายทอดพันธุกรรมในเรื่องเกี่ยวกับสารเคมีในสมอง หรือระบบประสาท และสภาพแวดล้อมของเด็กก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้อาการ ADHD แย่ลงกว่าที่ควรจะเป็น และการวินิจฉัย ADHD เป็นเรื่องสลับซับซ้อนและต้องมีทีมผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป การวินิจฉัยที่รวดเร็วเกินไป และไม่ได้ข้อมูลชัดเจนพอหรือพยายามให้การบำบัดรักษาก่อนที่จะได้ข้อมูลชัดเจนถูกต้อง ถือเป็นเรื่องอันตราย ลักษณะพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้น เช่น ช่วงความสนใจสั้น ขาดการควบคุมการแสดงออก และในการรักษาและการช่วยเหลือเด็ก ADHD มี 2 ลักษณะ คือ การบำบัดรักษาแบบมาตรฐาน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านการรักษาด้วยยา และการบำบัดรักษา Controversial

05 ศรียา นิยมธรรม. (2541). การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. ART.

หนังสือเรื่อง การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ ผู้เขียนมีจุดประสงค์จะให้ครู นักการศึกษาหรือพ่อแม่ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าใจถึงเครื่องมือ และวิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้อย่างลึกซึ้ง เพื่อจัดแนวการศึกษาได้อย่างเหมาะสม เนื้อหาในหนังสือแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนแรก เป็นพื้นฐานของการวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ 5 ขั้นตอน คือ การคัดแยก การตรวจวินิจฉัย การทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้า ตอนที่ 2 กล่าวถึง การวัดและประเมินผลให้กับเด็กทุกคนโดยไม่จำแนกประเภทว่าเป็นเด็กพิการหรือไม่ ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลจากการพิจารณาตามประเภทของเด็ก ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่บกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีปัญญาเลิศ ตอนที่ 4 กล่าวถึงการวิเคราะห์การปฏิบัติการและการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินโปรแกรมการวิเคราะห์ และการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

06 ศรียา นิยมธรรม. (2541). ความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. ART.

หนังสือเรื่อง ความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้เขียนต้องการสื่อสารให้ทุกคนได้รู้จักและเข้าใจ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่าเมื่อบุคคลเหล่านี้ต้องสูญเสียการได้ยินนั้น มีผลกระทบอะไรบ้าง ทางด้านจิตวิทยา การศึกษาและสังคม โดยผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสามตอน ตอนแรกเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องการได้ยินและการสูญเสียการได้ยินของมนุษย์ ในเชิงสรีรวิทยาและกายวิภาคศาสตร์ โรคของหูและลักษณะความบกพร่องทางการได้ยินจำแนกเป็น 5 ประเภท คือ การนำเสียงเสีย ประสาทหูเสีย ผลสมการแปลเสียงเสีย และจิตใจผิดปกติ นอกจากนั้นยังกล่าวถึงระดับของการได้ยินซึ่งสรุปได้ว่า คนปกติเริ่มได้ยินเสียงต่างๆ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่านั้น เช่น 40 75 หรือ 90 เดซิเบล สำหรับตอนที่ 2 เป็นเรื่องของผลกระทบในเชิงจิตวิทยา และวิธีการปรับตัวของผู้บกพร่องทางการได้ยิน อาจโดยวิธีการถอยหนีจากกลุ่ม มีลักษณะเก็บตัวและชอบอยู่ในกลุ่มเล็กๆ ของสังคมคนหูหนวกหูตึงด้วยกัน วิธีการปฏิเสธ บุคคลประเภทนี้จะไม่ยอมรับความไม่สามารถของตัวเองและจะประพาดิตัวอย่างคนปกติ และวิธีความพอใจในตนเอง บุคคลประเภทนี้จะรู้สึกตัวเองดีเหมือนคนอื่น เพียงแต่อวัยวะบางส่วนเท่านั้นที่เสียไป ตอนที่ 3 เป็นเรื่องของผลกระทบในเชิงการศึกษาและสังคม โดยรวบรวมจากผลงานวิจัย บทความ ตำราทั้งในประเทศและต่างประเทศ

07 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2541). วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.

หนังสือเรื่อง วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเป็นที่ระลึกในวันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เนื้อหาภายในเล่มให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดูแล ตลอดจนการทำความเข้าใจกับเด็กพิเศษเหล่านี้ เนื้อหานำเสนอกิจกรรมส่งเสริมความสามารถเด็กพิเศษ เช่น เกมการต่อภาพ โดยต่อภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนด ผู้ร่วมกิจกรรมจัดเป็นทีมประกอบด้วยเด็กพิเศษ 2 คน เด็กปกติ 1 คน นอกจากนั้นได้นำเสนอเนื้อหาการจัดการเรียนร่วม ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และได้นำเสนอแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดย ได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นแผนที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กแต่ละคน และนำเสนอบทคัดย่องานวิจัยการศึกษาพิเศษ ของวาสนา เลิศศิลป์ เช่น เรื่องการสร้างเครื่องมือคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

08 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา เสนอเนื้อหาการจัดการเรียนร่วม ที่มีการรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมระหว่าง เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ซึ่งมีรูปแบบการเรียนร่วม 5 ลักษณะ คือ การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการพิเศษ จากครูที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และรับบริการพิเศษจากห้องเสริม วิชาการ ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ และส่งเข้าเรียนในห้องเรียนปกติบางวิชา ชั้นเรียนพิเศษ สำหรับเด็กพิเศษแต่ละประเภทคู่ขนานกับชั้นเรียนปกติ โดยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนบาง โอกาส และในการจัดเตรียมเพื่อการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องมีการจัดเตรียม เกี่ยวกับ อาคารสถานที่ บุคลากร นักเรียนทั้งที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ ตลอดจนการจัดเตรียมผู้ปกครอง แผนการสอน และการวัดประเมินผล และในการคัดแยกเพื่อการเรียน ร่วมอาจใช้วิธีการสังเกต หรือการตรวจสอบด้านต่างๆ และในการจัดการเรียนร่วมนั้นจะก่อให้เกิด ประโยชน์ทั้งตัวเด็กและผู้เกี่ยวข้อง เช่น เด็กไม่ต้องเดินทางไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ ห่างไกลจนเป็นภาระของผู้ปกครอง เด็กสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้

09 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการ ศึกษาพิเศษ ความรู้พื้นฐานทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ฝึกอบรม ด้วยตนเองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ เนื้อหานำเสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษา พิเศษ การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จิตวิทยา ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการปรับพฤติกรรม กล่าวคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมัก ต้องการพื้นฐานเหมือนเด็กทุกคน อยากให้ใครๆ รักและเข้าใจ เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ไม่เหมือนกัน แม้จะบกพร่องประเภทเดียวกันระดับความบกพร่องอาจไม่เท่ากัน และในการปรับ พฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจใช้วิธี การให้แรงเสริมทางบวก การให้แรงเสริมทางลบ การหยุดยั้ง การทำสัญญากับเด็ก การหล่อหลอมพฤติกรรม การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น นอกจากนั้นหนังสือได้นำเสนอเกี่ยวกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ที่มีความ ต้องการพิเศษ เจตคติและการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 10 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นเด็กที่สูญเสียการได้ยิน ไม่สามารถรับฟังเสียงได้เหมือนเด็กปกติ ซึ่งอาจจะเป็นเด็กหูตึงที่มีระดับการได้ยินระหว่าง 26 - 90 เดซิเบล และเด็กหูหนวกที่มีระดับการได้ยินเกินกว่า 90 เดซิเบล วิธีการคัดแยกเด็ก สามารถทำได้ทั้งวิธีที่ไม่ต้องใช้เครื่องมือและใช้เครื่องมือประกอบการคัดแยก ส่วนการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้สามารถสื่อความหมายได้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การพูดเหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มากนัก นอกจากนี้สามารถใช้ภาษามือ การใช้ท่าทาง การอ่านริมฝีปาก การสะกดนิ้วมือ เป็นต้น และแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นหลักสูตรควรครอบคลุมไปถึงการฝึกฟัง การฝึกสายตา การฝึกทักษะการพูด ส่วนเนื้อหาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ควรครอบคลุมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่วิธีสอนตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นอาจแตกต่างจากเด็กปกติ ส่วนการวัดผล และประเมินผลให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนแต่ละคน

- 11 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ขา สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีแนวทางดังนี้ ดูความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาของเด็กคนเดียวกัน คำนึงถึงความสามารถเฉพาะทาง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิเคราะห์จุดตัดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สำหรับเครื่องมือที่ใช้คัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ คือ Meacarthly Screening Test ใช้กับเด็กอายุ 4 - 6 ปีครึ่ง และแบบสำรวจปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือพัฒนาโดย ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู ใช้สำหรับเด็กอายุ 6 - 12 ปี ส่วนหลักการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ต้องใช้วิธีการที่หลากหลายโดยพิจารณาจากปัญหาของเด็กแต่ละคน

- 12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุติกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการ ศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์.

คุรุสภาลาดพร้าว

หนังสือเรื่อง ชุติกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งตามความหมายในแง่ของการศึกษาหมายถึง ผู้ที่มีสายตาพิการจนไม่สามารถรับการศึกษา โดยใช้การเห็นหรือสายตาได้ตามปกติ แต่สามารถศึกษาเล่าเรียนโดยวิธีการพิเศษต่างไปจากคนปกติ ซึ่งแบ่งแยกบุคคลประเภทนี้เป็น 2 ประเภท คือ ดาบอด เป็นบุคคลที่สูญเสียการเห็นโดยสิ้นเชิง และคนดาบอดบางส่วนหรือเห็นเลือนลาง เป็นบุคคลที่สูญเสียการเห็นเพียงบางส่วน ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยาย หรืออุปกรณ์พิเศษบางอย่าง และการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นครูจะต้องหาวิธีกระตุ้นประสาทสัมผัสอย่างอื่นทดแทนเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านอื่นๆ และทักษะที่ควรฝึกให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ทักษะด้านภาษา ทักษะความสามารถทางการเรียนรู้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะด้านสังคม การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการปรับแก้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาทั่วไปนั้นส่วนใหญ่แล้วเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถเรียนรู้ได้เท่าหรือเกือบเท่าเด็กปกติ หากครูจะใช้สื่อและวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

- 13 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุติกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการ ศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุติกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมซึ่งจะเป็นเด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไป และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและผู้อื่น และลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมนี้แบ่งได้เป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มความประพฤติผิดปกติ กลุ่มบุคลิกภาพผิดปกติ กลุ่มขาดวุฒิภาวะ กลุ่มมีปัญหาทางสังคม ในการคัดแยกเด็กมีวิธีการคัดแยกเด็กหลายวิธี เช่น การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การศึกษาจากประวัติเด็ก การสัมภาษณ์และการทดสอบ เป็นต้น สำหรับการช่วยเหลือในการปรับพฤติกรรมของเด็กจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นมีวิธีการปรับพฤติกรรมหลายวิธี เช่น เสริมแรงทางบวก เสริมแรงทางลบ การหยุดยั้ง เบี่ยงเบนการ การแก้ไขให้ถูกต้องเกินกว่าที่ทำผิด การงดการกระทำที่เด็กชอบในช่วงเวลาจำกัด และการเป็นแบบอย่างที่ดี

- 14 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เนื้อหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความผิดปกติ บกพร่องหรือสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทำให้ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ดีเท่าคนปกติ และวิธีการคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายส่วนใหญ่มักสามารถสังเกตเห็นได้ง่ายจากภายนอก โดยสังเกตจากความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก และการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด อรรถบำบัดหรือการแก้ไขการพูด ศิลปะบำบัดและดนตรีบำบัด นอกจากนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ แก่เด็กเป็นสิ่งจำเป็นมาก เช่น ห้องน้ำ ถนน ทางเดิน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรควรต้องคำนึงถึงเทคนิคดังนี้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน จัดแผนการสอนโดยผสมผสานสอนแบบตัวต่อตัวควบคู่ไปกับการสอนแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ วิธีการสอนเชิงพฤติกรรม และมีการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

- 15 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นำเสนอเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษาและสติปัญญาล่าช้ากว่าเด็กปกติ ซึ่งภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาต้องเกินก่อนอายุ 18 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแบ่งเป็น 4 ระดับ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติมี 2 ระดับ คือ ระดับน้อย (เซวี่ปัญญา 50 - 70) และระดับปานกลาง (เซวี่ปัญญา 35 - 49) หลักการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาของหลักสูตรเน้นการช่วยเหลือตนเอง การสื่อความหมายกับผู้อื่น การใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมทางสังคมที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานด้านการงานและอาชีพ การจัดหลักสูตรต้องจัดตามลำดับจากง่ายไปหายาก

- 16 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก เสนอเกี่ยวกับเด็กออทิสติก ที่มีความผิดปกติอย่างรุนแรง มีพัฒนาการที่ผิดปกติเกี่ยวกับอารมณ์ สังคม การสื่อความหมาย เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งมากที่สุดในจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องทั่วโลก สาเหตุเพราะว่า การวินิจฉัยต่ออาการค่อนข้างยากและมองเห็นได้ไม่ชัดเจน บางครั้งมีพฤติกรรมที่แปลกประหลาดไม่เหมือนใคร แต่เด็กประเภทนี้นับว่ามีศักยภาพแห่งการเรียนรู้อยู่เต็มตัว และวิธีการคัดแยกเด็กออทิสติกสามารถทำได้หลายวิธีคือ การสังเกตพฤติกรรมหรืออาการของเด็กออทิสติก การใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมหรืออาการของเด็ก การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง สำหรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยเด็กให้มีพัฒนาการทางภาษา และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น พูดกับเด็กด้วยคำถ้อยคำเหมาะสมกับวัย ให้เข้าใจและต้องพูดสั้นๆ นอกจากนั้นให้เด็กเรียนรู้ว่าเมื่อใดควรใช้ภาษาท่าทาง หรือภาษาพูด และให้เด็กเรียนรู้ว่าภาษาท่าทางที่เขาใช้บางอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนั้นสิ่งสำคัญที่ครูต้องจัดทำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละคน คือ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

- 17 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541),กระทรวงศึกษาธิการ. *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ กิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ กิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่ครูการศึกษาพิเศษและผู้นำงานเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษคิดขึ้นมา และให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามสภาพ กิจกรรมที่จัดนั้นเน้นถึงความสนุกสนาน ความต้องการธรรมชาติ รวมถึงความจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งการจัดกิจกรรมอาจจัดทั้งในลักษณะของการกำหนดในตารางเรียนหรือสอดแทรกลงในวิชาต่างๆ และจัดเสริมเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรโดยเลือกกิจกรรมตามความเหมาะสมกับเด็ก กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ควรรู้จัก ได้แก่ ศิลปะบำบัด (Art Therapy) ดนตรีบำบัด (Music Therapy) กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) การบริหารสมอง (Brain Gym) นันทนาการ (Recreation)

18 กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา วันนี้ผมได้ยินแล้ว.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง วันนี้ผมได้ยินแล้ว เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ระดับประถมศึกษา เนื้อหามุ่งเน้นให้นักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินตระหนักถึงความสำคัญของเครื่องช่วยฟัง ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการสมรรถภาพทางการฟังและการพูด เครื่องช่วยฟังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน สามารถช่วยให้นักเรียนได้ยินเสียงต่างๆ ได้ เครื่องช่วยฟังจะประกอบด้วยตัวเครื่องกับเครื่องรับเสียงและพิมพ์หู โดยมีสายต่อระหว่างตัวเครื่องกับเครื่องรับเสียง ภายในเครื่องรับเสียงจะมีไมโครโฟนช่วยขยายเสียงให้ดังขึ้น เวลาเปิดเครื่องช่วยฟังต้องทดสอบว่า เสียงเครื่องช่วยฟังดังพอดีหรือไม่ ควรปรับระดับเสียงให้เหมาะสม หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องวันนี้ผมได้ยินแล้วนำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องราวของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แต่สามารถได้ยินเสียงต่างๆ ได้ เพราะมีเครื่องช่วยฟังทำให้ได้ยินเสียงของสิ่งต่างๆ รอบตัวสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างปกติ

19 ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.

กรุงเทพฯ : แว่นแก้ว.

หนังสือเรื่อง การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นตามหลักสูตรวิชาเอกการศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีเนื้อหาตรงกับหลักสูตรของสถาบันราชภัฏทุกแห่ง และหน่วยงานที่จัดโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการเรียนร่วม และครูผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นปกติ เนื้อหาในหนังสือ เช่น ความหมายของการเรียนร่วม หลักการของการเรียนร่วม หลักการที่ส่งเสริมการเรียนร่วม แนวปฏิบัติในการเรียนร่วม เช่น ขั้นตอนในการจัดการศึกษาพิเศษนั้นควรเริ่มต้น ตั้งแต่การสำรวจว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษกี่คนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบางครั้งอาจไม่ทราบแน่ชัด ยกเว้นเด็กบกพร่องที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ดาบอด และเมื่อเด็กเข้าเรียนอาจสังเกตได้ว่า เด็กมีปัญหาในการเรียน ครูจะให้ความช่วยเหลือ หากสุดความสามารถจะต้องส่งเด็กไปทดสอบ เพื่อจัดประเภทเด็กในการทดสอบเด็กครูจะทราบความสามารถ และข้อบกพร่องของเด็กซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ครูจะลงมือสอนตามแผนที่กำหนดนี้ และผลตามที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นหนังสือได้นำเสนอวิธีสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วม เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น

20 ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.

หนังสือเรื่อง *เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม* เป็นหนังสือที่เสนอเกี่ยวกับเด็กที่ประพฤตินอกแนวทางที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจมีลักษณะก้าวร้าว เกเร ก่อวุ่น หรือเป็นไปในทางถดถอย เจื่องหงอย เชื่องซึม และพฤติกรรมอื่นๆ ที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติอันจะสร้างปัญหาให้แก่ตัวเด็กเองและผู้อื่น และแนวทางในการปรับพฤติกรรมดังกล่าว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเลือกใช้อย่างเหมาะสม การปรับพฤติกรรมจึงจะเกิดผลดี วิธีการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อาจใช้ การเสริมแรงหรือแรงเสริม ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีในการกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี แรงเสริมอาจจะเป็นคำพูด สิ่งของหรือกิจกรรมต่างๆก็ได้ ประเภทแรงเสริมมี 2 ชนิด คือ แรงเสริมเชิงบวก และแรงเสริมเชิงลบ นอกจากนั้นนอกจากนั้นวิธีการลดพฤติกรรม จะเป็นวิธีที่ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยลงทีละน้อย ซึ่งวิธีการลดพฤติกรรม เช่น การงดให้รางวัล (Extinction) การงดร่วมกิจกรรม (Timeout) การให้เด็กแก้ไขผลการกระทำของเด็กให้ดีขึ้นกว่าเดิม และกระทำในปริมาณที่มากกว่าเดิม (Overcorrection) และการลงโทษ (Punishment)

21 ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. ART.

หนังสือเรื่อง *เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้* เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Learning Disabilities ชื่อย่อว่า LD เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่งที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้าน การฟังและการพูด การอ่าน การเขียน ทางคณิตศาสตร์ ทางกระบวนการคิด และบกพร่องด้านอื่นๆ นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการคัดแยกเด็กทั้งแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ รูปแบบการจัดการศึกษา วิธีการสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีหลายวิธีคือ ยุทธวิธีในการเรียนหนังสือ การตรวจสอบตนเอง การผลิตกันสอน การสอนตรง การฝึกทักษะ การส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาวิชา การใช้คอมพิวเตอร์ และในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จำเป็นต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ เช่น การช่วยเหลือจากครู โดยครูต้องกำหนดเป้าหมายของพฤติกรรมว่าครูต้องการให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นใด และมีการวางแผน และดำเนินการช่วยเหลือเด็กเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วนการช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องช่วยเหลือบุตรของตนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนด้านการเรียนของบุตร และในภาคผนวกของหนังสือ ให้ความรู้เกี่ยวกับยาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและบทบาทของครูที่จะต้องทราบว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคนอาจต้องการยาเพื่อควบคุมพฤติกรรมบางอย่างของเด็ก

22 สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย. (2542). *หนังสือภาษามือไทย*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง *หนังสือภาษามือไทย* เป็นหนังสือที่สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย จัดทำโดยรวบรวมคำศัพท์ทำมือเป็นหมวดหมู่เพื่อให้คนหูหนวกที่ขาดโอกาสด้านการศึกษา ครอบครัวคนหูหนวก ตลอดจนบุคคลทั่วไปได้ศึกษาและสามารถใช้สื่อสารกับคนหูหนวกในระดับพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง หนังสือนี้ได้นำเสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษามือ กล่าวคือ ประเทศไทยนอกจากมีภาษาไทยมาตรฐานอันเป็นภาษาราชการและภาษาประจำชาติแล้ว ยังมีภาษาไทยอีกลักษณะรวมอยู่ด้วยคือ ภาษามือไทย ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในกลุ่มคนหูหนวกชาวไทยและใช้กันอยู่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ภาษามือคือภาษาแรกของคนหูหนวกที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร คนทั่วไปมักเข้าใจผิดว่าภาษามือเป็น "ภาษาสากล" ภาษามือ คือการทำท่ามือที่เปลี่ยนท่ามือไปตามภาษาพูดหรือภาษาเขียน การทำท่ามือออกมาให้ถูกต้องก็เหมือนกับการออกเสียงให้ถูกต้องในภาษาพูด นอกจากนั้นภายในเล่มได้เสนอภาพสัญลักษณ์การใช้ภาษามือโดยจัดเป็นหมวดหมู่ เช่น สัญลักษณ์ภาษามือแทนสีต่างๆ ผลไม้ ชนิดของสัตว์ เป็นต้น ซึ่งผู้สนใจสามารถศึกษาและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

23 สิริยา ศานิต. (2542). *สีสันในความมืด*. กรุงเทพฯ : P.A. ART.

หนังสือเรื่อง *สีสันในความมืด* เป็นหนังสือที่เสนอเรื่องราวของผู้ที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ เช่น เด็กปัญญาอ่อน ประเภท "ดาวนซ์ซินโดรม" เกิดจากความผิดปกติของโครโมโซม เด็กพวกนี้จะมีลักษณะทางกายคล้ายกันมากทั่วโลก ที่เห็นเด่นชัดคือ ตาแหย่ มีหนังตาแคบเรียวเหมือนชาวมองโกเลีย จึงเรียกกันอีกชื่อว่า "มองโกลอยด์" และลักษณะอีกประการหนึ่งคือกะโหลกศีรษะสั้นกว่าธรรมดาทำให้ดูหน้าแบน ปากสั้นกว่าลิ้น จนแลดูลิ้นยาวออกมาจุกริมฝีปาก ทั้งที่ลิ้นก็มีขนาดเท่ากับเด็กธรรมดา มือเท้ามักสั้นๆ ระบบการหายใจไม่แข็งแรง อาการเหล่านี้มิใช่โรคแต่เป็นการเติบโตล่าช้า และจำกัด แม้เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้วส่วนมากอายุสมองไม่เกิน 10 ปี พ่อแม่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเลี้ยงดู การยอมรับปัญหาได้โดยเร็วจะทำให้การช่วยเหลือเริ่มต้นได้โดยเร็วเช่นกัน พ่อแม่ต้องเป็นหลักให้ความช่วยเหลือลูก และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในชีวิตประจำวัน

- 24 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นหนังสือที่เสนอแนวทางในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ โดยเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ รูปแบบการเรียนร่วม เช่น การเรียนร่วมในชั้นปกติ เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา เรียนร่วมปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เรียนร่วมปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ ส่วนขั้นตอนการจัดการเรียนร่วมมีลำดับขั้นตอนคือ ขั้นการเตรียมการทั้งด้านการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม การจัดเตรียมบุคลากร การจัดเตรียมเด็ก การจัดเตรียมผู้ปกครอง การจัดเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และการจัดเตรียมการวัดและประเมินผล ขั้นการคัดแยกเด็ก ขั้นการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และขั้นการประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

- 25 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กออทิสติก ลักษณะอาการ การบำบัดรักษา การวินิจฉัย โดยอาศัยเครื่องมือ เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนั้น ได้นำเสนอลักษณะการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกกับเด็กปกติ อาจจัดได้หลายลักษณะ คือ การเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลา เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา เรียนร่วมในชั้นปกติ และได้รับการบริการจากครูเวียนสอน เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเรียนร่วมบางวิชา และชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และในการให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติกจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้เด็กออทิสติกทุกคนในโรงเรียนมีการเรียนรู้ และมีคุณภาพเต็มตามศักยภาพและได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการให้ความช่วยเหลือเด็กเหล่านี้

- 26 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ประมวลผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปีพ.ศ.2525 - 2541*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

หนังสือเรื่อง *ประมวลผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2541* เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความวิจัยด้านการศึกษาพิเศษจากผลงานวิจัยภาคปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และจากปริญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 137 เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านการศึกษาพิเศษให้ผู้สนใจนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผลงานวิจัยด้านการศึกษาพิเศษดังกล่าวได้นำเสนอผลงานต่างๆ เช่น การพัฒนาการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการได้ยิน นอกจากนี้ยังได้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม เป็นต้น

- 27 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2541*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง *รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีการศึกษา 2541* นำเสนอการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยกำหนดสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 สมรรถภาพ ได้แก่ สมรรถภาพการพัฒนาดน สมรรถภาพการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสมรรถภาพการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษทุกระดับ ข้อมูลที่ได้จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 สมรรถภาพ พบว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม นักเรียนสมาธิสั้นและนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่มีผลการประเมินในสมรรถภาพการพัฒนาดนเท่ากับหรือสูงกว่านักเรียนกลุ่มอื่นๆ แต่ในด้านสมรรถภาพการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสมรรถภาพการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่นๆ และพบว่า กลุ่มนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ทาง การได้ยิน และทางร่างกาย มีผลการประเมินในสมรรถภาพการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสมรรถภาพเกี่ยวกับการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน มีสมรรถภาพในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

- 28 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

หนังสือเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้นำเสนอแนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนางานของครูผู้สอนโดยใช้วิธีการที่เป็นระบบเชื่อถือได้ ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และจุดที่จะพัฒนาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนการแสวงหาและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน และการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนั้นในภาคผนวกได้นำเสนอตัวอย่างวัตกรรมการเรียนการสอนจำแนกตามความพิการ เช่น ทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกาย ทางการเรียนรู้ ทางพฤติกรรม ซึ่งแนวทางการดำเนินการดังกล่าวมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพของตน และอยู่ร่วมในสังคมได้เป็นปกติ

- 29 กรมการศึกษานอกโรงเรียน,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบ
สำหรับคนพิการ*. กรุงเทพฯ : ราชไทยเพรส.

หนังสือเรื่อง นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับคนพิการ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจำแนกคนพิการ กล่าวคือ กระทรวงสาธารณสุขได้จำแนกคนพิการไว้ 5 ประเภท คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก บุคคลพิการซับซ้อน นอกจากนั้นได้เสนอกรณีศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในต่างประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และเนเธอร์แลนด์ จากการเปรียบเทียบด้านการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ จะเห็นว่าประเทศไทยควรสนับสนุนให้มีกฎหมายการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ให้มีการกระจายอำนาจในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษมากขึ้น และสมควรสนับสนุนให้มีการใช้แผนการสอนเฉพาะเป็นรายบุคคล เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ และหนังสือนี้ยังได้กล่าวถึงข้อเสนอในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับคนพิการ

30 กรมสุขภาพจิต,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี :
โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

หนังสือเรื่อง *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์* เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การประเมินความสามารถทางอารมณ์ และสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข มีความมั่นคง รู้จักเห็นใจผู้อื่นนั้น มีเทคนิค 5 ประการ เพื่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก คือ 1. ด้วยรักและเข้าใจ พ่อแม่ควรแสดงความเข้าใจ ยอมรับ เห็นอกเห็นใจให้มีความสำคัญกับสิ่งที่ลูกสนใจแทนการตำหนิ 2.. ใช้โอกาสให้เกิดประโยชน์ โดยใช้โอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมและสอนให้เด็กเรียนรู้เรื่องอารมณ์ 3. เรียนรู้ร่วมกัน รับฟังความรู้สึกและอารมณ์ของเด็กด้วยความตั้งใจเอื้ออาทร 4. ไม่ปิดกั้นความรู้สึก ฝึกให้เด็กบอกอารมณ์ความรู้สึกของตนได้อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการเก็บปัญหา แล้วมาระบายออกโดยขาดการควบคุมการแสดงอารมณ์ 5. เรื่องธรรมดาที่ต้องพอดี เมื่อพ่อแม่เห็นว่าเด็กเข้าใจอารมณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน และเล็งเห็นพฤติกรรมที่ควรทำ แล้ว พ่อแม่ควรบอกให้เด็กทราบว่า การมีอารมณ์ต่างๆ เป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ควรระวังการแสดงออกให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่

31 กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การพัฒนาเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง *การพัฒนาเด็กออทิสติก* เนื้อหาของหนังสือเสนอเกี่ยวกับ ลักษณะของเด็ก ออทิสติก (Autistic child) หรือ ออทิสซึม (Autism) ซึ่งเป็นเด็กที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านการสื่อสาร ภาษา สังคม และอารมณ์เป็นอย่างมาก จะมีพฤติกรรมแปลกๆ สื่อสารไม่เข้าใจ พูดซ้ำหรือไม่พูด พูดเลียนแบบทั้งประโยค ชุกชนไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น แยกตัว พฤติกรรมที่ผิดปกติเหล่านี้จะต้องได้รับการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแก้ไขพฤติกรรม การอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีสมาธินั้นต้องเริ่มจากการฝึกให้หนึ่งนึ่ง นอกจากนั้นการฝึกให้มองสบตา จะช่วยให้เด็กสามารถสื่อความหมายเป็นการเปิดรับการรับรู้สิ่งเร้าที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ และการฝึกพูด โดยการเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ จะทำให้สามารถสื่อความหมายบอกความต้องการและติดต่อกับคนอื่นได้ นอกจากนั้นเนื้อหาของหนังสือได้เสนอเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิการและเด็กปกติซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ จัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการคู่ขนานกับชั้นปกติ จัดให้เด็กพิการเรียนร่วมเต็มเวลา จัดห้องเสริมวิชาการในโรงเรียนปกติ และจัดชั้นเรียนหรือห้องเสริมวิชาการในโรงพยาบาล และการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ต้องมีการจัดทำแผนการศึกษารายบุคคลซึ่งเป็นแผนที่เหมาะสมกับเด็กพิการทุกประเภทเนื่องจากเป็นไปตามหลักจิตวิทยา

32 กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา เนื้อหาสาระของหนังสือ แบ่งเป็น 5 บท โดยกล่าวถึง ความสำคัญและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ หลักการ คัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้ง นี้ เพื่อให้คนพิการได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมให้สามารถเข้ารับการ ศึกษาได้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละคน ซึ่งจะทำให้คนพิการได้รับ ประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาที่จัดให้ และวิธีคัดแยกคนพิการมีทั้งแบบเป็นทางโดยใช้แบบทดสอบ และแบบไม่เป็นทางการซึ่งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรม นอกจากนั้นในบทที่ 5 ได้นำเสนอการจัดทำ โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลพิการแต่ละบุคคล ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล เนื้อหาของ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว ระยะเวลาวันเริ่มต้นให้บริการ วันสิ้นสุด การให้บริการ ระดับความสามารถ ผู้เข้าประชุมเขียน IEP โปรแกรมการศึกษา บริการเกี่ยวข้อง อื่นๆ เป้าหมายกระบวนการประเมิน

33 กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). ทำเนียบสถานศึกษา หน่วยงาน บุคลากร และเครือข่ายที่ให้บริการแก่คนพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง ทำเนียบสถานศึกษา หน่วยงาน บุคลากร และเครือข่ายที่ให้บริการแก่คน พิการ เป็นหนังสือที่นำเสนอชื่อหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนทั่วประเทศที่ให้บริการแก่คนพิการ ประเภทต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา การแพทย์และการอาชีพ ซึ่งจะ使人พิการสามารถพึ่งตนเอง ได้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพมีความสุข หน่วยงานที่ให้บริการแก่คนพิการ ด้านการศึกษา เช่น โรงเรียนสายน้ำทิพย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ (สถาบันราชภัฏ) ศูนย์การศึกษา พิเศษ กรมสามัญศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ สำหรับหน่วยงานที่ ให้บริการฝึกอาชีพและพัฒนาอาชีพ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการประแดง สถาบันฝีมือแรงงานกลาง ศูนย์พัฒนาฝีมืออาชีพแรงงาน โรงเรียนในสังกัดอาชีวศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ และหน่วยงานที่ให้บริการคนพิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย เช่น สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย มูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษ มูลนิธิ สงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ เป็นต้น

- 34 กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่ครูและผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เข้าใจเด็กที่บกพร่องด้านการเรียนรู้มากขึ้นทั้งประเภทของเด็ก LD ที่มีความบกพร่องในด้านการเขียนและสะกดคำ ด้านการอ่าน ด้านการคำนวณ และความบกพร่องหลายๆ ด้านร่วมกัน นอกจากนั้นวิธีการประเมินเด็ก LD ก็สามารถประเมินโดยซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจพิเศษ และการตรวจทางจิตวิทยา และการช่วยเหลือเด็ก LD ที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละราย โดยการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องทำแผนการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) และหลักการทั่วไปในการสอน เช่น สอนจากสิ่งที่ยากที่สุด สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นไปหาสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ให้เด็กมีความสุขในการเรียน ใช้การเสริมแรง เป็นต้น นอกจากครูจะช่วยเหลือเด็กแล้วผู้ปกครองก็มีส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเริ่มและป้องกันปัญหาอื่นที่จะเกิดตามมา

- 35 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กรมสามัญศึกษา. (2543). *คู่มือการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล*. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาสื่อการศึกษา.

หนังสือเรื่อง คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นหนังสือที่เสนอแนวทางในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง ที่ต้องการการศึกษาพิเศษ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล เพื่อช่วยให้บุคคลที่มีความบกพร่องพัฒนาเต็มตามศักยภาพสูงสุด และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เนื้อหาสาระของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ข้อมูลด้านสวัสดิการ และสังคมสงเคราะห์ ข้อมูลสุขภาพหรือความบกพร่อง ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลความสามารถพื้นฐาน ส่วนที่สอง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จุดมุ่งหมาย ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การลงนามของคณะกรรมการฯ ส่วนที่สาม การรายงานผลการประเมินผล ส่วนที่สี่ แผนปรับปรุง และพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

- 36 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กรมสามัญศึกษา. (2543). *แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน*. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

หนังสือเรื่อง *แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน* เป็นหนังสือที่เน้นให้เห็นความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็กพิการทุกคน และต้องดำเนินการทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความบกพร่อง และในการให้บริการช่วยเหลือสนับสนุนต้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายระยะยาว 1 ปี เป็นอย่างน้อย จุดมุ่งหมายระยะสั้น หลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ การปรึกษาและบริการเพิ่มเติม การวัดผล การประเมินผล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักอรรถบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนั้นหนังสือได้เสนอ การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมที่ควรสอนเด็กพิการก่อนเข้าเรียนร่วม ป.1 เช่น ไม่ส่งเสียงดังในห้องเรียน การควบคุมอารมณ์ และแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่แกล้งเพื่อน เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน เป็นต้น

- 37 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กรมสามัญศึกษา. (2543). *รูปแบบการจัดเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

หนังสือเรื่อง *รูปแบบการจัดเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย* เป็นรายงานผลการวิจัยซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า โรงเรียนที่จัดเรียนร่วมเด็กพิการหูในสังกัดกรมสามัญศึกษานั้น มีลักษณะการจัดเรียนร่วมแบบเต็มเวลาทั้งหมด จำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียนมีจำนวนไม่มากนัก และจำนวนครูการศึกษาพิเศษมีเพียงเล็กน้อย สำหรับการจัดการเรียนร่วมเด็กพิการทางหูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ลักษณะการจัดเรียนร่วมจะมีลักษณะการจัดเรียนแบบ ร่วมแบบเต็มเวลา ร่วมแบบบางเวลา ร่วมแบบห้องพิเศษเฉพาะ และจำนวนนักเรียนมีมาก สำหรับครูการศึกษาพิเศษจะมีครูการศึกษาพิเศษทุกโรงเรียน จำนวนครูที่สามารถใช้ภาษามือส่วนมากแล้วจะไม่มีครูที่มีความรู้ภาษามือ

38 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คู่มือการจัดอาหารเลี้ยงนักเรียน*.

กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา.

หนังสือเรื่อง คู่มือการจัดเลี้ยงอาหารนักเรียน เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การจัดบริการอาหารในโรงเรียนสำหรับเด็กพิการ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการให้บริการแก่นักเรียนพิการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ เช่น การจัดเลี้ยงอาหารสำหรับเด็กบกพร่องทางปัญญา วิธีการคือ แนะนำอุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร ฝึกให้นักเรียนใช้อุปกรณ์การรับประทานอาหาร การหล่อหลอมพฤติกรรมเด็กนักเรียนคนใดที่กินอาหารเรียบร้อยควรให้รางวัล หรือคำชมเชยแบบจริงจัง เป็นต้น สำหรับการจัดเลี้ยงอาหารสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย มีวิธีการคือ การเลือกใช้ครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะเก้าอี้ต้องเหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคน และการเลือกใช้ภาชนะ อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร เช่น ช้อนต้องเลือกใช้รูปแบบ ขนาดน้ำหนักให้เหมาะสมกับเด็ก จาน ชาม หรือถาดอาหาร ควรมีลักษณะกันลื่นพอสมควรเพื่อสะดวกในการดักอาหาร ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ขั้นตอนคือ ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง ครูต้องบอกชื่ออาหารและส่วนประกอบว่ามีอะไรบ้าง และแนะนำตำแหน่งของอาหารว่าอยู่ที่ใด เช่น ชായ ขวา หรือตำแหน่ง เข็มนาฬิกา เช่น แกงอยู่ตรงเก้าโมงเช้า ผักอยู่ตรงเที่ยง แก้วนํ้าอยู่ตรงบ่ายสามโมง เป็นต้น

39 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คู่มือปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด*. กรุงเทพฯ : กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.

หนังสือ คู่มือปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดได้นำเสนอรูปแบบในการให้บริการและพันธกิจหลักของศูนย์โดยยึดเป้าหมาย คือ ผู้รับบริการ ได้แก่ เด็กพิการ คนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ พ่อแม่ผู้ปกครองตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการคนพิการ เช่น โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนร่วม ประชาสงเคราะห์จังหวัด และศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ เป็นต้น โดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจะประสานงาน และให้บริการด้านต่างๆ เช่น ประสานเครือข่าย โดยจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อให้คนพิการได้รับการอย่างครอบคลุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังสนับสนุนบริการสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ ฝึกอบรมบุคลากรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ทักษะ เจตคติที่สร้างสรรค์ต่อคนพิการ และให้บริการแก่พ่อแม่ผู้ปกครองของคนพิการ เช่น จัดฝึกอบรมให้ความรู้ สนับสนุนให้จัดกลุ่มผู้ปกครองเด็กพิการเพื่อให้รวมตัวกันทำกิจกรรมสร้างสรรค์ให้กับเด็กพิการ

40 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

หนังสือเรื่อง คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เป็นหนังสือที่เสนอแนวทางให้ผู้ปกครองได้ช่วยเหลือพัฒนาคนพิการ เข้าใจบทบาท และหน้าที่ของผู้ปกครอง รวมถึงเจตคติที่สร้างสรรค์ต่อคนพิการ และพัฒนาทักษะของผู้ปกครองที่มีอยู่ให้สามารถช่วยเหลือคนพิการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาคความบกพร่องทางการพูดและภาษานั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามสาเหตุและความรุนแรงของปัญหา หลังจากพบปัญหาคความบกพร่องทางการพูดของเด็กในเบื้องต้นซึ่งอาจจะถูกค้นพบโดยผู้ปกครอง ครูหรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ แล้วจำเป็นอย่างย้งที่จะต้องส่งเด็กไปพบกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาดังกล่าวจะช่วยให้การดำเนินการช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหานั้นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษาจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วนเกี่ยวกับการสื่อความหมาย ซึ่งมีวิธีการสื่อความหมายหลายวิธี เช่น การสื่อความหมายโดยใช้ท่าทางหรือภาษามือ และการสื่อความหมายโดยใช้การฟังหรือการพูดซึ่งเหมาะสำหรับเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน และการสื่อความหมายโดยใช้ระบบรวม

41 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

หนังสือเรื่อง คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางการเลี้ยงดู เช่น การเลี้ยงเด็กด้วยความรักความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ สนองความต้องการของเด็กในทางที่ถูก เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก พยายามหาสาเหตุ และศึกษาเกี่ยวกับความพิการของเด็กให้มากที่สุด การแก้ไข และการปรับพฤติกรรม ควรรีบทำ เพราะการไม่รีบแก้ไขจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงยิ่งขึ้น และในการช่วยเหลือเด็กในระยะแรกเริ่มอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีการบางอย่างที่ใช้ได้ดีกับเด็กคนหนึ่งอาจใช้ไม่ได้กับเด็กอีกคนหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุความรุนแรงของปัญหานั้นๆ ด้วย และกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมทักษะเพื่อให้พฤติกรรมของเด็กลดลง ได้แก่ การให้แรงเสริม หรือการเสริมแรง เป็นวิธีการที่ดี ในการกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี แรงเสริมเป็นการช่วยให้พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเกิดขึ้นซ้ำอีก แรงเสริมอาจจะเป็นคำพูดหรือพฤติกรรมต่างๆก็ได้ นอกจากนั้นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เกิดแรงเสริม ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ คือ อาหาร ของเล่นและสิ่งของ กิจกรรม การชม

- 42 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คู่มืออบรมอาสาสมัครเพื่อคนพิการ*.
 ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ทขอนแก่น.

หนังสือเรื่อง คู่มืออบรมอาสาสมัคร เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ความเข้าใจและทักษะต่างๆ ในการช่วยเหลือคนพิการให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต และดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคมได้อย่างเป็นอิสระและมีความสุข แนวทางในการช่วยเหลือเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้นก่อนจะให้ความช่วยเหลือทุกครั้งให้ถามคนตาบอดว่าต้องการความช่วยเหลือหรือไม่ และการนำคนตาบอดขึ้นลงบันไดให้จับมือข้างที่ถนัดของคนตาบอดไปแตะที่ราวบันได และคนตาบอดจะสามารถขึ้น-ลงบันไดได้ด้วยตนเอง สำหรับการช่วยเหลือบุคคลที่บกพร่องทางการได้ยิน เช่น คนหูตึง สามารถช่วยเหลือด้านการสื่อสารโดยการใช้ภาษาพูด ทั้งนี้ควรพูดในระดับเสียงที่คนหูตึงได้ยิน พูดชัดเจน พูดช้ากว่าปกติเล็กน้อยและจัดให้คนหูตึงมองเห็นปากผู้พูดได้โดยชัดเจน นอกจากนั้นเนื้อหาในหนังสือได้เสนอแนวการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นเรียนร่วมกับปกติ โดยให้ปรับกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนตาบอดเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้มีการเรียนรู้ครบถ้วนสอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักสูตรของโรงเรียน

- 43 ศรียา นิยมธรรม. (2543). *ประมวลศัพท์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว

หนังสือเรื่อง ประมวลศัพท์การศึกษาพิเศษ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้รวบรวมศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ และนักการศึกษาค้นคว้าในการศึกษาค้นคว้า ตำรา หนังสือ วารสาร ที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งจะสามารถสื่อความหมายศัพท์เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษได้อย่างถูกต้อง ลึกซึ้ง ประมวลศัพท์การศึกษาพิเศษดังกล่าว เช่น attention deficit หมายถึง ความสนใจสั้นผิดปกติ augmentative communication หมายถึง การสื่อสารที่ไม่ใช้เสียงพูด bone conduction hearing aid หมายถึง เครื่องช่วยฟัง ซึ่งใช้สวมและหลังใบหู Central deafness, central hearing loss หมายถึง ความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากความผิดปกติของสมองส่วนกลางที่เป็นศูนย์รับการได้ยิน Down's Syndrome หมายถึง สภาวะปัญญาอ่อน อันเนื่องมาจากความผิดปกติของโครโมโซม educable mentally retarded หมายถึง ปัญญาอ่อนในระดับพอเรียนได้ pediatric psychologist หมายถึง นักจิตวิทยาเด็ก Path Sounder Dyslogia หมายถึง ความบกพร่องทางการพูดเนื่องจากภาวะบกพร่องทางสติปัญญา

44 สมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. (2543). สิทธิคนพิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมพิการแห่งประเทศไทย.

หนังสือเรื่อง สิทธิคนพิการ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ เรื่องสิทธิประโยชน์ของคนพิการให้คนพิการ และครอบครัวได้ทราบและมีโอกาสได้รับการตามสิทธิประโยชน์ของคนพิการ เนื้อหาภายในเล่มเสนอปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย เช่น คนพิการศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ และเสรีภาพแห่งบุคคล คนพิการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง คนพิการมีสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลือจากรัฐเป็นต้น นอกจากนี้ได้กล่าวถึงสิทธิของคนพิการซึ่งตามรัฐธรรมนูญไทยปัจจุบัน ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนรวมทั้งคนพิการ และได้รับการคุ้มครองอย่างดีจากรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่สำคัญต่อคนพิการที่บัญญัติว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุผลแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางร่างกายหรือสุขภาพจะกระทำมิได้ ซึ่งจะเป็นผลให้กฎหมายหรือข้อบังคับที่จำกัดสิทธิหรือโอกาสของคนพิการหรือ เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมต่อคนพิการโดยอาศัยเหตุผลเพียงว่า บุคคลผู้นั้นเป็นคนพิการ ย่อมทำไม่ได้

45 สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. (2543). งานวันคนพิการ ครั้งที่36. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมชาย.

หนังสือเรื่อง งานวันคนพิการ ครั้งที่ 36 เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความและสาระความรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการและผู้สนใจทั่วไป เนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น ชีวิตที่เป็นสุขของผู้พิการ โดยเฉพาะแนวทางการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขของคนพิการที่จะต้องเป็นคนที่เปิดใจกว้าง ไม่คิดซ้ำซาก รู้จักไขว่คว้าโอกาสที่อยู่รอบตัว พัฒนาตนเองตามวิถีที่พอใจและเป็นสุข และทำให้ผู้ที่ใกล้ชิดพอใจและเป็นสุขด้วย นอกจากนี้ได้เสนอเรื่องเกี่ยวกับ กิจกรรมบำบัดเด็กสมองพิการซึ่งมีแนวทางในการฝึกทักษะ เพื่อให้เด็กสมองพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมฝึกทักษะการรับประทานอาหาร ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิต โดยเริ่มจากการตรวจว่าเด็กมีปัญหาเกี่ยวกับ การกลืน การดูด และการเคี้ยวเพียงไร จะต้องฝึกกิจกรรมใดเสริมบ้าง นอกจากนี้กิจกรรมบำบัดที่จะต้องฝึกให้เด็กสมองพิการ คือ การฝึกทักษะการขับถ่าย ให้เด็กสามารถถอดกางเกง ทำความสะอาดเคลื่อนย้ายตนเองเพื่อลุกนั่งจากโถส้วม สำหรับทักษะการแต่งตัว ต้องฝึกให้เด็กถอดเสื้อผ้าก่อนการฝึกใส่เสื้อผ้า ฝึกใส่เสื้อยืดแบบสวมหัวก่อนฝึกใส่แบบติดกระดุม เป็นต้น

- 46 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่. (2543). *จริง ๆ ประสบการณ์ของครูในโครงการครูอาสาสอนเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน*. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.

หนังสือเรื่อง *จริง ๆ ประสบการณ์ของครูในโครงการครูอาสาสอนเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน* เป็นหนังสือที่สรุปผลการดำเนินงานโครงการครูอาสาสอนเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ได้จัดทำขึ้นเพื่อสนองนโยบายประกันโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เนื่องจากยังมีเด็กพิการวัยเรียนที่ไม่สามารถจะเข้าโรงเรียนได้ ให้มีโอกาสดำเนินชีวิตตามสิทธิขั้นพื้นฐานของตน โดยเนื้อหาในหนังสือในการเล่าเรื่องของครูอาสาสอนแต่ละคนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้ไปสอนเด็กพิการตามบ้าน รวมทั้งการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการดูแลลูกหลานของตน เนื้อหาจากประสบการณ์ของครูอาสาสอนแต่ละคนจะกล่าวถึงความประทับใจ และความภาคภูมิใจในการสอนเด็กพิการ ตลอดจนประสบการณ์ในการสร้างสัมพันธภาพต่อเด็กพิการ เช่น การได้สัมผัส ลูบผม จับมือ และการพูดคุย นอกจากนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาเด็กในด้านการจัดการเรียนการสอน ต้องมีการวิเคราะห์สภาพความพิการว่า ขณะนี้ความสามารถของเด็กอยู่ระดับใดแล้วจึงจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้กล้ามเนื้อมีกำลังและแข็งแรง การสอนทักษะการช่วยเหลือตนเอง การสอนทักษะการใช้ภาษาและทักษะความเข้าใจด้านภาษา เป็นต้น

- 47 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

หนังสือเรื่อง *การประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000* เป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ได้แก่ การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อ่อน การบกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางการเห็น บกพร่องทางด้านร่างกาย และเด็กออทิสติก นอกจากนี้ได้นำเสนอการสรุปผลการประเมินความคืบหน้าและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุมสมัชชาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดเรียนร่วมกับเด็กปกติเพราะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นครูทั่วไปที่ได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะต้องมีใจรักและเมตตาเด็ก ส่วนด้านการให้บริการที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมืออุปกรณ์พิเศษ พบว่าครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนต้องการหลักสูตรการจัดการศึกษาพิเศษ คู่มือครู สื่อการสอน เครื่องมือคัดแยก การเข้ารับการอบรม เป็นต้น

48 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์ เป็นหนังสือที่เสนอผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา เนื้อหาในเล่มเป็นการรวบรวม และสรุปประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ศึกษาเรียนรู้ถึงข้อดี ข้อด้อย วิธีการ ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อคิดในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ เช่น ในการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวางแผนการดำเนินการและจัดระบบตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น เริ่มจากการมีนโยบายชัดเจนในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้เหมาะสม การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยการฝึกให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนร่วม และสามารถทำงานร่วมกันได้ การประสานงานระหว่างเครือข่าย เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและงานที่รับผิดชอบ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการไปพร้อมๆกัน และสอดคล้องสัมพันธ์กัน นอกจากนั้นได้เสนอข้อ ดีและข้อด้อยในการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ข้อดี เช่น เด็กพิการสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้านตามศักยภาพและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ชุมชนให้การยอมรับและพึงพอใจโรงเรียน และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น ส่วนข้อด้อย เช่น บางโรงเรียนไม่มีครูที่ได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษจึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้

49 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประเมินตนเอง*:

การประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่องการประเมินตนเองการประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม นำเสนอแนวการประเมินตนเอง เพื่อให้โรงเรียนใช้ผลการประเมินตนเองในการตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียนและเป็นข้อมูลการกำหนดจุดพัฒนา เพื่อพัฒนางานในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียน มีขั้นตอนโดยสรุป คือขั้นการเตรียมก่อนการประเมินตนเอง เช่น กำหนดสิ่งที่จะประเมิน กำหนดผู้ประเมิน สร้างเครื่องมือประเมิน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดระยะเวลา ขั้นการดำเนินการประเมินตนเอง เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบเบื้องต้น การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล ขั้นการดำเนินการหลังจากการประเมินตนเอง เช่น สรุปผลการประเมินตนเอง การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา การดำเนินการพัฒนางาน นอกจากนั้นหนังสือได้นำเสนอ เครื่องมือการประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม ทั้งด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัย

50 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง *แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ* เป็นหนังสือที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินตามสภาพที่แท้จริง เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน การประเมินตามสภาพที่แท้จริงเป็นกระบวนการวัดและประเมินผลความสามารถของนักเรียนโดยใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งการใช้แฟ้มพัฒนางานก็เป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับการประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพราะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลว่านักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลมากกว่าจะเปรียบเทียบกับคนอื่น นอกจากนั้นยังเป็นหลักฐานที่ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และผลงานของนักเรียนเพื่อร่วมมือในการพัฒนานักเรียน

51 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือ *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม* เป็นหนังสือที่เสนอแนวทางเพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาตนเองให้เข้าสู่มาตรฐานทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิต เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถม ที่จัดการเรียนร่วมให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่เรียนอยู่ในโรงเรียน จะได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนสู่มาตรฐาน ซึ่งจะต้องดำเนินการในเรื่อง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนั้น ได้เสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานซึ่งการพัฒนาคุณภาพนักเรียนพิจารณาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม และทักษะการงานอาชีพ

52 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม เสนอแนวทางในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม โดยอาศัยแนวทฤษฎีและปรัชญาการจัดการศึกษาพิเศษ การสังเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ เช่น มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อการ ประเมินคุณภาพภายนอกกระตักการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง ชาติ 2543 และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นได้นำเสนอมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม ทั้งด้านคุณภาพนักเรียน เช่น นักเรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพ บุคลากรใน โรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการของนักเรียน ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอน เช่น วางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อการเรียนร่วม สำหรับ ด้านการบริหารจัดการ เช่น สำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษดำเนินการ รับเด็ก คัดแยก ส่งต่อ และจัดเข้าเรียน สำหรับด้านปัจจัย เช่น บุคลากรมีคุณสมบัติเหมาะสมและ เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วม

53 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาปีการศึกษา 2542 - 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2542 - 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในส่วนที่เป็นก้าวหน้าของการดำเนินงานและแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กิจกรรมและผลการดำเนินงาน การจัดการศึกษาพิเศษทั้งระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน ตัวอย่างเช่น การใช้คอมพิวเตอร์ฝึกพูดแก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ในการช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้สายตาสังเกตการเคลื่อนไหวรูปปาก และฝึกการเปล่งเสียงพูด ซึ่งผลจากการใช้คอมพิวเตอร์พบว่า เด็กมีความสนุกสนาน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็ก มีความสามารถในการเคลื่อนไหวรูปปากและเปล่งเสียงพูดได้รวดเร็ว รวมทั้งมีทักษะในการเปล่งเสียง พูดได้ถูกต้องชัดเจน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

54 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

หนังสือเรื่อง กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ ได้เสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา ตลอดจนผู้บริหาร ครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้มีความต้องการพิเศษเพื่อช่วยให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รายละเอียดของเนื้อหากล่าวถึง ความคิดใหม่ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษว่า จากประสบการณ์ของหลายประเทศเห็นว่า การบูรณาการเด็กที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษสามารถบรรลุผลสำเร็จที่สุด คือในโรงเรียนแบบเรียนร่วม โดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ส่วนแนวทางการดำเนินงานในระดับชาติเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาควรดำเนินการในหลายประการ เช่น นโยบายการศึกษาในทุกระดับควรให้ความสำคัญแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็ก การฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้หนังสือยังกล่าวถึง แนวทางการดำเนินงานในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติว่า ควรจะมีความช่วยเหลือระหว่างประเทศต่อการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ

55 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *คู่มือครูรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

หนังสือเรื่อง คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง เป็นหนังสือที่นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ที่พัฒนาจากการสังเคราะห์รูปแบบและวิธีการของ การจัดการเรียนแบบเรียนร่วมแบบเรียนร่วมชั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน การทำงานแบบรวมพลัง การสอนเป็นรายบุคคล และการสอนบทบาทหน้าที่ การดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลังนอกจากจะเอื้อประโยชน์ให้เด็กนักเรียนทั้งเด็กพิการและเด็กปกติเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำงานที่สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาในมิติใหม่ตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกด้วย นอกจากนั้นเนื้อหาในหนังสือ ได้นำเสนอเกี่ยวกับปรัชญา หลักการนโยบาย หลักการดำเนินงาน โครงสร้างและหน้าที่ขององค์กร ลักษณะการดำเนินงานและแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง

- 56 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

หนังสือเรื่อง รายงานการจัดการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์ ได้นำเสนอสภาพการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ กลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ เช่น กลุ่มเด็กด้อยโอกาสในด้านต่างๆ ทั้งเด็กเร่ร่อน เด็กติดเชื่อเอดส์ เด็กพิการประเภทต่างๆ เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่วัย เด็กถูกทารุณ เป็นต้น ในการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งจัดให้แก่บุคคลที่มีความต้องการบริการทางการศึกษาเป็นพิเศษ โดยยึดหลักการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลาย ยืดหยุ่น ทั้งด้านเนื้อหา หลักสูตรและรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพและวิถีชีวิตของผู้เรียนเฉพาะตัว ในด้านนโยบายเน้นพัฒนาและปรับระบบการบริหารการจัดศูนย์การเรียนของหน่วยงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษาทางเลือก ทั้งด้านวิชาการ บุคลากร สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรม สำหรับการจัดการศึกษาให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์โดย ศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์นั้นมีแนวทางการจัด เช่น การเรียนการสอนต้องดำเนินการภายใต้ความเชื่อมั่นว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ สามารถฝึกได้ เรียนรู้ได้ และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก มีการบูรณาการเนื้อหา โดยเชื่อมโยงกับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก ให้โอกาสเด็กสัมผัส ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครูและสังคมภายนอก

- 57 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการศึกษาสภาพการให้บริการสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ : สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรบราซิล ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง รายงานการศึกษาสภาพการให้บริการสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ : สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรบราซิล ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย เนื้อหาในหนังสือกล่าวถึง ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส ทั้งในด้านสถานการณ์ทั่วไปในระดับสากล และกรณีศึกษาในประเทศดังกล่าว พบว่า ถึงแม้ว่าจะมียุทธศาสตร์รูปแบบ และกระบวนการที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในระดับประเทศ แต่เป้าหมาย และแนวคิดในการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไม่แตกต่างกันมากนัก ดังปรากฏ ในกฎหมายและนโยบายหลัก แต่ละประเทศจะให้ความสำคัญแตกต่างกันไป

58 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ ความรู้พื้นฐานทางการศึกษา เป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ปรัชญาและแนวการจัดการศึกษา กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่อง และหลักการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการและครอบครัว สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุคคลที่มีความบกพร่องแต่ละคนแต่ละครอบครัว มุ่งพัฒนาบุคคลที่มีความบกพร่องอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดบริการ ครอบครัว ยืดหยุ่น ทันสมัยและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและติดตามประเมินผล ปรับปรุงการให้บริการเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นหนังสือนี้ได้นำเสนอ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่อง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมี 4 หน่วยงานหลักเป็นแกนกลางในการพัฒนาบุคคลที่มีความบกพร่อง คือ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนหน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สมาคมทหารผ่านศึกแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เป็นต้น

59 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื้อหาสาระประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หลักการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย การสอนพูดภาษามือ การสะกดนิ้วมือ ทำแนะนำคำพูด และการสื่อสารแบบรวม สำหรับหลักสูตรสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในปัจจุบันใช้หลักสูตร คือ หลักสูตรเกี่ยวกับเด็กปกติ หลักสูตรกิจกรรมบำบัดทางการศึกษา และหลักสูตรกิจกรรมงานวิชาชีพ ส่วนด้านการประเมินผล โดยปรับให้เหมาะสมกับความสามารถทางการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

60 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความหมาย ประเภท ปัญหา และการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ตลอดจนการจัด กิจกรรมร่วมกันกับเด็ก ใช้ภาษาให้มากเรื่องกิจวัตรประจำวัน ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ถ้าเด็กไม่มีอารมณ์ที่จะเล่นในบางครั้งก็ควรที่จะปล่อยตามใจเขาบ้าง ควร กระตุ้นให้เขาพูดมากขึ้น บอกชื่อสิ่งของต่างๆ ให้เด็กฟัง พูดซ้ำๆ ชัดเจน ควรพูดคุยกับเด็กไป ด้วยในเวลาที่ทำกิจกรรมประจำวันกับเด็ก . ในการพูดของครู หรือผู้ปกครอง เป็นสิ่งสำคัญในการ กระตุ้นและช่วยให้เด็กเข้าใจจุดประสงค์ของภาษาได้ดีขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะการฟัง แต่ครูหรือผู้ ปกครองควรใช้ภาษาง่ายๆ พูดชัดเจน และยกตัวอย่างจากสิ่งรอบตัวที่เด็กเห็น หลีกเลี่ยงการใช้ ประโยคยาวๆ รวมทั้งไม่ควรพูดซ้ำไปซ้ำมา

61 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น เนื้อหาสาระจากเอกสารประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การเตรียมความพร้อม หลักสูตร การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนซึ่งมีหลัก 5 ประการคือ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองตามต้องการของ เด็กเป็นรายบุคคล ต้องใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม ให้โอกาสได้สัมผัสด้วยมือในการสำรวจสัมผัสจริง แสดงความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้เรียนรู้ตามสัมพันธ์ของโครงสร้างทั้งหมด ในเวลา เดียวกัน เพิ่มเติมสิ่งเร้าคือต้องวางแผนจัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เด็กมีอยู่ ขยายความสนใจไปสู่สิ่งแวดล้อม ชุมชนสังคม และให้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ตามล้าพัง ให้ค้นคว้าด้วยความอยากรู้อยากเห็น สำหรับที่ใช้ในการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางการเห็นควรจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ ช่วยให้ความเข้าใจใน บทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนที่ตาบอดสนิทและที่เห็นเลือนลางมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น

- 62 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุขภาพ เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ประวัติการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ พฤติกรรมและลักษณะ ความต้องการพิเศษ การให้ความช่วยเหลือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ ด้านหลักสูตร บางส่วนเป็นหลักสูตรเดียวกับที่ใช้กับเด็กปกติ หาก มีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการยืดหยุ่นหลักสูตร ให้มีความเหมาะสม กับเด็ก ซึ่งหลักสูตรทั่วไปสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ควรเน้นในด้านการสื่อสาร (การสื่อความหมาย) การสร้างเสริมประสบการณ์ การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ นันทนาการ และวิชาหลักบางวิชา และในการจัดหลักสูตรจะแบ่งเป็นระดับต่างๆ ทั้งระดับก่อนวัยเรียน ประถม ศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนการเรียนร่วมระหว่างบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายกับเด็กปกติ นั้นจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเช่น การให้บริการ การประชาสัมพันธ์ ความร่วมมือของทุกฝ่าย ความพร้อมของบุคลากร

- 63 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น สาเหตุ อาการ ความต้องการพิเศษ แนวทางพัฒนา หลักสูตรสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนา บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรจะต้องประกอบด้วย หลักสูตรรายบุคคล หลักสูตรที่อาศัย ข้อมูลอิงเกณฑ์ หลักสูตรที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน หลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับอายุจริง และหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น สำหรับด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนจะ ต้องสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน และเทคนิคการสอนบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา มีหลายวิธีด้วยกัน เช่น เทคนิคกระตุ้นเตือน เทคนิคการวิเคราะห์งาน เทคนิคการ ให้รางวัล เทคนิคตะล่อมกล่อมเกลา เทคนิคการเลียนแบบ

64 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ พฤติกรรมและลักษณะ เช่น มีความบกพร่องทางการพูด มีปัญหาในการเรียนวิชาทักษะ มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เสียสมาธิง่าย แสดงพฤติกรรมแปลกๆ เป็นต้น ส่วนการให้ความช่วยเหลือ รวมถึงกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ และยุทธวิธีในการเรียนหนังสือ ซึ่งมีหลักสำคัญ คือ ครูไม่สอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแต่ครูจะสอนทักษะในการเรียนหนังสือ และทักษะในการทำข้อสอบ คือ ทดสอบความสามารถของเด็กก่อนทำการสอน อธิบายยุทธวิธีในการเรียนการศึกษาความรู้ด้วยตนเองทีละขั้น ให้เด็กจำขั้นตอนง่าย ให้เด็กทำงานตามที่ครูมอบหมาย ครูให้แรงเสริม ครูทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก นอกจากนั้นในเรื่องของการใช้สื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นั้น สื่อที่ใช้ควรมีลักษณะดังนี้ เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ เป็นสื่อที่ผู้เรียนพบเห็นบ่อยๆ เป็นสื่อที่มีความปลอดภัยต่อผู้เรียน และเป็นสื่อที่พัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน

65 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความรู้เบื้องต้นความเป็นมา ความหมาย ลักษณะของบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หลักสูตรและการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม วิธีการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ซึ่งอาจกระทำได้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ จัดให้เรียนในชั้นพิเศษและได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมในการปรับพฤติกรรม จัดให้เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติโดยนักเรียนอยู่ในชั้นพิเศษตลอดเวลา จัดให้เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติโดยให้เด็กมีโอกาสไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นปกติในบางเวลา จัดให้เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนพิเศษหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือจัดให้ครูการศึกษาพิเศษไปสอนตามบ้าน โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กมีปัญหาทางพฤติกรรมขั้นรุนแรง ส่วนวิธีปรับพฤติกรรมมีหลายวิธี คือ แรงเสริมเชิงบวก แรงเสริมเชิงลบ การหยุดยั้ง Token Economy การลงโทษ การหล่อหลอมพฤติกรรม การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

- 66 กรมสามัญศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่อง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้เสนอความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การประสานความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งมีแนวทาง คือ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้ได้รับมอบหมาย นักวิชาชีพ ผู้ปกครอง นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียน ดำเนินการประชุมและพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นทุกด้านของเด็ก ประเมินความสามารถขั้นพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกบริการความช่วยเหลืออื่นๆ ที่เด็กต้องการ จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลตามความเหมาะสมของเด็ก และดำเนินการตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนข้อมูลรายละเอียดที่ต้องมีในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเด็ก ประเภทของแผน ระดับความสามารถของเด็ก จุดมุ่งหมายระยะสั้นและยาว บริการที่เกี่ยวข้อง การเรียนร่วมกับเด็กปกติ การวัดประเมินผล การรับรองแผน และข้อมูลอื่นๆ

- 67 กรมสุขภาพจิต,กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง. นนทบุรี : บริษัทวงศ์กมล โปรดักชั่น.

หนังสือเรื่อง คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง เป็นหนังสือที่เน้นความสำคัญของครอบครัวในการเลี้ยงดูเด็กวัยเรียน โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม เด็กต้องการความเข้าใจจากคนใกล้ชิดเด็กและมีความสำคัญต่อเด็ก คือ พ่อและแม่ พ่อแม่เป็นผู้ที่สามารถปรับพฤติกรรมและช่วยเหลือเด็กได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อันจะป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง ซึ่งปัญหาสุขภาพจิตที่พบบ่อยในเด็ก เช่น เด็กวิตกกังวล เด็กขี้อาย เด็กพูดโกหก เด็กกลัวการไปโรงเรียน เด็กลักขโมย และเด็กสมาธิสั้น ซึ่งมีลักษณะชุกชุนมาก อยู่ไม่นิ่ง รอคอยไม่เป็น ขาดความยับยั้งชั่งใจ แนวทางแก้ไขโดยลดสิ่งเร้า เพิ่มสมาธิ เพิ่มความควบคุมตนเอง สร้างความมั่นใจในตนเอง ฝึกให้เด็กทำงานอย่างต่อเนื่อง ชื่นชมให้กำลังใจทุกครั้งเมื่อทำถูก นอกจากนั้นบทบาทพ่อแม่ในการพัฒนาลูก คือ พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างของลูกในการปรับตัวและใฝ่รู้ใฝ่เรียน พ่อแม่ควรเสริมกำลังใจให้ลูกมากกว่าการดุด่าเมื่อเด็กทำผิด พ่อแม่มีควรมีกิจกรรมร่วมกับลูก และควรร่วมมือกับทางโรงเรียน รู้ถึงปัญหาของลูกตั้งแต่เนิ่นๆ

68 กระทรวงศึกษาธิการ,กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2544). *หลักสูตรแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลสมองพิการ พุทธศักราช 2543*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่อง หลักสูตรแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลสมองพิการ พุทธศักราช 2543 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาให้กับบุคคลสมองพิการที่ขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาของวิชาทักษะพัฒนาการ ทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ ส่งเสริมสุขภาพชีวิต และการงานพื้นฐานอาชีพ นอกจากนี้เนื้อหาในหนังสือหลักสูตรได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรทั้งเรื่องการเลือกเรียนรายวิชาตามหลักสูตร การเรียนการสอนซึ่งมีหลักเกณฑ์คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินการเปิดเรียนได้ตามความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในระดับใดมาก่อน ต้องจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะพัฒนาการก่อนเรียนวิชาอื่นๆ และการจัดการเรียนการสอนต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติตามสภาพจริง และเรื่องของการวัดและประเมินผล การเรียนให้มีการวัดและประเมินผลก่อนการเรียน ระหว่างการเรียนและเมื่อสิ้นสุดการเรียน การวัดและประเมินผลให้ดูความก้าวหน้าของการเรียนโดยการสังเกต บันทึก ไม่เน้นแบบทดสอบ

69 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ,กรมสามัญศึกษา. (2544). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิการและการประเมินผลทางการศึกษา*. อุบลราชธานี:ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 10.

หนังสือเรื่อง คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิการ และการประเมินผลทางการศึกษา เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูอาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดประสบการณ์ และประเมินผลให้สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ รวมทั้งเด็กทั่วไป เนื้อหานำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา กิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตร นอกจากนี้ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เทคนิคการสอนเด็กพิการ ที่เป็นเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ที่นำมาใช้ปรับพฤติกรรม หรือสร้างพฤติกรรมใหม่ ได้แก่ การให้รางวัล การกระตุ้น การวิเคราะห์งาน การตะล่อมกล่อมเกลาลี่ยนแบบ และการทำโทษ โดยครูสามารถใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งหรือหลายเทคนิคก็ได้ ส่วนเรื่อง การประเมินผลทางการศึกษาเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง ซึ่งการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิด และจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมา

70 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 กรมสามัญศึกษา. (2544). *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อคนพิการในครอบครัวและชุมชน*. ลำปาง : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8.

หนังสือเรื่อง *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อคนพิการในครอบครัวและชุมชน* เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การช่วยเหลือคนพิการ ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการช่วยเหลือคนพิการ คือ คนพิการสามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ ก่อนฝึกการทำกิจวัตรประจำวันต่างๆ คนพิการควรมีความพร้อม ในการใช้กล้ามเนื้อ หากคนพิการยังขาดความพร้อมอาจฝึกโดยใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้ กรอกน้ำใส่ขวดจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและการกะระยะ การเล่นทรายจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและการสัมผัส การเปิด - ปิดฝาขวดจะช่วยพัฒนามัดเล็ก การรับรู้เรื่องฟอร์ม และการรับรู้เรื่องความสูงต่ำ การปั้นแป้งเครื่องเล่นสนาม จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ นอกจากนั้นข้อควรคำนึงในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน คือ สร้างบรรยากาศที่ให้ความรู้สึกไม่บังคับขู่เข็ญให้ทำ ควรฝึกจากสถานการณ์จริงตามเวลาของกิจวัตรประจำวัน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกให้เหมาะสมกับความสามารถพื้นฐานคนพิการ ขั้นตอนการฝึกจะเป็นไปตามลำดับ และนำไปหายาก

71 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การเรียนรู้ร่วม : ปัญหาและความต้องการ*. กรุงเทพฯ : บริษัททำไทยเพรส.

หนังสือเรื่อง *การเรียนรู้ร่วม : ปัญหาและความต้องการ* เป็นหนังสือที่ประมวลปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ร่วม เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผน ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาวิจัย ตลอดจนการนิเทศติดตาม เพื่อบริหารจัดการการเรียนรู้ร่วมให้มีประสิทธิภาพ ปัญหาและความต้องการจากการนิเทศติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อการบริหารการเรียนการสอน และบริหารบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีการพัฒนาผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ ผู้บริหารและครูประจำชั้นของเด็กพิเศษขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเด็กพิเศษโครงการอบรมให้ทั่วถึงได้หรือไม่ ครูปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษมีหน้าที่รับผิดชอบประจำชั้นอยู่แล้วทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ที่มีแนวทางแก้ไขอย่างไร ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการฝึกเด็ก ปลดปล่อยให้เป็นหน้าที่ของครูผู้ปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษแต่ผู้เดียว ควรทำอย่างไรงบประมาณในการจัดซื้อหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กพิเศษไม่เพียงพอ เวลาสอนถ้าสนใจเด็กพิเศษมากก็จะทำให้การเรียนการสอนเด็กปกติไม่เต็มที่ที่จะทำอย่างไร ครูผู้สอนไม่ทราบว่าจะสอนเด็กพิเศษอย่างไรขอคำแนะนำด้านเทคนิค วิธีสอนเด็กแต่ละประเภทด้วย

72 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *ไขปัญหาการศึกษาพิเศษ*.

กรุงเทพฯ : บริษัททำไทยเพรส.

หนังสือเรื่อง *ไขปัญหาการศึกษาพิเศษ* เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อไขปัญหาการศึกษาพิเศษบางประการของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื้อหาจะเป็นการตอบปัญหาต่างๆ เช่น ดนตรีบำบัด มีความสำคัญต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร คำตอบคือ ดนตรีเป็นสื่อที่สามารถทำให้เด็กทุกๆ คน มีส่วนร่วมแสดงสร้างเสริมพฤติกรรมให้เกิดความภูมิใจในตนเอง และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ดนตรีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น อังกะลุง เป็นดนตรีที่ช่วยพัฒนาเด็กออทิสติกมีสมาธิในการเล่นร่วมกับบุคคลอื่น ด้วยอารมณ์ที่แจ่มใส นอกจากนี้ การใช้จังหวะดนตรี สามารถช่วยในการสอนภาษา และจังหวะในการพูดได้เป็นอย่างดี นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วยังมีการตอบปัญหาอื่นๆ หลายปัญหา เช่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่จะเรียนร่วมจะต้องมีความพร้อมในเรื่องใดบ้าง คำตอบคือ เด็กพิเศษต้องมีความพร้อมในด้านร่างกาย ด้านการเรียน และด้านสังคม ส่วนปัญหาเกี่ยวกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ถามว่า ขั้นตอนของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีอะไรบ้าง คำตอบคือ ขั้นส่งต่อ ขั้นตรวจสอบ และขั้นการเรียนการสอน

73 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *ประมวลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ:สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.อัสสัณา.

หนังสือเรื่อง *ประมวลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ* ได้เสนอสรุปผลการวิจัยจำนวน 43 เรื่อง แบ่งตามความบกพร่องของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น งานวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระบบเรียนร่วมโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ เนื่องจากนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และงานวิจัยที่เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านทักษะคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เห็นเลือนลาง (Low Vistion) โดยใช้กระดามห้ศจรรย วิธีการคือ ใช้ภาพห้างสรรพสินค้า และราคาที่ตัดเตรียมไว้ มาอธิบายให้เด็กเข้าใจในการตั้งโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์แล้วให้นักเรียนทดลองตั้งโจทย์ปัญหา

- 74 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการประเมินคุณภาพ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสมรรถภาพการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ปีการ
ศึกษา 2542.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสมรรถภาพ
การใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นหนังสือที่นำเสนอผลการศึกษานักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษมีความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด และข้อมูลที่ได้สามารถ
นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพและติดตามดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับ
เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งผลของการศึกษานี้ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษที่มีความสามารถระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนสมาธิสั้นมีผลประเมินต่ำสุด ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ที่มีความ
สามารถระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า นักเรียนออทิสติกมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

- 75 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการประเมินคุณภาพ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2542 ในสมรรถภาพด้านการพัฒนาตน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่อง รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการในสมรรถภาพด้านการ
พัฒนาตน เป็นหนังสือที่เสนอผลการประเมินสมรรถภาพด้านการพัฒนาตนของนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษ ซึ่งผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษทุกระดับ เป็นแนวทางใน
การจัดการเรียนร่วมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละคน เนื้อหาในหนังสือเสนอ
เกี่ยวกับประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ลำดับของการพัฒนาการ และผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสมรรถภาพด้านการพัฒนาตน โดยพบว่า นักเรียนที่มี
ปัญหาทางพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและทิศทาง ซึ่งสามารถ
อธิบายได้ว่าเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเป็นเด็กที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงปกติ แต่เด็กกลุ่มนี้มักจะ
มีจุดอ่อนในเรื่องของการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมมากกว่าเด็กประเภทอื่น และพบว่าสมรรถภาพ
ด้านความแข็งแรงของร่างกาย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดซึ่งเป็น
การแสดงให้เห็นว่า เด็กอาจจะมีความพิการทางร่างกายในส่วนที่ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย
มากนัก ส่วนสมรรถภาพการช่วยเหลือตนเอง พบว่า เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญามีคะแนน
สูงสุดในด้านการแปรงฟัน เด็กออทิสติกมีคะแนนสูงด้านการอาบน้ำได้ดี สำหรับด้านการแต่งตัว
การขับถ่ายและการรับประทานอาหารพบว่าเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมจะทำได้ดีกว่ากลุ่มอื่น

76 เกษร ขามทิตขงค์. (ม.ป.ป.). การศึกษาพิเศษ SPECIAL EDUCATIONAL EXCEPTIONAL CHILD. กรุงเทพฯ : น้าอักษรการพิมพ์

หนังสือเรื่อง การศึกษาพิเศษ SPECIAL EDUCATIONAL EXCEPTIONAL CHILD ผู้เขียนได้นำเสนอความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเพื่อให้พ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือผู้ปกครองของเด็กพิเศษเกิดแนวคิดในการแก้ไขปรับปรุง ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เนื้อหาในหนังสือกล่าวถึง ความหมายของการศึกษาพิเศษ ซึ่งหมายถึง การจัดหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนที่มีความต้องการและความสามารถไม่เหมือนกัน นอกจากนั้นยังกล่าวถึง ข้อดี ข้อเสียของการจัดการเรียนพิเศษ (Special School) โดยเฉพาะหรือโรงเรียนธรรมดาที่มีชั้นเรียนพิเศษ ซึ่งการจัดโรงเรียนทั้ง 2 แบบมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ โรงเรียนพิเศษเฉพาะง่ายต่อการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อเสีย คือ สภาพความเป็นจริงเด็กพิการเหล่านี้จะต้องมีชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับเด็กปกติทั่วไป แต่การที่พวกเขาต้องมาแยกเรียนกับเด็กปกติ ย่อมทำให้พวกเขาไม่สามารถเตรียมตัวที่จะเข้าไปอยู่ในสังคมได้และหนังสือนี้ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องด้านการเรียนทั้งด้านลักษณะของเด็กประเภทนี้ แบบทดสอบ และวิธีการสอน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การใช้อุปกรณ์การสอน ให้เด็กได้ฝึกฝนสม่ำเสมอ และการปรับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

77 ศรียา และประภัสสร นิยมธรรม. (ม.ป.ป.). พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.

หนังสือเรื่อง พัฒนาการทางภาษาเป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ด้านเนื้อหาสาระที่จะทำให้เข้าใจเด็กเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาอย่างถูกต้อง และเหมาะสม รายละเอียดของเนื้อหาประกอบด้วย พัฒนาการทางภาษาและการพูด ซึ่งจะกล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนาการด้านภาษา เช่น ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน ทฤษฎีการเลียนแบบ ทฤษฎีการเสริมกำลัง ทฤษฎีการรับรู้ ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด ทฤษฎีความสัมพันธ์ และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการพูด เช่น สุขภาพ สติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เพศ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การพูดหลายภาษา นอกจากนั้นยังประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ความผิดปกติของการพูด พัฒนาการด้านภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การวัดความสามารถทางภาษา ศิลปะของเด็กในแง่พัฒนาการทางภาษา และการจัดการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และวิธีในการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ คือ วิธีพูด วิธีใช้ภาษามือ และวิธีรวม คือ การใช้ทั้งวิธีฝึกพูด และวิธีฝึกใช้ภาษามือ

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์บทความ

บรรณนิทัศน์บทความเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 17 เรื่อง เรียงลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 - 2544

1. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2542 ลำดับที่ 01 - 04
2. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2543 ลำดับที่ 05 - 08
3. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2544 ลำดับที่ 09 - 17

01 เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542, ธันวาคม). "ความเครียดกับการเรียนรู้อยู่ของเด็ก," *สานปฏิรูป*. 2(21) : 65 - 66.

บทความเรื่อง ความเครียดกับการเรียนรู้อยู่ของเด็ก ได้นำเสนอแง่มุมเกี่ยวกับเรื่อง ความเครียด ประการแรก คือ ความเครียดทำให้รบกวนต่อการเรียนรู้ ทุกคนย่อมต้องพบกับ ความเครียดไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เป้าหมายของการแก้ไขไม่ได้อยู่ที่การตัดความเครียดออกไปจนหมด แต่อยู่ที่การปรับตัวและเอาแฉะของความเครียดมาใช้มากกว่า เช่น ความเครียดบางครั้งทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นไม่เฉื่อยชา ความเครียดลักษณะนี้จะเป็นความเครียดที่ดี เป็นตัวเร่งรัด ความพยายาม แต่หากมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่สบาย ปวดศีรษะ อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง แบบนี้เป็นความเครียดที่ไม่ดี ซึ่งจะเกิดโทษเช่นเดียวกับคนที่ไม่เครียดเลย นอกจากนั้นบทความ ได้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับความเครียดว่า ความเครียดทำให้ความสามารถทางความคิดแย่งลง เพราะความเครียดทำให้เซลล์สมองเหี่ยวลง และอาจตายได้ เด็กที่ได้รับความเครียดจะทำให้ เด็กเสียสมาธิ (Attention) การจดจำ (Recall) ดังนั้นหากเกิดความเครียดแล้วมีทางออก จะทำให้ลดความเครียดได้ ดังนั้นครูจำเป็นต้องช่วยเหลือเด็กให้รู้จักหาทางออก นอกจากนั้น บทความได้เสนอ เทคนิคการผ่อนคลายความเครียดซึ่งมีหลายวิธี เช่น การฟังเพลง เล่นกีฬา ฝึกการหายใจ ฝึกสมาธิ แต่ที่สำคัญคือต้องแก้ที่สาเหตุด้วย

- 02 มลิวัลย์ ธรรมแสง. (2542). " 10 คำตอบของผู้บริหารโรงเรียนคนพิการ, " *ปฏิรูปการศึกษา*.
1 (8) : 16 - 17.

บทความเรื่อง 10 คำตอบของผู้บริหารโรงเรียนคนพิการ เสนอการดำเนินการของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ซึ่งมีชื่อเดิมคือ โรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิต เป็นโรงเรียนสอนคนหูหนวกแห่งแรกของประเทศไทย สังกัดกองศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษา แนวคิดการเรียนการสอนยึดหลักความเสมอภาคทางการศึกษาของมนุษยชน สำหรับครูที่สอนจบทางการศึกษาและการเรียนการสอนคนพิการหรือสอนคนหูหนวก และครูวิชาทั่วไปที่ได้รับความรู้เพิ่มเติมในการสอนคนพิการหรือสอนคนหูหนวก และครูวิชาทั่วไปที่ได้รับความรู้เพิ่มเติมในการสอนคนพิการ นอกจากครูมีความรู้ความสามารถแล้วจะต้องมีใจรัก มีเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบดูแลเอาใจใส่เด็กส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สอนเป็นรายบุคคลเอาเด็กเป็นตัวตั้งและครูสอนตามลักษณะความพิการของเด็กซึ่งไม่เหมือนกัน และต้องสร้างบรรยากาศให้มีการเรียนรู้ให้มากที่สุด พยายามให้เด็กได้เข้าสู่ชุมชนได้ทำอะไรร่วมกับคนอื่น โดยให้เข้าแสดงความสามารถให้มีความมั่นใจในตนเอง ให้มีความรู้คู่คุณธรรม นอกจากนั้นบทความดังกล่าวได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนร่วมว่าในการที่จะให้ความรู้แก่เด็กจะต้องให้โอกาสไปเรียนร่วมกับคนปกติ เขาจะได้อยู่ในหมู่บ้านของเขาเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีพี่น้องเขาเรียนอยู่ เขาจะได้มีเพื่อน การมีเพื่อนสำคัญที่สุด นอกจากนั้นพ่อแม่จะได้เห็นความเจริญเติบโตของเขา เด็กจะได้รู้วิธีสื่อสารกันจะได้ไม่ต้องคับข้องใจ

- 03 สุพินธ์ ธนวัฒน์เสรี. (2542,มิถุนายน). "มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง บำบัดอาการป่วยทางสมองด้วยการศึกษา," *สานปฏิรูป*. 2 (15) : 19 -22.

บทความเรื่อง มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง บำบัดอาการป่วยทางสมองด้วยการศึกษา กล่าวถึงมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง ซึ่งเป็นสถานที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อบำบัดอาการป่วยทางสมอง ด้วยการศึกษาลักษณะอาการป่วยทางสมอง เช่น ลักษณะอาการซีพี (CEREBRAL PALSY) คือ อัมพาตเนื่องจากสมองพิการบกพร่องหรือสูญเสียหน้าที่ทางระบบการเคลื่อนไหว ซึ่งอาการป่วยทางสมองในลักษณะต่างๆ จำเป็นต้องใช้ครูพิเศษที่มีความรู้ความสามารถ มีความรัก เข้าใจ อดทน และเสียสละ นอกจากนั้นผู้เขียนได้เสนอแนวทางการพัฒนาเด็กของสถาบันแสงสว่าง ที่มีการใช้แผนการเรียนรายบุคคลหรือไออีพี (INDIVIDUAL EDUCATIONAL PLAN) ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายการเรียนในระยะเวลา 1 ปี และในระหว่างปีนั้นจะมีการกำหนดเป็นแผนระยะสั้นในการจัดทำแผนไออีพีต้องอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่ายทั้งข้อมูลจากผู้ปกครอง แพทย์ และครู ในการสอนตามแผนไออีพีนี้เป็นการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องสังเกตพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

04 อุษณีย์ โพธิสุข. (2542,มิถุนายน). " เรื่องของวิชาญ ",*สาธิตปฏิรูป*. 2 (15) : 54 - 55.

บทความเรื่องของวิชาญ ผู้เขียนได้เสนอกรณีตัวอย่างของเด็กชายวิชาญ ซึ่งเป็นเด็กที่มีอาการที่เรียกว่า LD (LEARNING DISABILITY) คือ มีลักษณะความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นกลุ่มที่มีภาวะบกพร่องแบบซ่อนรูปและหุ้ไม่ได้ไหนวัก ดาไม่บอด สมองไม่พิการแบบปัญญาอ่อน แต่เป็นภาวะความบกพร่องของระบบประสาทสมองที่ทำให้เกิดอาการต่างๆ นานาหลายรูปแบบ เช่น เด็กบางคนอาจเห็นอักษรกลับหน้ากลับหลัง ทำให้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ทั้งๆที่อาจเป็นอัจฉริยะ บางคนก็ไม่สามารถแปลสัญญาณเสียงมาประมวลเป็นความคิดได้ คือ ได้ยินแต่ไม่เข้าใจว่าที่ได้นั้นคืออะไร เด็กบางคนอาจจะมีปัญหาเรื่องความจำ โจทย์เลข ตัวสะกด การอ่าน การสอบที่ต้องจำกัดเวลา บางคนอยู่หนึ่งไม่ได้สมาธิสั้น บางคนก็มีปัญหาทางด้านประสาทสัมผัส ควบคุมกล้ามเนื้อตัวเองไม่ได้ บางคนงานง่ายๆ ทำไม่ได้แต่งานยากกลับทำได้ และเด็กบางคนก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมาก คือ บางวิชาดีมาก แต่อีกวิชาหนึ่งตกชนิดแทบได้ศูนย์จากร้อยคะแนน เป็นต้น

05 คณะครูศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประกาศการปัญญา. (2543). "ศิลปะช่วยแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างไร," *จุลสารมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์*. 8(1) : 17 - 19.

บทความเรื่อง ศิลปะช่วยแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างไร เป็นการเสนอความสำคัญของการใช้ศิลปะเป็นสื่อในการแสดงออก มีความสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น การใช้ศิลปะบำบัดเพื่อแก้ไขปัญหาคติกรรมของเด็ก เช่น กลุ่มเด็กปัญญาอ่อน ที่มีลักษณะก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง มีความสนใจระยะสั้น ไม่สนใจการเรียน เฉื่อยชา ฯลฯ การใช้ศิลปะในการบำบัดจะช่วยให้เด็ก มีสมาธิมากขึ้น ควบคุมอารมณ์ได้มากขึ้น ช่วยลดปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ เพราะระหว่างการทำกิจกรรม ครูผู้สอนมีการพูดคุยกับเด็กไปด้วย และเด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น บทบาทของครูกับการพัฒนาศิลปะเด็กนั้น ครูต้องเข้าใจพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางศิลปะทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้เด็กสร้างสรรค์งานด้วยตนเอง บรรยายาคอบอแนะเป็นกันเอง ดูแลการทำงานของเด็กร้อยอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ สาธิตขั้นตอนการทำงาน ให้เด็กกล้าพูด และแสดงออกความคิดเห็นต่อผลงานของตน

- 06 ชีรยุทธ สุนทรวิธ. (2543). "เทคโนโลยีสารสนเทศกับคนพิการ," จุลสารสายสัมพันธ์. 11(2) : 20 - 21.

บทความเรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศกับคนพิการ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์สำหรับคนพิการ ซึ่งคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หมายถึง กระบวนการ วิธีการ ช่องทาง หรือเทคนิคพิเศษต่างๆ ในการนำเอาข้อมูลข่าวสารและสาระความรู้ในรูปแบบต่างๆ มาปรับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เช่น การพัฒนาความรู้ความสามารถของคนพิการ การนำเอาเทคโนโลยีมาประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องช่วยคนพิการประเภทต่างๆ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการโดยผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และรวมถึงการที่คนพิการจะสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างไร ซึ่งปัจจุบันคนพิการสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้มากมาย เช่น ผู้พิการหรือเด็กพิการที่อยู่ระหว่างการพักรักษาตัวเป็นเวลานาน หรือมีปัญหาในการเดินทางไม่สามารถไปเรียนหนังสือตามปกติได้ก็สามารถศึกษาหาความรู้ได้จาก โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในระบบมัลติมีเดีย คือ มีทั้งภาพและเสียง สามารถโต้ตอบกับผู้สอนได้เหมือนกับครูในชั้นเรียน มีแบบประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ที่สำคัญสามารถเรียนซ้ำที่รวมก็ได้ และในระบบ "อินเทอร์เน็ต" บางเว็บไซต์ เริ่มจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์

- 07 ไพท สิทธิสุนทร และคณะ. (2543, มีนาคม). "ความบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก," สานปฏิรูป. 3 (24) : 82 - 83.

บทความเรื่อง ความบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก เนื้อหากล่าวถึง สาเหตุของความบกพร่องซึ่งมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ปัจจัยทางพันธุกรรม ความผิดปกติของพัฒนาการทางสมอง หรืออาจเกิดจากสารพิษซึ่งทำให้วงจรเครือข่ายเส้นใยสมองบางส่วนไม่ทำงาน และความบกพร่องของกระบวนการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการป้อนข้อมูล ถ้าหากมีความบกพร่องจะทำให้สมองแปลข้อมูลที่รับเข้ามาผิดพลาด กระบวนการเรียนรู้ขั้นที่ 2 คือ การบูรณาการข้อมูล ทำให้เด็กไม่สามารถประมวลหรือตีความข้อมูลที่เข้ามาในสมองได้ถูกต้อง ความผิดปกติในการเรียนรู้ขั้นที่ 3 คือ เรื่องความจำทำให้ไม่สามารถดึงข้อมูลออกมาใช้ได้ ส่วนความผิดปกติในกระบวนการเรียนรู้ขั้นที่ 4 คือ เรื่องผลผลิต ทำให้เด็กเกิดความลำบากในการสื่อความหมาย ทั้งการอ่าน การเขียน นอกจากนี้ ในเรื่องของการประเมินความบกพร่องในการเรียนรู้ จะเริ่มสังเกตเห็นได้ตั้งแต่วัยอนุบาล แต่จะเห็นได้ชัดในชั้นประถมศึกษาและการประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย

08 วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (2543). "การปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการ," วารสารการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ. 1 (1) : 13 - 17.

บทความเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการ กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาของคนพิการที่เริ่มต้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2540 เริ่มต้นที่รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ซึ่งองค์กรของคนพิการมีส่วนเรียกร้องสิทธิต่างๆของคนพิการ โดยเฉพาะสิทธิในทางการศึกษา การประกอบอาชีพ ตามกำหนดในรัฐธรรมนูญ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา และในปี พ.ศ. 2542 มีการรณรงค์ให้ผู้ปกครองพาบุตรหลานที่พิการเข้าเรียนซึ่งถือว่าเป็นปีการศึกษาสำหรับคนพิการ (พ.ศ. 2542) มีผลทำให้เด็กพิการได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปีการศึกษา 2541 มีคนพิการได้รับการศึกษา 40,000 คน เพิ่มขึ้น 100,000 คน ในปี 2542 อันเป็นตัวเลขที่แสดงถึงความเข้าใจของผู้ปกครอง และสังคมต่อเด็กพิการในทางสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นได้มีการพัฒนาระบบ การบริหารการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพด้วยการเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาสำหรับคนพิการแห่งชาติ และมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการทุกจังหวัด

09 จิตติรัตน์ พุกจินดา. (2544,3 มีนาคม). "เป็นไม่ยากหากจะเป็นครูสอนออทิสติก"วารสารวิชาการ. 4 (3) : 56 - 63.

บทความเรื่อง เป็นไม่ยากหากจะเป็นครูสอนออทิสติก ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดว่าถ้าจะเป็นครูสอนเด็กออทิสติก ควรจะมีการรูก การตั้งรับหรือการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อปฏิบัติการสอนได้อย่างเต็มที่ และควรมีคุณสมบัติ 10 ประการ คือ ไม่กลัวเด็ก ต้องเข้าใจลักษณะของเด็ก ออทิสติกว่าบางครั้งไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก เมื่อครูไม่กลัวเด็ก ย่อมง่ายต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็ก นอกจากนั้นครูจะต้องมีคุณสมบัติในเรื่องของความอดทนและอดกลั้น เข้าใจเด็ก เอาใจใส่ดูแล จำเเนน เป็นนักอ่านใจ สุขภาพแข็งแรง ว่องไว อารมณ์ขัน ทนสมัยและรอบรู้ ความรักความเมตตา แนวคิดดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาเด็กออทิสติกซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งตัวเด็กและครูผู้สอน

- 10 จิตรดา วงศ์ตาแสง. (2544). "กายภาพบำบัดในเด็กสมองพิการ," วารสารประชาสัมพันธ์ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชัยภูมิ. 1 (1) : 9 - 10.

บทความเรื่อง กายภาพบำบัดในเด็กสมองพิการ (CP : Cerebral Palsy) ซึ่งเด็กที่มีความพิการทางสมองมีความต้องการการรักษาและการฝึกทางกายภาพบำบัดอย่างยิ่ง หากพบความผิดปกติของเด็ก แล้วนำเด็กไปพบนักกายภาพบำบัดเร็วเท่าใด ผลดีของการรักษาจะมีมากกว่าเด็กที่โตแล้วไปพบนักกายภาพบำบัด ความผิดปกติที่พบในเด็กสมองพิการเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ดังนี้ ความผิดปกติความตึงของกล้ามเนื้อ ความผิดปกติของรูปแบบท่าทางและการเคลื่อนไหว สูญเสียการรับรู้และการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กัน สำหรับวิธีการรักษาและการฝึกทางกายภาพบำบัด คือ สํารวจประวัติการเกิดโรคจากผู้ปกครอง ตรวจประเมินร่างกาย ความสามารถ และศักยภาพที่เด็กมีอยู่ในทุกๆด้าน สรุปปัญหาจากการตรวจประเมิน วางแผนเลือกเทคนิคการรักษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายๆไป ประเมินการรักษาหรือการฝึกเมื่อเด็กได้รับการฝึกไประยะเวลาหนึ่ง และปรับเปลี่ยนวิธีการรักษาเมื่อเห็นว่าเด็กไม่ตอบสนองต่อการรักษา

- 11 ทนง มหานาค. (2544). "ดาวน์ซินโดรม," พื้นฟู. 4 (8) : 19 -20

บทความเรื่อง ดาวน์ซินโดรม เป็นกลุ่มอาการของผู้ที่ภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งสาเหตุจากพันธุกรรมเพราะความผิดปกติของโครโมโซม ซึ่งทางการแพทย์ยังหาสาเหตุความผิดปกติเหล่านี้ไม่ได้แน่ชัด แต่ก็มีปรากฏให้เห็นในทุกเชื้อชาติ กล่าวคือ ลักษณะทั่วไปจะมีหน้าตาคล้ายคลึงกัน คือ ศีรษะเล็ก หน้าแบน ลิ้นจุกแบน ตาเล็กเฉียงขึ้น หูเล็ก ช่องปากเล็ก คอสั้น แขนขาสั้น มือแบนกว้าง นิ้วสั้น นอกจากนั้นระบบผิวหนังจะมีความยืดหยุ่นน้อย จะมีปัญหาเรื่องท้องอืดท้องผูกได้ง่าย สมองมีขนาดทำให้การพัฒนาการทางสมองช้า ระบบหายใจติดขัดได้ง่าย และการพัฒนาการของเด็กดาวน์จะมีพัฒนาการเป็นขั้นตอนเหมือนเด็กทั่วไป เพียงแต่มีความล่าช้า การส่งเสริมการพัฒนาที่เหมาะสมจะเป็นพัฒนาความสามารถในการปรับตัวดำเนินชีวิตประจำวันได้ ในวัยเรียนหากเด็กดาวน์ได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกายและพัฒนาการในโรงเรียนลักษณะการเรียนร่วมช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับชีวิตจริงในชุมชนและสังคมของตนเอง และเมื่ออยู่ในวัยทำงานควรได้รับการฝึกอาชีพ ควรได้รับการฝึกอาชีพจากสถานที่ทำงานจริงหรือสถานที่ฝึกอาชีพต่างๆ ให้ทำงานในลักษณะงานที่ง่าย ไม่ซับซ้อน หรือใช้ทักษะไม่มากเกินไปนัก

- 12 สราญภัทร อนุมัติราชกิจ. (2544). "แปดเหตุผลสำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาตัดสินมอบรางวัล FDR ประจำปี 2544 แก่ประเทศไทย," *ฟื้นฟู*. 4 (10) : 6.

บทความเรื่อง แปดเหตุผลสำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาตัดสินมอบรางวัล FDR (Franklin Delano Roosevelt International Disability Award) ประจำปี 2001 ให้แก่ประเทศไทย เพราะประเทศไทย พัฒนางานด้านคนพิการได้ก้าวหน้าโดดเด่น 8 ประการ ประการแรก การที่ประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะสำหรับคนพิการ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประการที่ 2 การที่สังคมได้ให้โอกาสแก่คนพิการมีส่วนร่วมในสังคม เช่น โอกาสทางการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมถึงจัดทำปณุกรมภาษามือ (ภาษาไทย) และที่สำคัญกำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คน ต่อคนพิการ 1 คน ประการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางกฎหมายของคนพิการ ประการที่ 4 การจัดบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์เครื่องช่วยสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง ประการที่ 5 การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และความสามารถสำหรับบุคลากรที่ทำงานด้านการให้บริการคนพิการ ประการที่ 6 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมการเรียนรู้ของคนพิการ ประการที่ 7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการได้เข้าถึงบริการสาธารณะ และประการที่ 8 การดำเนินสำคัญอื่นๆ เช่น การจัดประชุมสถาปนิกและวิศวกรในเรื่องการออกแบบจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนพิการ

- 13 สุรภี วัฒนสินธ์. (2544). "กฎหมายการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ," *ฟื้นฟู*. 4 (9) : 21.

บทความเรื่อง กฎหมายการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ กล่าวถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 ที่เน้นการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีคุณค่ามากกว่าสิ่งใดไม่ว่าจะเป็นคนปกติหรือคนพิการ ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐที่จะต้องให้การพัฒนาโดยเฉพาะคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีคนพิการโดยรวมประมาณ 5 ล้านคน และมีอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.85 ของประชากรคนพิการในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะต่างๆ ที่จะทำให้คนพิการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมีจำนวนน้อยมาก จึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและการเข้าไปรับบริการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ดำเนินการออกกฎหมายกระทรวง และออกระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เกี่ยวกับมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ

- 14 Baum, Susan, (2001). " Smart Parents-Facts, Myths and Misconception, " *Smart kids with Learning Disabilities*. (Online). Available Telnet : Smartkidswithld. org / solution Shtml.

บทความเรื่อง Smart Parents - Facts, Myths and Misconception ได้เสนอสิ่งที่ผู้ปกครองควรจะได้มีความรู้เกี่ยวกับเด็กในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- เด็กแม้นฉลาด ก็ยังต้องพบอุปสรรคหรือความยากลำบากในการเรียนรู้ ทั้งด้านการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง
- การช่วยเหลือปรับปรุงเด็กที่มีปัญหาในการเรียน ให้ถูกต้องเหมาะสมตามความสนใจและความสามารถพิเศษของเขา จะสามารถทำให้เขาประสบความสำเร็จได้ทั้งในโรงเรียน และเมื่อพ้นจากโรงเรียนไปแล้วในอนาคต
- การวิจัยทางการศึกษาพบความจริงว่า มีจำนวนเด็กชายและเด็กหญิงมีปัญหาในการเรียนพอกัน
- ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนประสบความสำเร็จได้
- ผลสำเร็จของการเรียนไม่ใช่อยู่ที่เกรด หรือคะแนนที่ได้ แต่อยู่ที่เด็กมีความมุ่งมั่นทุ่มเทความสนใจและความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

- 15 ISER HOME. (2001). *Special Education Resources Within the Public School System*. (Online). Available Telnet : iser. Com / publicresources. Html.

บทความเรื่อง Special Education Resources Within the Public School System. กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษของสถานศึกษาในระบบ กล่าวถึง ก่อนที่จะจัดเด็กเข้าเรียนในแผนการศึกษาพิเศษ สถานศึกษาควรใช้แนวทางปฏิบัติ หรือมาตรการต่างๆ โดยจัดให้มีคณะทำงานขึ้นมาหนึ่งคณะ ซึ่งปกติจะประกอบด้วย ครูของเด็ก ผู้ปกครอง และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ รวมด้วย ถ้าเป็นไปได้คณะทำงานดังกล่าวจะพยายามหาหนทางช่วยเหลือเด็กมากกว่าที่จะจัดเด็กเข้าเรียนในระบบการศึกษาพิเศษในทันที นอกจากนั้น บทความได้นำเสนอเกี่ยวกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งกล่าวถึง กฎหมายว่าด้วยบุคคลด้อยความสามารถ ต้องการที่จะให้สถานศึกษาได้มีการประสานกับผู้ปกครองและผู้ประกอบอาชีพสาขาต่างๆ ได้มีการพัฒนาแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่ด้อยความสามารถในการเรียนรู้รายบุคคล

- 16 Lavoie, Richard. (2001). " *Richard Lavoie's Smart kids with Learning Disabilities*".
(Online). Available Telnet : Smartkidswithld. org / Coener. Shtml.

บทความเรื่อง Richard Lavoie's Smart kids with Learning Disabilities. ได้นำเสนอกลยุทธ์สำหรับครูของ Richard เกี่ยวกับทักษะการเสริมทางสังคม โดยให้ข้อเสนอแนะ 6 ประการ สำหรับครูในการช่วยส่งเสริมเด็กไร้สมรรถภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมห้อง ดังนั้นเพื่อให้เด็กเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ควรดำเนินการดำเนินการ ดังนี้

1. นำจุดเด่นหรือความสามารถพิเศษ ในตัวเขาด้านต่างๆ ออกมายกย่องชมเชย ให้เพื่อนร่วมห้องได้รับรู้
2. ให้เขาได้ทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนที่เรียนเก่ง ที่สามารถให้ความช่วยเหลือเขาได้
3. ให้เขาได้แสดงบทบาทความมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง
4. พยายามหลีกเลี่ยงไม่给他ได้กระทำการใด ในอันที่จะให้เกิดความอับอายเสียชื่อแก่เขา
5. ให้เขาได้รู้จักเล่นเกมบัตร เกมกระดานต่างๆ ที่สามารถช่วยส่งเสริมด้านวิชาการ
6. แสดงความรักใคร่เขาเป็นพิเศษ พยายามสร้างคุณค่าหรือความสำคัญแก่ตัวเขา ให้เกิดความยอมรับเพิ่มขึ้นของเพื่อนร่วมห้อง

- 17 Silver, Larry, (2001, November). *What are learning disabilities? (online)*. Available
Telnet : Idonline. Org / Id indepth / -general - info / What - are - Id - silver. Html.

บทความเรื่อง What are learning disabilities? ได้กล่าวถึงความไร้สมรรถภาพในการเรียนรู้คืออะไร โดยให้ตัวอย่างความไร้สมรรถภาพ 9 ประการ ด้านการรับรู้ในการเห็น การได้ยิน ด้านการสัมผัส ด้านการทำให้สมบูรณ์ ด้านการเรียงลำดับ ด้านการเข้าใจในนามธรรม ด้านการจดจำ ด้านการพูด และด้านการเคลื่อนไหว นอกจากนั้นบทความได้กล่าวถึงความไร้สมรรถภาพในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นต้นเหตุอย่างหนึ่งของการเรียน โดย Larry ได้แบ่งความไร้สมรรถภาพด้านการเคลื่อนไหวเป็น 2 แบบ คือ ความไร้สมรรถภาพด้านการเคลื่อนไหวแบบรุนแรง ซึ่งหมายถึงการได้รับการกระทบกระเทือนรุนแรง ทำให้ขาดความสามารถในการเคลื่อนไหว ส่วนความไร้สมรรถภาพแบบไม่รุนแรง หมายถึง กล้ามเนื้อมือไม่มีกำลังเพียงพอที่จะเขียนหนังสือ มือไม่สามารถเขียนหนังสือได้เร็วเท่าที่สมองคิด ในแบบหลังนี้ถ้าใช้ความพยายามค่อยๆ เขียนก็สามารถประสบความสำเร็จได้

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์งานวิจัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 22 เรื่อง จากสถาบันต่างๆ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. สถาบันราชภัฏสกลนคร
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การจัดเรียงบรรณนิทัศน์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 22 เรื่อง จัดเรียงลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 - 2544 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2540 ลำดับที่ 01 - 08
2. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2541 ลำดับที่ 09 - 10
3. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2542 ลำดับที่ 11 - 14
4. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2543 ลำดับที่ 15 - 18
5. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2544 ลำดับที่ 19 - 22

01 กุลยา ก่อสุวรรณ. (2540). การลดพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงพยาบาลราชานุกูล โดยใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ก่อนและหลังการเสริมแรงแบบดีอาร์โอ ร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง และระดับรุนแรงที่มีพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ในโรงพยาบาลราชานุกูล ปี พ.ศ. 2539 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา 3 ระยะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า เด็กคนที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง เมื่อได้รับการเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่งแล้ว พฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ลดลง แสดงให้เห็นว่า การเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง สามารถลดความถี่ของพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางได้ สำหรับเด็กคนที่ 3 ซึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา รุนแรงที่มีปัญหาทางอารมณ์ร่วมด้วย พฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ของเด็กจะลดลง ในระยะของการใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง แต่เป็นการลดลงอย่างช้า อาจเนื่องมาจากเด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับรุนแรง

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้กับครูและผู้เกี่ยวข้องในการฝึกอบรมหรือดูแลเด็ก เพื่อใช้ในการพิจารณาถึงวิธีการลดพฤติกรรมที่จะไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ เช่น พฤติกรรมอยู่ไม่สุขของเด็กในห้องเรียนหรือที่บ้าน โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง พฤติกรรมอยู่ไม่สุขรวมถึงพฤติกรรมรบกวนผู้อื่น พูดคำด่า ลุกออกจากที่ ทำลายข้าวของ รื้อไปรอบๆ ห้อง ไม่ทำตามคำสั่งของครูหรือพ่อแม่ โดยทั่วไปจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับสูง แทนที่จะใช้วิธีการลงโทษสำหรับพฤติกรรมเหล่านี้ อาจใช้วิธีการเสริมแรงแบบดีอาร์โอ สำหรับเด็กที่มีพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆ ซึ่งจะทำให้เด็กเหล่านี้เปลี่ยนพฤติกรรม เช่น นั่งอยู่กับที่ที่โต๊ะเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่รบกวนผู้อื่น ทำตามคำสั่งของครูหรือพ่อแม่ จะเห็นว่าการใช้เทคนิคการเสริมแรง จะทำให้ลดพฤติกรรมที่อยู่มั่ว และเพิ่มพฤติกรรมทางการเรียนที่พึงประสงค์มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเหล่านี้ได้รับการพัฒนาทุกด้าน สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีการเจริญเติบโตสมวัย

02 โกเมธ ปิ่นแก้ว. (2540). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถ้ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยแบ่งเป็นด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม และประเภทของกิจกรรมนันทนาการที่ควรจัดในสถานศึกษา เช่น กิจกรรมพลศึกษา การละคร ดนตรีและการร้องเพลง การเดินร่ำฟ้อนรำ เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ปีการศึกษา 3539 จำนวน 306 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความเห็นว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทั้ง 5 ด้าน คือ นโยบาย บุคลากร การประสานงาน สิ่งอำนวยความสะดวก และการสรุปประเมินผลในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นยังพบว่าผู้บริหารและครูที่มีหน้าที่ ระดับการศึกษาและการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างกัน มีระดับความคิดเห็นด้านนโยบายแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนครูมีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่า ผู้บริหารและครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างกัน มีระดับความคิดเห็นด้านการสรุปและการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้บริหารและครูที่ผ่านการศึกษาอบรมมีความเห็นต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารและครูที่ไม่เคยศึกษาอบรม ส่วนเรื่องการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ ทั้งผู้บริหารและครูเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และยังพบว่าผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อประเภทกิจกรรมที่ควรจัดโดยรวมแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก และผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 2 ปี มีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

การศึกษาครั้งนี้ ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่มีเด็กบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

03 จง บุญประชา. (2540). การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องเรียนสำหรับ
 คนตาบอด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (สถาปัตยกรรม). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายใน
 ห้องเรียนสอนคนตาบอด และเพื่อช่วยให้นักเรียนตาบอดใช้ในการมองเห็นได้บ้างกับสภาพแวดล้อม
 ทางกายภาพและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนสอน
 คนตาบอด ที่เน้นใช้ประสาทสัมผัสทางตาเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนตาบอดโรงเรียนสอน
 คนตาบอดกรุงเทพฯ ชั้นประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 จำนวน 30 คน เครื่องมือใช้ในการทดลอง คือ แบบบันทึกภาคสนาม ซึ่งเป็นแบบบันทึกที่ระหว่าง
 การทดลองโดยผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลที่มีการตอบรับ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งยึดถือตามแนวทฤษฎี
 ของ CORN ในการจัดให้มีสิ่งแนะทางสภาพแวดล้อม (Environinental Cue) ที่ช่วยให้คน
 สายตาเลือนลางมีการรับรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยสี (Color) ความตรงข้าม (Contrast)
 เวลา (Time) ที่ว่าง (Space) และแสง (Light)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนสามารถใช้การเห็นได้ในหลายสถานการณ์และสิ่งแนะ
 ทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้ง 5 ปัจจัยจะส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะรับรู้สภาพแวดล้อม
 ทางกายภาพง่ายขึ้น ดังนี้

การทดลองเรื่อง สี นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเลือกสีในโทนสีร้อน และมีระดับคุณค่าของสี
 เป็นระดับอ่อนจน ขาวเป็นส่วนใหญ่

การทดลองเรื่อง ความแตกต่าง ระดับของคุณค่าสีที่มีความต่างกันมากจะมีผลต่อการเห็น
 ได้ชัดมากกว่าจะเป็นสีคู่ตรงข้าม

การทดลองเรื่อง เวลา เมื่อเวลาที่ให้มากขึ้นนักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

การทดลองเรื่อง Space ประเภทของการจัดเฟอร์นิเจอร์ แบบจัดรวมกลุ่มจะให้ผลต่อ
 ประสิทธิภาพการเห็นที่ดีกว่าการจัดแบบเป็นแถวและแนว

การทดลองเรื่อง แสง ตำแหน่งแสงภายในห้องให้ผลที่ดีกว่าในด้านประสิทธิภาพการเห็น
 เมื่อเปรียบเทียบกับแสงธรรมชาติภายนอกที่สาดเข้ามาภายในห้อง

การศึกษารั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นประโยชน์แก่
 บุคคลพิการทางตา ช่วยให้นักพิการทางสายตาที่พอมองเห็นได้บ้าง สามารถรับรู้ และเรียนรู้
 สภาพแวดล้อมทางกายภาพง่ายขึ้น

04 จรรยา ชื่นเกษม. การศึกษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่เข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา พิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่เข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ อายุ 8 -15 ปี ระดับเชาว์ปัญญา 50 - 70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน และแบบทดสอบความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แบบวาดภาพของเจเลน สติติที่ใช้คือ คำร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ อายุ 8 - 15 ปี หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น แสดงว่า กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งกิจกรรมวาดภาพเป็นกิจกรรมศิลปะรูปแบบหนึ่งสำหรับเด็ก และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดจินตนาการและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนั้น แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นใช้คำถามที่ถามในช่วงก่อนการเล่านิทาน ระหว่างการเล่านิทาน และหลังการเล่านิทาน เป็นคำถามที่ให้เด็กคิดตามอย่างอิสระเสรี และเกิดจินตนาการไปตามการฟังนิทาน

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครู และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ตระหนักถึงคุณค่าของวิธีการจัดกิจกรรมวาดภาพเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก และเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก นอกจากนั้นในการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน จะทำให้เด็กมีความรู้สึกพึงพอใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะทำให้เด็กมีพัฒนาการ ทางสังคม ภาษา และการใช้มือดีขึ้นตลอดจน เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความอิสระในความคิดให้แก่เด็กเกิดจินตนาการและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว

- 05 ชุติกร ตั้งเชื่อนันท์. (2540). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ อายุราชการ ประสบการณ์การสอน และพื้นฐานความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูปฏิบัติการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 340 คน ข้อมูลที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าที่

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับ เพศ ระดับอายุ วุฒิ อายุราชการ พื้นฐาน ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 7 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าครูที่ประสบการณ์สอนระหว่าง 0 - 3 ปี และครูที่ประสบการณ์ในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 7 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่ประสบการณ์สอน 0 - 3 ปี ในด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานและด้านความรับผิดชอบ จะมีความแตกต่างกัน นอกจากนั้นครูที่สอนผ่านการอบรมจะมีความพึงพอใจในปัจจัยกระตุ้น และในทุกองค์ประกอบของปัจจัยกระตุ้นมากกว่า ครูที่ไม่ผ่านการอบรม

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งสิ่งที่ต้องคำนึง คือ ประสบการณ์การสอนของครู ซึ่งหากครูที่สอนนั้น มีประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีประสบการณ์การสอนมาก จะมีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

06 นิลบล ทูรานุกาพ. (2540). โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการดำเนินโครงการเรียนร่วม ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องการบริหารโครงการวิธีการคัดแยกเด็ก และการจัดโปรแกรมเสริม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินประสิทธิภาพของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโครงการเรียนร่วม นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วม สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบคัดลอกรายการ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านกระบวนการบริหารโครงการ พบว่า การจัดโครงการบริหาร การจัดบุคลากร การอำนวยการสื่อสาร การประสานงาน การติดตามประเมินผล และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นด้านการวางแผนโครงการอยู่ในระดับมาก สำหรับการประเมินด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ ในเรื่องกระบวนการคัดแยกเด็ก การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการประเมินด้านการจัดโปรแกรมเสริมให้แก่เด็กเรียนร่วมนั้น การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองเห็นว่า โครงการเรียนร่วมมีประโยชน์มากและต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการเรียนร่วมมากกว่านี้ ส่วนผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย คณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปกติสูงกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน

การศึกษาครั้งนี้ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ และผู้บริหารสามารถนำข้อมูลประกอบการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การบริหารการศึกษา

07 ศรีตลา ดุลเดมีย์. (2540). การลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

รายงานการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อน และหลังได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อน และหลังได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ การดำเนินการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่มีพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนมากที่สุด จำนวน 3 คน ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ระหว่าง 50 - 70 ของโรงเรียนคลองกะจะ บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งคัดเลือกจากนักเรียนที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยด้วยการทดสอบจากศูนย์สุขวิทยาจิต

การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะแรกครูสอนนักเรียนและควบคุมชั้นตามปกติ ยังไม่ให้การเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอ ระยะที่สอง ครูให้การเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอ ระยะที่สามครูกลับไปใช้วิธีการตามระยะแรกคือไม่ให้การเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอ ระยะที่สี่ครูกลับไปใช้กระบวนการให้การเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอกับนักเรียน และผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอ ที่ความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ จะแสดงพฤติกรรมในการตั้งใจทำแบบฝึกหัด วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และจะแสดงพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนลดลง

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ครูนำวิธีการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอไปใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนทั้งของนักเรียนที่เป็นนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้เกิดขึ้นทดแทนพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

- 08 สหภัทร์ เจริญยศ. (2540). การศึกษาความต้องการปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม ในโรงเรียนวัดโพคอย กับโรงเรียนราชวินิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อศึกษาความต้องการปัญหาเจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนวัดโพคอย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และโรงเรียนราชวินิต สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการ ปัญหา และเจตคติของครู และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนวัดโพคอยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และโรงเรียนราชวินิต สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนนักเรียนในโรงเรียนวัดโพคอย ปีการศึกษา 2539 จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 33 คน ผู้ปกครองนักเรียนปกติ 80 คน และครูโรงเรียนราชวินิตจำนวน 95 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 23 คน ผู้ปกครองนักเรียนปกติ 286 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติทดสอบที

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครู และผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการและปัญหาต่อการเรียนร่วมในระดับมากแต่ครูมีเจตคติที่ดี ผู้ปกครองมีเจตคติระดับปานกลางต่อการเรียนร่วม ส่วนด้านสถานภาพพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน จะมีความต้องการต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน แต่มีปัญหา และเจตคติต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน มีความต้องการ ปัญหา และเจตคติต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนั้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงาน และการสร้างเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน และช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ ที่จะต้องจัดให้มีการศึกษาแบบเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ ตามสิทธิที่ด้วยความเสมอภาค และความยุติธรรมของสังคม

09 เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม การเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบ สหร่วมใจ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยใช้วิธีการสอนแบบสหร่วมใจ และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กที่มี ปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติก่อน และหลังการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสหร่วมใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติเต็ม เวลา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้คือแผนการสอนแบบสหร่วมใจ และแบบประเมินทักษะทางสังคม

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ มีทักษะทางสังคมสูงขึ้น เนื่องจากวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจเป็นการทำงานกลุ่มซึ่งเด็กแต่ละคน หรือสมาชิกกลุ่มจะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อมุ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม จึงทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาที่ทำกิจกรรมเป็นผลทำให้เด็กมีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ ช่วยให้เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมีความรู้ มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รู้จักทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมชั้น รู้จักวิธีการแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ ให้ความร่วมมือ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และมีการพัฒนาทักษะทางสังคมเพิ่ม มากยิ่งขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเห็น ความสำคัญของเทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบสหร่วมใจ ซึ่งมีผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กที่มี ปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และเป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นความแตกต่างของเด็กและสร้างความสำเร็จทางการเรียนรู้ร่วมกัน เทคนิควิธีการ แบบสหร่วมใจจะเป็นแนวทางให้ครูมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะอื่นๆ ได้ ซึ่ง อาจปรับให้เหมาะสมกับระดับ ขนาด บรรยากาศของชั้นเรียน เนื้อหาและลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม และยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของเด็ก ดังนั้น หากครูจะใช้วิธีการสอนแบบสหร่วมใจ ครูควรฝึกทักษะวิธีการต่าง ๆ ตามขั้นตอนเพื่อให้สามารถใช้วิธีการสอนแบบสหร่วมใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 10 สุชาติ ชัยวรศิลป์. (2541). สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 57 คน และครูประจำชั้นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 27 คน รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง และรวบรวมข้อมูลจากครูประจำชั้นโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ด้านการปรับตัวกับความบกพร่องทางการได้ยินนั้น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนมากสวมใส่เครื่องช่วยฟัง และมีปัญหาในการใช้เครื่องช่วยฟัง นักเรียนส่วนมากต้องการใช้ภาษาพูด ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลทั่วไป นักเรียนต้องการเรียนรู้ รวมทั้งการได้รับบริการอื่นๆ ด้านการปรับตัวกับครูผู้สอน พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาเกี่ยวกับการพูดของครูผู้สอน นักเรียนส่วนมากต้องการให้ครูผู้สอน มีการแสดงออกในทุกลักษณะ มีวิธีการสอน และการพูดที่เหมาะสม ด้านการปรับตัวกับเพื่อนทั่วไป พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมาก เล่นกับเพื่อนทั่วไปในระหว่างพัก ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับ และการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทั่วไป นักเรียนส่วนมากต้องการเล่นกับเพื่อนทั่วไป และให้เพื่อนทั่วไปช่วยเหลือทางด้านการเรียน ด้านการปรับตัวกับบรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนไม่ทันเพื่อนในบางวิชา และปัญหาเรื่องการสอน นักเรียนต้องการให้มีการยืดหยุ่นวิธีการสอน สำหรับด้านสภาพทางกายภาพภายใน ภายนอกห้องเรียน พบว่าต้องการให้มีการปรับปรุง สำหรับครูผู้สอน ผลจากการศึกษาพบว่าครูที่สอนส่วนมากเป็นครูประจำชั้น และครูประจำชั้นส่วนมากจะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาทำให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมได้ทราบสภาพปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถม และทราบถึงองค์ประกอบภายในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียนในการเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป

- 11 จันทิมา จินตโกวิท. (2542). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้เทคนิคแม่แบบ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนและหลังได้รับการพัฒนาด้วยเทคนิคแม่แบบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง ที่มีพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมต่ำ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสังเกตพฤติกรรม ทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้วยเทคนิคแม่แบบ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเซา์วปัญญาปานกลาง (1.0 ตั้งแต่ 35 - 49) มีพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมเพิ่มสูงขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนาด้วยเทคนิคแม่แบบ จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคนิคแม่แบบเป็นกลวิธีในการสร้าง หรือสอนพฤติกรรมใหม่ได้วิธีหนึ่ง โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมจากแม่แบบ ในที่นี้ใช้แม่แบบจากชีวิตจริง ซึ่งขณะทำการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ความสนใจในตัวแบบและทำตามได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ตรงกับหลักการสอนบุคคลดังกล่าว คือ การสอนด้วยวิธีการสาธิตหรือใช้ตัวแบบ จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดการเรียนรู้จากการสังเกต และเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย นั่นคือ การสอนที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

การศึกษารั้งนี้ ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆ ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างคนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม เพราะผลจากการศึกษาพบว่าการใช้เทคนิคแม่แบบจะช่วยให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม เพราะลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ชอบเลียนแบบของบุคคลอื่น จึงควรให้บุคคลได้เห็นตัวอย่างพฤติกรรม แล้วให้บุคคลรู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลก่อนที่จะเลียนแบบ เพื่อไม่ต้องลองผิดลองถูก ดังนั้นเทคนิคแม่แบบจึงเป็นเทคนิคที่น่าสนใจในการนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

- 12 นิภาพร ปวนสุรินทร์. (2542). การศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่ได้รับการสอนสะกดคำโดยใช้เกม และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถสะกดคำภาษาไทยก่อน และหลังการสอนสะกดคำภาษาไทย โดยใช้เกมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เกมฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย แบบฝึกหัด และแบบทดสอบความสามารถสะกดคำภาษาไทย

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความสามารถสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการฝึกโดยใช้เกมสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในระหว่างการฝึกด้วยเกมเด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินและได้ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน เพราะในแต่ละเกมเด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม และเกมที่ฝึกเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย และใช้สื่ออุปกรณ์ที่สร้างความสนใจมาใช้ในการฝึกทักษะแต่ละครั้ง จากผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ว่า เกมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำไปใช้ฝึกทักษะทางการสะกดคำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเป็นประสบการณ์รูปธรรมให้ความสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจแก่เด็ก อีกทั้งยังมีการเสริมแรงด้วยการเฉลยคำตอบแก่เด็กหลังการประเมินแต่ละครั้ง

การศึกษาครั้งนี้ ครูภาษาไทยสามารถใช้เป็นได้แนวทางในการสร้างเกมประกอบการสอน และนำไปพัฒนาทักษะการสะกดคำภาษาไทย ให้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กที่ดีขึ้นเพราะในแต่ละเกมเด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของที่ว่า การเรียนรู้โดยการกระทำ อีกทั้งเกมยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ซึ่งเหมาะกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเป็นประสบการณ์รูปธรรมให้ความสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจแก่เด็ก ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

13 พรสวรรค์ เป็นสุดใจ. (2542). ชุดการสอนวิดิทัศน์เรื่องปฏิบัติการกลุ่มอาการดาวน์. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของชุดการสอนวิดิทัศน์กลุ่มอาการดาวน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นสตรีที่ตั้งครรภ์อายุ 18 - 45 ปี มีระดับความรู้ประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงปริญญาตรี ซึ่งมารับบริการการตรวจแผนกสูตินรีเวชกรรม โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 98 คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดการสอนวิดิทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กกลุ่มอาการดาวน์ลักษณะเฉพาะกลุ่มอาการดาวน์ ความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องอาการดาวน์ และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มอาการดาวน์ นอกจากใช้ชุดการสอนแล้วยังใช้แบบฝึกหัด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติทดสอบที

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ชุดการสอนวิดิทัศน์ เรื่อง ปฏิบัติการกลุ่มอาการดาวน์ที่สร้างขึ้นเป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งผลของการศึกษาครั้งนี้จะได้ชุดการสอนวิดิทัศน์ เรื่องปฏิบัติการกลุ่มอาการดาวน์ ที่จะให้ความรู้แก่สตรีที่เป็นมารดา บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ตลอดจนบุคคลทั่วไป และบิดามารดาที่มีบุตรกลุ่มอาการดาวน์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มเด็กอาการดาวน์ต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปที่เข้าใจเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ตลอดจนบิดา มารดา ที่จะต้องมีแนวคิดในแง่บวกต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถให้ความรู้สึกอย่างใกล้ชิด และให้ความอบอุ่นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ถ้าหากบิดา มารดา บุคคลทั่วไปมีความรู้สึกในด้านลบก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อเด็กกลุ่มอาการดาวน์ เด็กกลุ่มนี้ก็จะไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและการยอมรับจากสังคม ดังนั้นครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องให้การดูแลเด็กเหล่านี้เช่นเดียวกับเด็กปกติซึ่งหากเด็กกลุ่มอาการดาวน์ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการโดยการกระตุ้นพัฒนาการ จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาการทั้งด้านกล้ามเนื้อใหญ่ พัฒนาด้านกล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนาด้านความเข้าใจภาษา พัฒนาการด้านการใช้ภาษา พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง และพัฒนาการทักษะทางสังคม

14 อัญชลี ศาลากิจ. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก
ในโรงเรียนปกติที่มีโครงการสอนเด็กออทิสติก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ สํารวจความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา
 สําหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ กลุ่มประชากรเป็นผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่เรียนอยู่ในโรงเรียน
 อนุบาลจันทยานนท์ โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนพิบูลย์ประชา
 สรรค์ และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2541 จำนวน 161 คน
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นประมวลได้ว่า การจัดการ
 ศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการจัดบริการทางการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการจัดให้เด็ก
 ออทิสติกเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ ตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา โดยพิจารณาจากความพร้อม
 ในการเรียนร่วมกับเด็กปกติของเด็กออทิสติกเป็นสำคัญ

2. ด้านหลักสูตรและการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การจัดให้เด็กปกติมีทัศนคติ
 ที่ดีต่อเด็กพิการเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเห็นว่าการจัดกิจกรรมให้เด็กออทิสติกรู้จัก
 การปรับตัว และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กออทิสติกเป็นเรื่องสำคัญ และควรกระทำ
 สำหรับหลักสูตรของเด็กปกติ ที่นำมาใช้กับเด็กออทิสติกในกรณีเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยพิจารณา
 ปรับให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กนั้น ผู้ปกครองมีความเห็นด้วย ส่วนการวัดผลและประเมินผลให้
 พิจารณาจากความสามารถของเด็กแต่ละคน

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าความเต็มใจของ
 ครูประจำชั้นปกติในการรับเด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมมีผลต่อการเรียนของเด็กมาก

4. ด้านการบริหารงานโรงเรียนที่มีเด็กออทิสติกเรียนร่วม ผู้ปกครองมีความเห็นเกี่ยวกับ
 ผู้บริหารว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีเจตคติที่ดีต่อเด็กออทิสติกอยู่ในระดับมากที่สุด

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก
 พิการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานโยบาย และแผนงาน
 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ปวงชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กออทิสติกให้ได้รับประโยชน์ทางด้าน
 การศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของเด็ก อย่างมีประสิทธิภาพ
 มากที่สุด

- 15 จิตติมา อิมอุดม. (2543). การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไท และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ประเมินกระบวนการดำเนินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนพญาไท และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม และเพื่อประเมินพฤติกรรมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของเด็กพิเศษในโครงการการเรียนรู้ร่วม การดำเนินการใช้การประเมินเชิงธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาอยู่ในสนาม 5 เดือน โดยเข้าไปเป็นครูช่วยสอนของโครงการของทั้งทั้ง 2 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ จากครู การศึกษาพิเศษ ครูชั้นเรียนปกติ ผู้ปกครอง เด็กพิเศษ และเด็กปกติ รวมถึงการวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และการนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า โครงการการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนพญาไท เน้นให้เด็กพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระของคนอื่นในสังคม แต่ในการจัดชั้นเรียนพิเศษแยกจากชั้นเรียนปกติให้กับเด็กพิเศษ ทำให้เด็กพิเศษกับเด็กปกติได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากเด็กพิเศษทั้ง 58 คนจะเรียนอยู่ในห้องพิเศษตั้งแต่ ป.1 - ป.6 เด็กพิเศษที่เรียนในห้องพิเศษในแต่ละห้องพิเศษในแต่ละห้องมีระดับสติปัญญาที่แตกต่างกัน เด็กจึงพัฒนาตนเองได้ไม่เต็มศักยภาพ ส่วนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเป็นรายบุคคลมีเด็กพิเศษในโครงการจำนวน 11 คน ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และรูปแบบในการจัดเป็นการเน้นให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้ได้มากที่สุด ทำให้เด็กพิเศษมีโอกาสได้เรียนรู้สังคมของเด็กปกติ

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่จะเปิดให้เด็กพิการเข้ามาเรียนร่วมควรจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาความสามารถของเด็กพิเศษแต่ละคน ให้มีความสามารถเต็มศักยภาพของตนเอง เพื่อที่เด็กพิเศษจะได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

16 ปรีชา สุขคุณ. (2543). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และพบว่ามีปัญหาในการบริหารงาน 3 งานคือ งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานนิเทศภายในงานวัดผลและประเมินผล ส่วนแนวทางการบริหารงานวิชาการ 7 งาน คือ 1) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้กำหนดให้ครูวิเคราะห์ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพผู้เรียนโดยเฉพาะชั้นเรียนร่วม ตรวจสอบเอกสารและพัฒนาความรู้ครูเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) งานการเรียนการสอน โดยวางแผนพัฒนาวิธีสอนแบบต่างๆ สนับสนุน และติดตามการสอนแบบโครงการ ส่งเสริมการทำวิจัยการสอนโดยโครงการ 3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยครูผลิตด้วยตนเอง ขอยืมสื่อเรียนและขอรับบริจาคจากชุมชน มีการติดตามการใช้สื่อและคุณภาพของสื่อ 4) งานนิเทศภายใน โดยจัดอบรมสัมมนาเทคนิคและกระบวนการนิเทศศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายใน 5) งานวัดผลและประเมินผล โดยสนับสนุนการวัดผลด้วยแฟ้มสะสมงาน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดนิทรรศการแฟ้มสะสมงานของนักเรียน และครู 6) งานห้องสมุด โดยวางแผนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับนักเรียนปกติและนักเรียนพิเศษ จัดมุมเสริมวิชาการสำหรับเด็กพิเศษในห้องสมุด การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ 7) งานอบรมทางวิชาการ โดยสนับสนุนจัดอบรมครูเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ประเมินผลความพึงพอใจและความต้องการในการอบรม

การศึกษาครั้งนี้ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน นับได้ว่างานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะเป็นโรงเรียนประเภทใดก็ตาม งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นความสำคัญอันดับแรกในการบริหารโรงเรียน ดังนั้นเมื่อมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเข้าเรียนในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนย่อมที่จะต้องให้ความสนใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

- 17 เมธาวรรณ วงศ์เทวราช. (2543). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร 209 คน และครูผู้สอน 365 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่าสถิติทดสอบทีและค่าทดสอบเอฟ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแนวทางในการพัฒนาครูอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม และด้านรูปแบบการจัด และวิธีการจัดการเรียนร่วม อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่าขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารแตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุราชการ และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติ พบว่าวุฒิการศึกษามีผลต่อความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม และด้านแนวทางในการพัฒนาครู อายุราชการมีผลต่อความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม ส่วนขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่าไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกัน

การศึกษาครั้งนี้ ผลจากการศึกษาจะทำให้ปัญหาในการขาดโอกาสทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษลดน้อยลง เนื่องจากได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนร่วม

18 นางคัลลักษณ์ กอวรกุล. (2543). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวน 1-10 ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการสอนโดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องจำนวน 1 - 10 สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวน 1 - 10 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องจำนวน 1 - 10 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ช่วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรูปแบบกระบวนการสร้างโปรแกรมอย่างมีระบบ มีการแบ่งย่อยเนื้อหาในแต่ละบทเรียน และมีการฝึกทักษะโดยใช้เกมประกอบบทเรียนที่มีความหลากหลาย เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจการเรียนมากขึ้น นอกจากนั้นผลการศึกษาค้นคว้าการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องจำนวน 1 - 10 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การศึกษาครั้งนี้ ครูและผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จะสามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องจำนวน 1 - 10 ไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากนั้นยังสามารถนำแนวทางไปใช้ในการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิชาอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจและตื่นตัว เกิดความสนุกสนานและท้าทาย เพราะเด็กได้มีโอกาสแข่งขันกันซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กที่ชอบสนุก ชอบการแข่งขันและท้าทาย นอกจากนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี และเป็นการสร้างแรงจูงใจกับผู้เรียน ดังนั้นหากครูผู้สอนได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาดีขึ้น

- 19 จันทรเพ็ญ เหล่านรเศรษฐ์. (2544). ผลของการฝึกโดยใช้หลักการวิเคราะห์งานเพื่อพัฒนาทักษะ การทำความสะอาดเสื้อผ้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเชาว์ปัญญา 35 - 50. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการฝึกทักษะการทำความสะอาดเสื้อผ้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเชาว์ปัญญา 25 - 40 อายุ 15 - 20 ปี ที่ได้รับการฝึกโดยใช้ หลักการวิเคราะห์งาน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ไม่มีความพิการ ช้าซ้อน ระดับเชาว์ปัญญา 35 - 50 อายุ 15 - 20 ปี ในการเลือกแบบเจาะจงที่ไม่มีทักษะการ ทำความสะอาดเสื้อผ้ามาก่อน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 3 ชุด คือ แบบรายงาน พฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม และแผนการฝึก

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเชาว์ปัญญา 35 - 50 ที่ได้รับการฝึกทักษะการทำความสะอาดเสื้อผ้า โดยใช้หลักการวิเคราะห์งานตามขั้นตอนแล้ว มี ทักษะการทำความสะอาดเสื้อผ้าในทุกทักษะ และส่วนใหญ่สามารถทำได้ถูกต้องโดยไม่ต้องช่วยเหลือ ซึ่งหลักการวิเคราะห์งานมักนิยมนำมาใช้ในการฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้มองเห็นการทำงานเป็นแบบรูปธรรมที่ใช้การฝึกเป็นขั้นๆ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมแบบแผนการรับรู้ และความคิดในด้านความทรงจำ ความเข้าใจ ตลอดจนการประมวลปัญหาได้ด้วยตนเอง จากผล การวิจัยแสดงให้เห็นว่าการฝึกโดยใช้หลักการวิเคราะห์งาน เพื่อพัฒนาทักษะการทำความสะอาด เสื้อผ้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำให้เด็กมีทักษะในการทำความสะอาดเสื้อผ้า เด็ก ได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองในทักษะที่เขาได้อยู่ เพื่อสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องเป็นภาระ ของบุคคลอื่นตลอดชีวิต

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ ครูหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้หลักการวิเคราะห์งาน เพื่อช่วยให้เด็กสามารถดำรงชีวิตและ ช่วยเหลือตนเองได้ เพราะหลักของการวิเคราะห์งาน คือ การแยกย่อยงานแต่ละงานออกเป็นขั้นๆ โดยเริ่มฝึกเด็กจากขั้นตอนที่ง่ายและเพิ่มความยากขึ้นทีละน้อยจนบรรลุเป้าหมายในการทำงาน ซึ่ง หากครูและผู้เกี่ยวข้องกับผู้ฝึกได้นำวิธีการวิเคราะห์งานไปใช้ฝึกเด็ก จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการ ใช้ความคิด จินตนาการอย่างเป็นระบบ มีหลักการและเหตุผล มีวิจรณ์ญาณดุลยพินิจ รวมถึง ทักษะในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานอื่นๆต่อไป

20 ณัฏฐา ศักดิ์จารุศล. (2544). การศึกษาความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการเสริมแรงด้านวัตถุและสังคมร่วมกัน. (2544). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อใช้ เกมการศึกษาที่มีการเสริมแรงทางวัตถุ และการเสริมแรงทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ และเพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนก่อน และขณะใช้เกมการ ศึกษาที่มีการเสริมแรงทางวัตถุและการเสริมแรงทางสังคม และเพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจขณะร่วม กิจกรรมการเรียนการสอน จากใช้เกมการศึกษาที่มีการเสริมแรงทางวัตถุกับการเสริมแรงทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 คน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนที่ มีความต้องการพิเศษ ขณะใช้เกมการศึกษาสูงกว่าก่อนใช้เกมการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการใช้เกมการ ศึกษา ร่วมกับการเสริมแรงทางสังคม หรือการเสริมแรงทางวัตถุก็ตาม ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า มนุษย์ ต้องการจะแสดงพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงการถูกทำโทษ และแสดงพฤติกรรมที่ได้รับรางวัล นอกจากนั้น ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษโดยใช้เกมการศึกษาร่วมกับการเสริมแรงทางสังคม สูงกว่าการใช้เกมการศึกษาร่วมกับ การเสริมแรงทางวัตถุ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการได้รับรางวัล 2 ประเภท ที่แตกต่างกัน ได้แก่ รางวัลที่เป็นสิ่งของ กับรางวัลที่เป็นวัสดุสิ่งของนั้นมักจะทำให้ผู้ได้รับมีพฤติกรรมเพียงชั่วขณะ ส่วน การเสริมแรงทางสังคม หรือการให้รางวัล โดยการแสดงความรัก ความห่วงใยกลับทำให้ผู้ได้รับมี พฤติกรรมที่เนิ่นนานและยังพบความคงทนของพฤติกรรมในการเสริมแรงทางสังคม

การศึกษาครั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการสร้างเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับเนื้อหา ที่ต่างกันและความเหมาะสมของการเสริมแรงแบบต่างๆ เพื่อช่วยให้เกมการศึกษามีประสิทธิภาพใน การเพิ่มความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จากผล การวิจัยหากครูได้นำหลักการ และแนวทางดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่จะช่วย ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจ และเข้าร่วมหรือให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ไม่เล่นและไม่พูดคุยกับเพื่อนในขณะร่วมกจิ กรรมการเรียนการสอน

- 21 นัฏวรรณ เศรษฐบุตร. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดาบอดระหว่างครูและอักษรเบรลล์ กับเทปเสียงและอักษรเบรลล์เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดาบอดที่เรียนจากครูและอักษรเบรลล์ เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในหลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ ตลอดจนแผนการสอนและคู่มือครูสำหรับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และมีเนื้อหาเกี่ยวกับสารปรุงรสอาหาร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนดาบอดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 10 คน โดยให้กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากครูและอักษรเบรลล์ กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากเทปเสียงและอักษรเบรลล์ โดยการเรียนการสอนครั้งนี้ ประกอบด้วย เทปเสียง 1 ตอน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หลักจากนั้นเมื่อดำเนินการทดลองแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม โดยใช้สูตรค่าสถิติทดสอบที

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดาบอดที่เรียนจากครูและอักษรเบรลล์กับเทปเสียง และอักษรเบรลล์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวว่า แม้ว่าผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดาบอดที่เรียนจากครูและอักษรเบรลล์ กับเทปเสียง และอักษรเบรลล์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 แต่จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่านักเรียนดาบอดกลุ่มที่เรียนจากเทปเสียงและอักษรเบรลล์ ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น ตื่นเต้นกับสื่อ โดยเฉพาะเทปเสียงผู้เรียนสามารถพูดโต้ตอบกับเทปเสียง ยิ้มแย้ม แจ่มใส สนุกสนานไปกับบทเรียนในเทปเสียง ทั้งนี้เพราะมีการเตรียมไว้ล่วงหน้า ทำให้มีโอกาสที่จะแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องชัดเจน

การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมให้ครูนำเทปเสียงหรือสื่อการสอนอื่นๆ เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งหากได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

22 บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายละเอียดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน รังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน จำนวน 6 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินพฤติกรรมรังแกเพื่อน แบบบันทึกพฤติกรรมรังแกเพื่อน แบบสอบถามบุคลิกภาพ และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษารายกรณี ได้แก่ การสังเกต และบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อดีตชีวิตประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ ระเบียบวิธี

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า พฤติกรรมรังแกเพื่อนมีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว คือ สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของอยู่ในระดับต่ำ เวลาและสถานที่ในการประกอบอาชีพของบิดามารดาไม่แน่นอน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ ด้านโรงเรียน คือ สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี และด้านสังคม คือ สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยแออัด นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้รับการศึกษทั้ง 6 ราย มีความเข้าใจและสามารถยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริงว่า เคยแสดงพฤติกรรมรังแกเพื่อนเพราะเหตุใด สามารถหาวิธีสนองความต้องการของตนเองโดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนั้นยังรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกสิ่งที่ผิด แล้วเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และมีพฤติกรรมรังแกเพื่อนลดลง ซึ่งดูได้จากผลการประเมินและผลการบันทึกพฤติกรรมรังแกเพื่อนก่อน และหลังทำการศึกษารายกรณี

การศึกษาค้นคว้านี้ ผลการศึกษาทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนา และช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจ แสดงความรักความเอาใจใส่ สนใจ และห่วงใยเด็กเหล่านี้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้ปกครองและครูผู้สอนสามารถให้คำปรึกษาแก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความเป็นจริง รู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ดี ประเมินพฤติกรรมตนเองได้ ซึ่งจะทำให้สามารถลดพฤติกรรมรังแกเพื่อนได้

ดรรชนี

ดรราชนี้ผู้แต่ง

หนังสือ

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (29)
- กรมสามัญศึกษา (58 - 66)
- กรมสุขภาพจิต (30 ,67)
- กระทรวงศึกษาธิการ (1, 18, 31, 32, 33, 68)
- กระทรวงสาธารณสุข (34)
- กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (35 - 42, 69)
- เกษร ทมทิตขงค์ (76)
- ผดุง อารยะวิญญู (3,19 - 21)
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ (4)
- ศรียา นิยมธรรม (2, 5, 6, 43, 77)
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 (70)
- สมาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย (44)
- สมาคนหูหนวกแห่งประเทศไทย (22)
- สมาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (45)
- สิริยา ศานิต (23)
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (7)
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ (46)
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (8 - 17, 24 - 28, 47 - 53, 71 - 75)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (54 - 57)

บทความ

- คณะครูศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประกาศการปัญญา (05)
- จิตติรัตน์ พุกจินดา (09)
- จิตรลดา วงศ์ตาแสง (10)
- ทนง มหานาค (11)
- เทอดศักดิ์ เดชคง (01)
- ธีรยุทธ สุคนธวิน (06)
- ไผท สิทธิสุนทร และคณะ (07)
- มลิวัลย์ ธรรมแสง (02)

- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ (08)
- สราญภัทร อนุมัติราชกิจ (12)
- สุพันธ์ ธนวัฒน์เสรี (03)
- สุรภี วะสินนท์ (13)
- อุษณี โพธิสุข (04)
- Baum, Susan. (14)
- ISER HOME. (15)
- Lavoie, Rivhard (16)
- Silver, Larry (17)

งานวิจัย

- กุลยา ก่อสุวรรณ (01)
- โกเมธ ปิ่นแก้ว (02)
- จง บุญประชา (03)
- จรรยา ชื่นเกษม (05)
- จันทรเพ็ญ เหล่านรเศรษฐ์ (19)
- จันทิมา จินตโกวิท (11)
- จิตติมา อิมอุดม (15)
- ชุติกร ตั้งเขื่อนขันธ์ (05)
- ฌัชชา ศักดิ์จารุตล (20)
- นงค์ลักษณ์ กอวรกุล (18)
- นัฏวรรณ เศรษฐบุตร (21)
- นิภาพร ปวนสุนรินทร์ (12)
- นิลบล ทูรานภาพ (06)
- เทียมใจ พิมพ่วงศ์ (09)
- บงกช โควินท์ (22)
- ปรีชา สุขคุณ (16)
- พรสวรรค์ เย็นสุดใจ (13)
- เมธาวรรณ วงศ์เทวราช (17)
- ศรিতลา ดุลเดมีย์ (07)
- สหภัทร เจริญยศ (08)
- สุชาดา ชัยวรศิลป์ (10)
- อัญชลี ศาลากิจ (14)

ดรราชนีชื่อเรื่อง

หนังสือ

- กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ (54)
- การประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษปี2000 (47)
- การพัฒนาเด็กออทิสติก (31)
- การเรียนร่วม : ปัญหาและความต้องการ (71)
- การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (19)
- การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย (2)
- การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (28)
- การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ (5)
- การศึกษาพิเศษ Special Educational Exceptional Child (76)
- การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์ (48)
- การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (3)
- ไขปัญหาการศึกษาพิเศษ (72)
- ความบกพร่องทางการได้ยิน (6)
- คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (35)
- คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา (32)
- คู่มือการจัดเลี้ยงอาหารนักเรียน (38)
- คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อคนพิการในครอบครัวและชุมชน (70)
- คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิการและการประเมินผลทางการศึกษา (69)
- คู่มือความฉลาดทางอารมณ์ (30)
- คู่มือครูรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง (55)
- คู่มือช่วยเหลือเด็ก (01)
- คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้ (34)
- คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง (67)
- คู่มือปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด (39)
- คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา (40)
- คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ (41)
- คู่มืออบรมอาสาสมัครเพื่อคนพิการ (42)
- งานวันคนพิการ ครั้งที่ 36 (45)
- จริงๆ ประสบการณ์ของครูในโครงการครูอาสาสอนเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน (46)

- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา (8)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษกิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (17)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ(9)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม (13)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (10)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (12)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (11)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว (14)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (15)
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กออทิสติก (16)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (59)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา (60)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น (61)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุขภาพ (62)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (63)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (64)
- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์ (65)

- ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาพิเศษ เรื่องการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (66)
- เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม (20)
- เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ (21)
- เด็กสมาธิสั้น (4)
- ทำเนียบสถานศึกษา หน่วยงานบุคลากรและเครือข่ายที่ให้บริการแก่คนพิการ (33)
- นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับคนพิการ (29)
- แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา (24)
- แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก (25)
- แนวทางการประเมินตนเอง การประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม(49)
- แนวทางการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (50)
- แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม (51)
- แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (36)
- ประมวลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (73)
- ประมวลผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ (26)
- ประมวลศัพท์ทางการศึกษาพิเศษ (43)
- พัฒนาการทางภาษา (77)
- มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม (52)
- รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสมรรถภาพการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ปีการศึกษา 2542 (74).
- รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2541 (27)
- รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2542 ในสมรรถภาพด้านการพัฒนาตน (75)
- รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์ (56)
- รายงานการศึกษาสถานภาพการให้บริการสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ สหรัฐ - อเมริกา สหราชอาณาจักรบราซิล ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย (57)
- รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2542 - 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (53)
- รูปแบบการจัดเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย (37)
- วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษ (7)
- สิทธิคนพิการ (44)

- สีสันในความมืด (23)
- หนังสือภาษามือ (22)
- หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา วันนี้ผมได้ยืมแล้ว (18)
- หลักสูตรแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลสมองพิการพุทธศักราช 2543 (68)

บทความ

- ภาพภาพบำบัดในเด็กสมองพิการ (10)
- การปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการ (08)
- กฎหมายการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ (13)
- ความเครียดกับการเรียนรู้ของเด็ก (01)
- ความบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก (07)
- 10 คำตอบของผู้บริหารโรงเรียนคนพิการ (02)
- ดาวนซ์ซินโดรม (11)
- เทคโนโลยีสารสนเทศกับคนพิการ (06)
- เป็นไม่ยากหากจะเป็นครูสอนออทิสติก (09)
- แปรเหตุผลสำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาตัดสินมอบรางวัล FDR ประจำปี 2544 (12)
- มุลินิสถาบันแสงสว่างบำบัดอาการป่วยทางสมองด้วยการศึกษา (03)
- เรื่องของวิชาญ (04)
- ศิลปะช่วยแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างไร (05)
- Richard Lavoie's Smart Kids With Learning Disabilities. (16)
- Smart Parents Facts, Myths And Misconceptions. (14)
- Special Education Resources Within The Public School System. (15)
- What Are Learning Disabilities. (17)

งานวิจัย

- การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม (16)
- การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (06)
- การประเมินโครงการการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม (15)

- การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตาบอดระหว่างครูและอักษรเบรลล์กับ เทปเสียงและอักษรเบรลล์เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (21)
- การลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียน ได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงพฤติกรรม แบบดีอาร์เอในการทำแบบ ฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ (07)
- การลดพฤติกรรมซ้ำๆ แปรกๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงพยาบาล ราชานุกูล โดยใช้ในการเสริมแรงแบบดีอาร์เอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง (01)
- การศึกษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เข้าร่วม กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน (04)
- การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการใน สถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (02)
- การศึกษาความต้องการปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมใน โรงเรียนวัดโพคอย โรงเรียนราชวินิต (08)
- การศึกษาความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร จากกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีการเสริมแรงทางด้านวัตถุและสังคมร่วมกัน (20)
- การศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกม (12)
- การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ (09)
- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวน 1-10 ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติ ปัญญา ระดับเรียนได้จากการสอนโดย บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (18)
- การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมด้านความสุภาพอ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา โดยใช้เทคนิค แม่แบบ (11)
- การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียน วัดราชสิทธิธาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร (22)
- การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องเรียนสำหรับคนตาบอด ชั้นประถม ศึกษปีที่ 1 - 6 (03)
- ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม (17)
- ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติที่ร ับโครงการสอนเด็กออทิสติก (14)

- ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (05)
- ชุดการสอนวิทัศน์ เรื่องอุปนิสัยการกลุ่มอาการดาวน์ (13)
- ผลของการฝึกโดยใช้หลักการวิเคราะห์งานเพื่อพัฒนาทักษะการทำความสะอาดเสื้อผ้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเซวี่ปัญญา 35 - 50 (19)
- สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร - มหานคร (10)

ดรรชนีหัวเรื่อง

หนังสือ

- การช่วยเหลือ (01 04 17 32-34 36 38 41 42 46)
- การเรียนร่วม (02 08 19 24 55)
- การเรียนรู้ (27 50 68)
- การวัดและประเมินผล (05 27 50)
- การศึกษาพิเศษ (03 07 09 26 28 29 39 43 44 45 47 48 53 54 56 57 71 - 76)
- บทพร้อมการได้ยิน (06 10 18 22 37 59)
- บทพร้อมการพูดและภาษา (40 60 77)
- บทพร้อมการเรียนรู้ (11 21 64)
- บทพร้อมการเห็น (12 23 61)
- บทพร้อมพฤติกรรมและอารมณ์ (04 13 20 30 41 65 67)
- บทพร้อมร่างกาย (14 62)
- บทพร้อมสติปัญญา (15 63)
- แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (35 66)
- หลักสูตร (68)
- ออทิสติก (16 25 31)

บทความ

- การบำบัด (01 05 10 11)
- การเรียนรู้ (04 06 07 16 17)
- การศึกษาพิเศษ (02 08 12 13 14 15)
- ออทิสติก (03 09)

งานวิจัย

- การเรียนการสอน (20)
- การเรียนร่วม (05 06 08 15 16 17)
- บทพร้อมทางการได้ยิน (10)
- บทพร้อมทางการมองเห็น (03 21)

- บกพร้อมทางสติปัญญา (01 02 04 12 13 18 19)
- บกพร้อมทางพฤติกรรม (07 09 11 22)
- ออทิสติก (14).

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบ
สำหรับคนพิการ. กรุงเทพฯ : ร้าไทยเพรส.
- กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544 ก). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ
ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ข). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับ
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ค). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับ
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ง). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับ
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 จ). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล
ที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ฉ). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ช). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล
ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ซ). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษ เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล
ที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 ฌ). ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการพิเศษเรื่องการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะ
บุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. นนทบุรี :
โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง.
นนทบุรี : บริษัทวงศ์กมล โปรดักชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2544). หลักสูตรแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน
สำหรับบุคคลสมองพิการ พุทธศักราช 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). คู่มือช่วยเหลือเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542). หนังสือส่งเสริมการอ่าน ระดับประถมศึกษา วันนี้ผมได้ยินแล้ว.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543 ก). การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543 ข). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- (2543 ค). ทำเนียบสถานศึกษา หน่วยงานบุคลากร และเครือข่ายที่ให้บริการแก่คนพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงสาธารณสุข. (2543). คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ, กรมสามัญศึกษา. (2543 ก). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาสื่อการศึกษา.

----- (2543 ข). แนวการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

----- (2543 ค). รูปแบบการจัดเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

----- (2544 ง). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กพิการและการประเมินผลทางการศึกษา. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 10.

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543 ก). คู่มือการจัดเลี้ยงอาหารนักเรียน. กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา.

----- (2543 ข). คู่มือปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.

----- (2543 ค). คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

----- (2543 ง). คู่มือสำหรับผู้ปกครองบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา.

----- (2543 จ). คู่มืออบรมอาสาสมัครเพื่อคนพิการ. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท ขอนแก่น.

กุลยา ก่อสุวรรณ. (2540). การลดพฤติกรรมซ้ำๆแปลกๆของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงพยาบาลราชานุกูล โดยใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เกษร ขามทิตขงค์. (ม.ป.ป.). การศึกษาพิเศษ *Special Education Exceptional Child*. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.

- โกเมธ ปิ่นแก้ว. (2540). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะครูศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประกาศาปัญญา. (2543). "ศิลปะช่วยแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างไร," จุลสารมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์. 8 (1) : 17-19.
- จง บุญประชา. (2540). การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องเรียนสำหรับคนตาบอด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (สถาปัตยกรรม). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา ชื่นเกษม. (2540). การศึกษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ เหล่านรเศรษฐ์. (2544). ผลของการฝึกโดยใช้หลักการวิเคราะห์งานเพื่อพัฒนาทักษะการทำความสะอาดเสื้อผ้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเซเว่นปัญญา 35-50. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา จินตโกวิท. (2542). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมด้านสภาพอ่อนน้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้เทคนิคแม่แบบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติมา อิมอุดม. (2543). การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติรัตน์ พุกจินดา. (2544, มีนาคม) " เป็นไม่ยากหากจะเป็นครูสอนออทิสติก," วารสารวิชาการ. 4 (3) : 56 - 63.
- จิตรลดา วงศ์ตาแสง. (2544). " กายภาพบำบัดในเด็กสมองพิการ," วารสารประชาสัมพันธ์ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชัยภูมิ. 1 (1) : 9 - 10.
- ชูลีกร ตั้งเชื่อนันท์. (2540). ความพึงใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ณัชชา ศักดิ์จารุศล. (2544). การศึกษาความตั้งใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการเสริมแรงทางด้านวัตถุและสังคมร่วมกัน. (2544).
 ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทนน มหานาค. (2544). "ดาวนซ์ซินโดรม," *ฟื้นฟู*. 4 (8) :19 - 20.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542, ธันวาคม). "ความเครียดกับการเรียนรู้ของเด็ก," *สานปฏิรูป*. 2(21) :
 65 - 66.
- เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ.
 ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ สุนทรวิท. (2543). " เทคโนโลยีสารสนเทศกับคนพิการ," *จุลสารสายสัมพันธ์*.
 11(2) : 20 - 21.
- นงศ์ลักษณ์ กอวงกุล. (2543). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวน 1 - 10 ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิฏววรรณ เศรษฐบุตร. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตาบอดระหว่างครูและอักษรเบรลล์ กับเทปเสียงและอักษรเบรลล์เรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพร ปวนสุรินทร์. (2542). การศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกม.
 ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิลบล ทูรานุกาพ. (2540). การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
 ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ศุภคุณ. (2543). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- (2542 ก). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- (2542 ข). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แวนแก้ว
- (2542 ค). เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. ART.
- ไผท สิทธิสุนทร และคณะ. (2543, มกราคม). "เพิ่มจำนวนครูสอนเด็กพิการ ภารกิจที่รัฐต้องทำ," *สานปฏิรูป*. 2 (22): 55 - 57.
- (2543, มีนาคม). "ความบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก," *สานปฏิรูป*. 3 (24) : 82 - 83.
- "เมื่อลูกเป็นเด็กพิเศษ," *สานปฏิรูป*. 2 (23) 55 - 57.
- "ประสบการณ์จัดการเรียนร่วมเด็กปกติ พิเศษ ในโรงเรียนราชวินิต มัธยม," *สานปฏิรูป*. 3 (35) : 32 - 35.
- พรสวรรค์ เย็นสุดใจ. (2542). ชุดการสอนวิดิทัศน์เรื่องอุปบัติการกลุ่มอาการดาวน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2541). เด็กสมาธิสั้น. กรุงเทพฯ : P.A. ART.
- มลิวลัย ธรรมแสง. (2542). "10 คำตอบของผู้บริหารโรงเรียนคนพิการ," *ปฏิรูปการศึกษา*. 1 (8) : 16 - 17.
- เมธาวรรณ วงศ์เทวราช. (2543). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (2543). "การปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการ," *วารสารการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ*. 1 (1) : 13 - 17.

- ศรีตลา ดุลเดมีย์. (2540). การลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์. ปรินญานิพนธ์กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2540). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- . (2541 ก). การวัดและการประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. ART.
- . (2541 ข). ความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : P.A. ART.
- . (2543). ประมวลศัพท์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- ศรียา และประภัสร์ นิยมธรรม. (ม.ป.ป.) พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา8,กรมสามัญศึกษา. (2544). คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อคนพิการในครอบครัวและชุมชน. ลำปาง : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา8
- สราญภัทร อนุมติราชกิจ. (2544). "แปดเหตุผลสำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาตัดสินมอบรางวัล FDR ประจำปี 2544 แก่ประเทศไทย," พื้นฟู. 4 (10) : 6.
- สุชาดา ชัยวรศิลป์. (2541). สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุพิน ธนวัฒน์เสรี. (2542,มิถุนายน). " มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง บำบัดอาการป่วยทางสมองด้วยการศึกษา," สานปฏิรูป. 2 (15) : 19 - 22.
- สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. (2543). งานวันคนพิการ ครั้งที่ 36. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมชาย.
- สมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. (2543). สิทธิคนพิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย.
- สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย. (2542). หนังสือภาษามือไทย. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สหพันธ์ เจริญยศ. (2540). การศึกษาความต้องการปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม ในโรงเรียนวัดโพคอย กับโรงเรียนราชวินิต. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สิริยา ศานิต. (2542). สีสันในความมืด. กรุงเทพฯ : P.A. ART.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2541). วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.

- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่. (2543). จริ่งๆประสบการณ์ของครูในโครงการครู
อาสาสอนเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดแพร่.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). กระทรวงศึกษาธิการ. ชุดฝึกอบรม
ด้วยตนเองเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ กิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541 ก). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการ
จัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ข). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ความรู้พื้นฐานทางการ
ศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ค). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม
ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ง). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับ
เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 จ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ฉ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุ-
สภาลาดพร้าว.
- (2541 ช). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ซ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ฌ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ญ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ณ). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กสมาธิสั้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 น). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องช้าซ้อน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ด). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษา
สำหรับเด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541 ก). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ กิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ฉ). วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ
- (2542 ก). แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2542 ข). แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2542 ค). ประมวลผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2542 ง). รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543 ก). การประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543 ข). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ค). การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ง). คู่มือการวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 จ). แนวทางการประเมินตนเอง : การ ประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ฉ). แนวทางการประเมินผลตา,สภาพที่แท้จริงของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ช). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ซ). มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2543 ฌ). รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2542 - 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2544 ก). การเรียนร่วม : ปัญหาและความต้องการ. กรุงเทพฯ : บริษัทร่ำไทยเพรส.
- (2544 ข). ไขปัญหาการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : บริษัทร่ำไทยเพรส.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544 ค). *ประมวลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2544 ง). *รายงานการประเมินคุณภาพ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสมรรถภาพการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันปีการศึกษา 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544 จ). *รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2542 ในสมรรถภาพด้านการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ก). *กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- (2543 ข). *คู่มือครูรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- (2543 ค). *รายงานการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2543 ง). *รายงานการศึกษาสภาพการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ : สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร บราซิล ฟิลิปปีนส์ และ ออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543 จ). *สรุปรายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการโดย ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- (2544). *การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อัญชลี ศาลากิจ. (2542). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติที่มีโครงการสอนเด็กออทิสติก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2542,มิถุนายน). " เรื่องของวิชาญ," *สานปฏิรูป*. 2 (15) : 54 - 55.
- Baum, Susan. (2001). " *Smart Parents -Facts, Myths and Misconception,*" *Smart Kids with Learning Disabilities*. (Online). Available Telnet :smartkidswithld. org / solution. Shtml.
- ISER HOME. (2001). *Special Education Resources Within the Public School System*. (Online). Available Telnet : iser. Com / publivresources. Html.
- Lavoie, Richard. (2001). *Richard Lavoie's Smart Kids with Learning Disabilities*. (Online). Available Telnet :smartkidswithld. org / corner. shtml.
- Silver, Larry. (2001, November). *What are learning disabilities ?* (Online). Available Telnet : ldonline. org / ld - indepth / - general - info - what - are - ld - silver. Html.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม
เกิดวันที่	20 พฤษภาคม พ.ศ. 2499
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	10 / 69 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนเทพาการวิทยาการ
พ.ศ. 2517	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธัญบุรี
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2524	ครุศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกภาษาไทย) สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการศึกษ
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร